

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25.—; za ino-
zemstvo Din 40.— neobvezno.

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:

Dnevna redakcija: Miklošičeva cesta
stev. 16/L. — Telefon stev. 72.Nočna redakcija: od 19. ure naprej v
Knafljevi ul. št. 5/L. — Telefon št. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Uprava:

Upravišтво: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 36.Inseratni oddelki: Ljubljana, Prešer-
nova ulica št. 4. — Telefon št. 26.Podružnici: Maribor, Barvarska ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljuba-
ljana št. 11.842 - Praha čislo 78.189,
Wien Nr. 105.441.

Ljubljana, 15. julija.

Radičevci še niso v vladi, gosp. Pu-
celj pa je že v današnjem svojem gla-
silu »Kmeti list« razkril, kaj bo pri-
nesla srečnim Slovincem njegova radi-
čevska »Zveza slovenskega kmetijskega
ljudstva«. Ni treba posebne inteligence,
da se iz njegovih izjavaj spozna veli-
kanski fiasko, ki ga je že dosedaj doži-
vel s svojo radičevsko avanturo ter
neizbežen polom, ki ga še čaka v bo-
dočnosti.

Spominjamo se meseca junija, ko so
gg. Pucelj, Prepeluh in Kelemina s sla-
vnostnim pompom naznanjali slovensko-
mu ljudstvu ustanovitev »Zveze sloven-
skega kmetijskega ljudstva«. Od začetka
marca naprej so se vršili sestanki
okrožnih odborov in zaupnikov SKS in
SRS. Vso politiko drugih slovenskih
strank so ustanovitelji te zveze z zani-
čevanjem zavrgli, češ, da ni prinesla
»slovenskemu narodu ne ugleda, ne spo-
štovanja pri Srbih, a tudi ne potrebne-
ga nam zaupanja pri Hrvatih.« Radičev-
sko Puceljevo in Prepeluhovo »Zvezo«
so označevali kot edino, ki »more do-
vesti slovensko podeželsko ljudstvo do
veljave in upoštevanja«. Ona, da bo v
»bratski vzajemnosti s svobodoljubnim
hrvatskim kmečkim pokretom« izvoje-
vala suverenost slovenskega naroda,
enakopravnost vseh državljanov, nara-
dno sporazum, kmečko demokracijo.
Republikanska absolutna narodna suve-
reniteta, federativna državna organizaci-
ja s široko zakonodajno samoupravo,
so bili glavni cilji slovenske radičevšči-
ne, ki je še posebej poudarjala potrebo,
da si poišče »mogočih in zanesljivih
zaveznikov« pri radičevcih tudi izven
meje naše ožje domovine.

Gosp. Pucelj se je posrečilo preslepiti
večino zaupnikov SKS, da so mu sledili
v skoku iz SKS v radičevsko republi-
kanstvo in federalizem. Uspelo mu je to
zlasti zato, ker je gosp. Pucelj na zaup-
niških sestankih in zborih zatrjeval,
kako ogromne koristi bo imel sloven-
ski kmet, ako se pridruži Radiču. Vrabci
na strehah so tedaj čivali, da bo postal
gosp. Pucelj pod varuštvo Radiča mi-
nister in da bo on dobil politično ko-
mando nad Slovinci. Vse te »bližnje«
nade so bile tako močne, da so zate-
mle »velike cilje« »Zveze slovenskega
kmetijskega ljudstva« ter tudi zakrile
nezačajno in nepošteno politiko, ki je v
zasledovanju osebnih aspiracij zatajila
vso preteklost SKS in njenega progra-
ma.

Ko bodo samostojni kmetje čitali da-
našnji »Kmeti list« pa ga primerjali z
dosedanjimi številkami, bodo najbrž de-
je razočarani. Od vsega tega, kar je
obetal Pucelj - Prepeluhova »Zveza«,
se ni prav ničesar uresničilo. Radičevci
vstopijo sicer v vlado, a gosp. Pucelj
so pustili pred vrati. Gosp. Pucelj je
toliko zabaval čez žerjavovce, a sedaj
mora sam priznati, da so slovenski de-
mokrati s dvema poslancema imeli ne-
primerno večji vpliv kot ga ima Pucelj-
va radičevska »Zveza«. Izmed dveh slo-
venskih demokratov je eden minister,
a Pucelj list pravi, da je 5 poslancev
»Zveze slovenskega kmetijskega ljud-
stva« premalo za enega zastopnika v
vladi. Radičevci so se kot »mogočni in
zanesljivi« zavezniki gosp. Pucelja in
Prepeluha že pri prvi priliki, ko je bilo
treba v praksi pokazati »bratsko sožit-
je«, »bratsko vzajemnost«, »enakopra-
vnost vseh narodov in državljanov« ter
»kmetijsko demokracijo«, izkazali kot se-
bičnejši, katerim so deveta brigada koristi
slovenskega dela našega naroda, a tudi
nič mar interesi slovenskega kmeta.
Mesto obetane »korenitega konca po-
litičnega izkoriščanja«, dobe sedaj Puc-
ljevi pristajajo pri radičevcih prevzitari-
ski kot za katerega pa obeta »Kmeti list«
kvečjem »drobtine«, a niti te niso
zaletene.

V programatičnem oziru so radičevci
pri pogajanjih z radikali zatajili in za-
vrgli vse one točke, ki jih je tik pred
tem nova »Zveza slovenskega ljudstva«
razglasila za edino pot, ki vede »slo-
venski kmetijski narod« do gospodarske
in politične svobode. Radičevci so spre-
jeli vidovdanskou ustavo, pristali nele
na unitarizem, marveč tudi na centra-
lizem. Z vlado RR bi bila ustvarjena
srbsko-hrvatska hegemonija nad Slo-
vinci, ki so v tem slučaju obsojeni, da
plačajo račune za »sporazum«. G. Puc-
lju bo morda dopuščeno, da kot radi-
čevski prevzitar pobira drobtine radi-
čevske kmetijske demokracije. Fiasko
Puceljeve politike je že danes popoln;
treba le še počakati nekaj časa, da bo
za vsakogar vidno kako bedasto, brez-
vestno in nesrečno pot je ubral ta am-
bicijozni, a nespretni politik.

Novi volilni red za ljubljansko

Trgovsko in obrtniško zbornico

Beograd, 15. julija. p. Jutri izide v »Slu-
žbenih Novinah« na osnovi čl. 135. finan-
čnega zakona za leto 1924/25 o spremembah
in dopolnitvah zakona o trgovskih in obrtnih
zbornicah iz leta 1868., ki se nanaša tudi na
reorganizacijo ljubljanske zbornice ter pred
pisuje nov volilni red za to zbornico. Vo-
litvo se vršijo najpozneje v štirih mesecih.

Prihod kralja v Beograd

Prve avdijence na dvoru. — Dopoldanske konference z radičev-
ci pri Pašiću.

Beograd, 15. julija. r. Danes ob 10.
dopoldne se je vrnil kralj v Beograd.
Na kolodvoru so ga sprejeli vojni mi-
nister Dušan Trifunović, prometni mi-
nister Anta Radojevič in notranji mi-
nister Boža Maksimović. Kralj se je nato
odpeljal na dvor, kjer je takoj sprejel
zunanega ministra dr. Ninčiča, za njim
pa vojnega ministra Trifunoviča.

Notranji minister Boža Maksimović
se je s kolodvoru odpeljal v hotel »Pe-
trograd«, kjer je ostal četrte ure v raz-
govoru z radičevci. Iz svojega minist-

stva je poslal avtomobil v skupščino po
Pavla Radiča in dr. Ivana Krajača,
ki sta zatem došla v notranje minist-
stvo, kjer sta ostala na konferenci z
ministrom Maksimovićem pol ure. Ob
11.15 je bil minister Maksimović spre-
jet v avdijenci na dvoru, kjer je ostal
pol ure.

Dr. Ninčič in Maksimović sta se po
avdijenci odpeljala k Pašiću.

Opoldne je kralj sprejel predsednika
Narodne skupščine Marka Tričkoviča.

Razgovor med kraljem in Pašićem

Vladar je posetil Pašića in ostal z njim nad dve uri. — Nejas-
nost o rezultatu tega razgovora. — Ali je demisijska vlada že pre-
dana? — Situacija še ni popolnoma razčiščena.

Beograd, 15. julija. p. Danes popo-
dne bi imel priti v avdijenco min. pre-
sednik Pašić. Ko pa je kralj izvedel, da
je Pašiću radi bolehnosti težko zapusti-
ti svojo vilo v Topčideru, mu je dal spo-
ročit, da naj ne pride v mesto, temveč
da ga bo sam obiskal.

Ob pol 18. se je kralj v spremstvu de-
žurnega oficirja odpeljal v Pašićovo vi-
lo na Topčideru, kjer je ostal do triče-
trti na 20. Po tej konferenci se je kralj
vrnil na dvor, kjer ni nikogar več spre-
jel.

Za kraljem je bil na posetu pri g. Pa-
šiću Ljuba Jovanović.

O razgovoru Nieg. Vel. z g. Pašićem
do poznih večernih ur nihče ne ve. Zla-
sti je neznan, ali je ostavka kabineta
že podana ali ne. Vsekakor nocoj o tem
ni bil izdan nikak službeni komunike.

Za jutri dopoldne ob pol 11. je sklica-
na konferenca ministrov pri g. Pašiću.
Tu bo g. Pašić obvestil ministre o svo-

jem razgovoru z vladarjem. Splošno se
je pričakovalo, da bo ostavka vlade da-
nes podana in objavljena. Ker se to ni
zgodilo, se takoj pojavljajo razni ko-
mentariji in dana je podlaga najrazlič-
nejšim kombinacijam.

Beograd, 15. julija. p. Politični polo-
žaj je bil danes v znaku napetega prič-
akovanja. Sodeč po vseh dogodkih ob-
stojajo še nekatera vprašanja, ki jih je
treba pred definitivno odločitvijo raz-
čiščiti. Že dopoldne je krožila v politič-
nih krogih vest, da vprašanje nacional-
nega bloka še ni odstavljeno z dneve-
ga reda in da bo kralj najprej povelj
Pašiću mandat za razčiščenje današnje
vladne koalicije. Izgleda, da se je v raz-
govoru Nj. Vel. kralja z g. Pašićem iz-
kazalo, da je treba v tem pravcu dobiti
še nekatere podatke. Jutri se pričaku-
je nadaljne avdijence v dvoru. Radi-
čevci so bili že za nocoj napovedali no-
vo vlado.

Službena likvidacija sporazumaškega bloka

Komunike o zadnji seji vodstva. — Izmenjava sovražnih not
med Davidovićem in Radičem.

(Glej tudi 2. stran.)

Beograd, 15. julija. p. Za danes ob
pol 17. je bila sklicana seja šefov šir-
šega bloka narodnega sporazuma. Na
sejo bi bil moral priti tudi Pavle Radič,
ki pa ga ni bilo. Vključ temu so ostali
šefi opozicijskih klubov imeli sejo, na
kateri so izdali sledeči komunike:

»Na današnji seji širšega bloka na-
rodnega sporazuma in seljačke ljudske
demokracije je bilo sprejeto na znanje
pismeno sporočilo g. Pavla Radiča,
predsednika hrvatskega seljačkega kluba.
(Glej 2. stran!) Hrvatski seljački
klub ustvarja namreč s klubom nara-
dno-radikalne stranke jako dvotretjinsko
parlamentarno večino in iz te večine
sestavljen parlamentarno vlado v du-
hu narodnega sporazuma in seljačke
demokracije. S tem aktom HSS preki-
nja svoje dosedanje parlamentarne
zveze z ostalimi strankami opozicije.«

G. Davidović je v imenu bloka odgo-
voril Pavlu Radiču s posebnim pismom,
ki se glasi:

»Gospodu Pavlu Radiču, narodnemu po-
slancu, predsedniku kluba HSS, Beograd.

Čast mi je izvesti Vas, da sem prejel
Vaše pismo, s katerim mi sporočate, da
prekinja HSS vse zveze z blokom nara-
dnega sporazuma in seljačke demokracije,
ker je dosegla sporazum z radikalno stranko.
Izvršilni odbor bloka je Vašo izjavo vzel
na znanje. Istočasno pa mi je naložil dol-
žnost, da popravim nekatere netočnosti v
Vašem pismu. Izvršilni odbor namreč ne
more preiti tiho preko Vaše trditve, da
stranke v bloku niso mogle ali niso hotele
upotrebljavati proti dosedanjemu režimu v
parlamentarni borbi najstrožjih sredstev,
kakor navajate Vi kot neki razlog k vašemu
prestopu k radikalom. Odbor je soglasno
ugotovil, da od dne podpisa sporazuma v
bloku niste nikoli v nobenem trenutku iz
Vaše stranke podali nikakega predloga v
gornjem smislu ter ga potemtakem ostale
stranke v bloku niso mogle niti odbiti. O
tem vprašanju se ni sklepalo, razgovarjalo
se je pač samo enkrat v ožjem odboru
bloka postavljeno vprašanje, kaj želite Vi

in Vaša stranka, da bi storili mi kot Vaši
zavezniki v slučaju, da bi radikalna večina
res uničila Vaše mandate. Vi na to vpra-
šanje niste dali odgovora.

Ravnatoko je netočno, da nam je bil
znan značaj pogajanj, ki ste jih imeli z ra-
dikali. Ako ste s tem hoteli reči, da ste nas
Vi o tem obvestili, ne bomo ocenjevali
umestnosti in korektnosti Vašega postopa-
nja, puščajoč to narodu in javnosti. Mora-
mo pa ugotoviti, da ste z našim znanjem
četudi z našim odobrenjem imeli samo raz-
govore z radikali o eventualnem njihovem
pristaniku na izvršitev programa narodnega
sporazuma. V katerem trenutku pa ste pre-
šli v pogajanja o zapustitvi bloka in preho-
du na nasprotno stran, to nam je tudi danes
neznano.

V toliko smatram, da je potrebno popra-
viti trditve v Vašem pismu.

Sprejmite g. predsednik uverenje o mo-
jem spoštovanju.

Ljuba M. Davidović,

15. julija 1925. v Beogradu.

OSTRA OPOZICIJA ZAJEDNIČARJEV.

Zagreb, 15. julija. n. Kakor javlja današnji
»Hrvat« nameravajo zajedničarji nastopiti
z najstrožjo opozicijo v tisku in parlamentu
proti novi vladi. V nobenem slučaju in na
noben način seveda ne mislijo položiti svojih
poslanskih mandatov, ker so uverjeni,
da večina volitev odobrava le njihovo po-
litiko. Če sploh kdo, bi morali položiti man-
date radičevci, ker so oni po volitvah spre-
menili svojo politiko. V parlamentu bodo
zajedničarji sodelovali z Ljubo Davidovićem
in ostalimi strankami opozicijskega bloka.

KOMBINACIJA O RAZDELITVI PORTFELJEV.

Beograd, 15. julija. p. V kombinacijah o
novi RR vladi ni zaznamovanih drugih vesti
o zasedbah resorov kot to, da prevzame
ministrstvo prosvete dosednji minister po-
šte Velja Vukičević, ministrstvo pravde
Marko Gjurčević in ministrstvo socialne po-
litike Milan Simonović. Vsi ostali radikalni
ministri bi ostali na svojih mestih.

Kitajske konference ne bo

London, 15. julija. Iz Washingtona
poročajo uradno, da je vlada Zedinje-
nih držav popustila od svojega stališča
glede sklicanja splošne kitajske konfe-
rence in da se bo zadovoljila z imeno-
vanjem posebne komisije, ki naj bi pro-
učila vprašanje eksteritorialnosti. Isto-
časno pa je storila vlada potrebne ko-
rake, da se prepreči akcije posamez-
nih držav.

Izvozne olajšave za stavbeni les

Beograd, 15. julija. p. Na predlog ministra
dr. Zerjave je izdal prometni minister več-
raj odlok, da se ves stavbeni material, ki se
izvažja v inozemstvo na vseh postajah dr-
žavne meje deklarificira od klase B na C.
Ta odlok stopi v veljavo z današnjim dnevom.

Vatikanska kriza v praški vladi

Vsled sporov v koaliciji radi narodnosocijalne interpelacije proti
Vatikanu so narodnosocijalni ministri podali demisijsko.

Praga, 15. julija. s. Po odhodu pape-
škega nuncija Marmaglia je narodno -
socijalna stranka sklenila podati inter-
pelacijo, v kateri zahteva prekinjenje
diplomatskih stikov z Vatikanom ter lo-
čitve cerkve od države in šole na Če-
škem. Svojo interpelacijo so prijavili
skupnemu odboru koaliranih strank, ki
se je trudil, da z ozirom na delikatne
medsebojne odnose najde zadovoljiv
izhod iz težke situacije. Odbor koalicije
je sklenil, da naj se o interpelaciji v
parlamentu ne razpravlja, temveč da
naj zunanji minister odgovori pisme-
nim potom. Narodno socijalni ministri

so ta sklep predložili klubom svojih po-
slancev in senatorjev, ki pa so vztraja-
li pri tem, da se o interpelaciji v parla-
mentu vrši ustna razprava.

Vsled tega sklepa sta narodno-soci-
jalna ministra Jan Stříbrný in dr. Fran-
ke danes podala demisijsko.

S tem je izbruhnila kriza v češ. vladni
koaliciji, ki grozi imeti dalekosežne po-
sledice. Upa se še, da se bo posrečilo
krizo zalepiti vsaj za tako dolgo, da bi
bila v parlamentu sprejeta novela voli-
nega zakona. O tem bo odločil minist-
ski svet, ki je sklican pod predsedstvom
prezidenta Masaryka.

Rovarenje albanskih katoličanov

Pod italijanskim vplivom stoječi albanski rodovi se ne morejo
pomiriti s sedanjo situacijo in neprestano vprižarjajo nove ne-
mire.

Beograd, 15. julija. r. V zadnjem ča-
su se pojavlja med katoliškimi Albanci
vedno večje nezadovoljstvo s sedanjo
vlado Ahmed bega, ki vodi naši kralje-
vini prilazno politiko.

Katoliška plemena, med katerimi ima
Italija velik vpliv, vodijo poglavari, ki
se ne morejo vživeti v redne in mirne
razmere. Po vsej Albaniji zbirajo pod-
pise za neke vrste spomenice, ki jo na-
meravajo poslati Zvezi narodov. V spo-
menici navajajo med drugim nesigurn

položaj sedanje vlade in zahtevajo, da
jim pošlje Zveza novega državnega
poglavarja, ki bo razpolagal z evrop-
skim vojaštvom, da vzpostavi red v
Albaniji. Nadalje pravijo, da je treba
ukiniti parlament za dobo štirih let. No-
tranjega ministra naj imenuje Zveza
narodov, zunanega pa svet veleposla-
nikov v Parizu.

Uporniki, ki jih vodijo tudi šolski uč-
teli, napadajo skoraj neprestano vla-
dine čete.

Sovjetske priprave za novo vojno

Velike demonstracije proti Angliji v Moskvi. — Izdelovanje voj-
nega materiala. — Ustavljen izvoz žita. — Rusi iznašli nove
dušljive pline.

Varšava, 15. julija. a. Po vesteh iz
Moskve se je predsinčilo razširila vest,
da so popolnoma pretrgane diplomatske
zveze med Rusijo in Anglijo. Dasi se
je ta vest raznesla v pozni uri, je
vendar občinstvo priredilo velike de-
monstracije proti Angliji. Policija je
z največjo težavo razpršila demonstrante.

Javljajo tudi, da se v vojnem komi-
sarijatu dela noč in dan, a ravno tako
tudi v tovarnah orožja in municije. Lju-
dstvo je prepričano, da izbruhne v
najkrajšem času vojna med Anglijo in
Rusijo. Sibirski železnica prevaža ne-
prestanu orožje in municijo na skrajni
vzhod. Zatrjujejo, da je vlada izdala
nalog, da se popolnoma ustavi vsak iz-
voz žita in živil v inozemstvo. Častni-
ki, ki so odšli pred kratkim na dopust,
so bili zopet vpoklicani in te dni so se

vršili v bližini Moskve polkuzi z duš-
ljivimi plini, ki so nova ruska iznajdba.

PROTIRUSKI BLOK BALTIŠKIH DRŽAV?

Moskva, 15. julija. s. »Izvestja« poro-
čajo iz baje verodostojnega vira, da
razpravljajo latviški zunanji minister dr.
Meyrovič na angleško inicijativo z osta-
limi baltiškimi državami o skupnem na-
stopu proti Rusiji. Meyrovič je baje po-
kušal tudi v Kovnu pridobiti Litvansko
vendar pa je litvanska vlada ta pred-
log odbila. Finska se je odgovoru izog-
nila. Tudi Estonska še ni zavzela stali-
šča. Dr. Meyrovič potuje sedaj v Var-
šavo, da prepreči gospodarsko zbliza-
nje med Poljsko in Rusko. Meyrovič
in estonski zunanji minister prispeta dne
20. t. m. v London.

Pred novimi napadi Rifovcev

Pariz, 15. julija. k. Po poročilih iz Feza o
položaju na fronti je povzeto, da so franco-
ska linija severno tega mesta umaknili ne-
koliko nazaj ter tamkaj zgradili zelo dobre
obrambene pozicije. V tem sektorju kakor tu-
di na vzhodu Taze vlada popoln mir. Le
v srednjem delu Rifovci ostro napadajo.

Pariz, 15. julija. s. Echo de Paris poroča,
da je sklenil vojni minister poklicati pristo-
voljce za vojno v Maroku.

Jeruzalem, 15. julija. s. Arabci v Pale-
stini so priredili zbirke za Abd-el Krima
v Omarjevi mešeti se vrši prigide za zmago
nad Francijo.

Nemški odgovor na francosko noto

Berlin, 15. julija s. Državni kabinet se je
danes dopoldne posvetoval glede odgovora
na francosko noto z dne 16. julija glede
garancijskega pakta. Na seji, ki je trajala
dveh popoldne se je državni kabinet ze-
dinil glede osnutka odgovora. Odgovor bo
končno redigiran sporazumno z zunanjim
odborom državnega zbora ter ministrskimi
predsedniki posameznih držav.

Koncentracija železnega kartela v nasled. državah

Praga, 15. julija. s. Pogajanja češkoslo-
vaškoavstrijskega železnega kartela z jugoslo-
venskimi železnimi tovarnami radi vstopa
v kartel potekajo zelo ugodno. Pri teh pogaj-
anjih je odločilno vplivala potreba denarja,
ki ga bodo dovolile v obliki kontokorentnih
kreditov dunajske banke za jugoslovenske
obrate, v kolikor bodo vstopili v kartel.
Domneva se, da bodo temu kartelu pristoi-
pile po njihovi komercializaciji tudi ma-
džarske državne železne tovarne.

Angleški rudarski kongres

London, 15. julija. k. Na današnji plenar-
ni seji rudarskih zastopnikov v Scarborough
je bilo po daljšem tajnem razgovoru o
položaju soglasno sklenjeno, da se delavstvo
ne bo udeležilo preiskovalnega odbora, ki ga
je napovedal Baldwin in da ne bo zopet pri-
šlo pogajanj z delodajalci, dokler ti ne bo-
do preklicali svojega predloga za novo po-
godbo.

Župnik ubit v cerkvi

Varšava, 15. julija. s. Listi poročajo iz
Minska: Katoliška občina v Bobrujsku je
bila alarmirana, da nameravajo sovjetske
oblasti napraviti revizijo v katoliški cerkvi
in župnišči. Občani so napravili v in okoli
cerkve barikade. Oddelek orožnikov je vdr
v cerkev ter razgal zbrano množico. Pri
tem je prišlo do spopada in je bil župnik
ustreljen v cerkvi, več občanov in orožni-
kov pa je bilo ubitih v bitki. Nad Bobrujs-
skom je bilo proglašeno izjemno stanje.

Opiti proces v Daytonu

Dayton, 14. julija. s. Na včerajšnji raz-
pravi v procesu proti profesorju Scopesu so
ves dan govorili zagovorniki, ki so nagla-
šali, da je obstoječi zakon v nasprotju z
ustavo Zedinjenih držav, ki jamči svobodo
vsled česar mora biti dovoljeno tudi svo-
bodno razlaganje Darwinove teorije.

Kako se bo godilo g. Pucelj kot radičevskemu prevžitkarju?

Puceljevo glasilo napoveduje za samostojne kmete »drobtine«, češ, da je »boljše nekaj, kakor pa nič.« Priznanje popolnega fiaska Puceljeve politike.

Posl. Pucelj, ki je še danes član kluba srbskih zemljoradnikov, se pripravlja za kandidaturu radičevskega prevžitkarja. Pucelj je sklenil famozno zvezo z republikancem Prepeluhom in sedaj misli, da dobi kot za pobiranja drobtin z radičevske mize.

Se nedavno, menda prejšnji teden, se je Puceljevo glasilo »Kmetijski list« široko ustil proti davkom in proračunskim dvanajstinam, včeraj pa že pripravlja svoje pristaje na to, da bodo morali radičevci z Puceljem in Prepeluhom vred sprejeti iste dvanajstine in iste zakone, ki jih je pripravila in predložila Narodni skupščini vlada Narodnega bloka.

Pucelj, ki je očital strankam dosežanje vladine koalicije vse mogoče grehe in napake, ki je zahteval od samostojnih demokratov vse mogoče in nemogoče stvari ter seveda zboljšanja vseh razmer preko noči, govori danes glede na vstop radičevcev v vlado svojim pristajem, da naj ne stavi nanjo prevelikih upov, ker da se vse na svetu razvija le korakoma in ne vse naenkrat. Samo pri samostojnih demokratih bi se moralo storiti vse naenkrat, za najnovejšo Puceljeve prijatelje, radičevce, ki imajo trikrat več poslancev kakor samostojni demokrati in tridesetkrat več nego slovenski demokrati, to načelo seveda ne velja.

Medtem ko se Pucelj na eni strani poziva na zvezo s Hrvati, na drugi strani govori, da njegov vpliv ni moč Hrvatov in da naj zato ljudje ne pričakujejo, da se bo dalo vse doseči kar čez noč, pač pa da bodo morali biti jako zadovoljni, če bodo mogli ujeti le tu in tam kakšne drobtine. Pucelj torej še sedaj priznava, da se je vezal s Prepeluhom in z radičevci le radi drobtin. Ne zahteva več, kakor je to dosedaj delal, da bi se nam Slovincem rezal kruh, kakor nam gre po zakonih in naši davčni moči, danes se zadovoljuje Pucelj tudi z drobtinami kruha, ki si ga hočejo rezati radičevci, ker pač misli, da bo te drobtine kot radičevski prevžitkar prvi pobral. Ostali pristaji njegove stranke pa se naj po priporočilu »Kmetijskega lista« zavedajo, da za njune tudi drobtine ne morejo priti čez noč!

S Puceljem vred se hoče zadovoljiti z drobtinami tudi Prepeluh, najbližji prijatelj St. Radića in tisti slovenski avtonomist, ki je v svojem listu »Slov. republikanec« do zadnjega časa trdil, da »Slovinci ne marajo nobene milošine in da nečemo pobirati nobenih drobtin z beogradske vladne mize, ker hočemo biti Slovenci sami svoji gospodarji na lastni zemlji, ker je rešitev

slovenskega kmeta le v federalistični republiki in avtonomni Sloveniji. V sili vrag muhe žre, pravi pregovor.

A zakaj se zadovoljuje samo z drobtinami, je prav za prav neumevno. »Kmetijski list« namreč piše, da ima Puceljeva-Prepeluhova zveza ugodnost, da stoji po svojih zastopnikih v tesni zvezi s Hrvati. Ali ne velja potem načelo »kar tebi, to meni«? Ne velja! Tesna zveza s Hrvati bo namreč gg. PP omogočala le »kolikortoliko« uspešno kontrolo nad delovanjem vladnih organov v Sloveniji in glavna naloga njenih političnih organizacij bo, da natančno zasledujejo vse politične dogodke in vsak korak upravnih oblasti pri nas in ga pretresejo na njegovo zakonitost. Ali gg. Pucelj in Prepeluh tega doslej s svojimi političnimi organizacijami nista mogla vsi? Očitno ne, ker bi Pucelj sicer ne pisal, da je »še vedno boljše nekaj kakor nič«!

Pucelj tudi še nad drobtinami opravičeno dvomi. Dasi je prevžitkar Radičeve stranke, ga vendar nihče ni vprašal pri sedanjih pogajanjih niti za to, kakšne drobtine bi rad, da ministri ga itak nihče ni maral in prav ilovno se izgovarja, da ni mogel postati minister zato, ker je le pet njegovih slovenskih poslancev. Da bi pa opravičil in utemeljil svojo zvezo z radičevci, piše Pucelj, da tudi »najmogočnejši minister ne more popraviti starih grehov čez noč, če nima na razpolago dovolj sposobnih ljudi, ki jih pri nas ni.« Pucelj se hoče s tem že vnaprej znebiti odgovornosti, ki jo je prevzel s svojo zvezo z radičevci.

Nehote je vendarle povedal tudi brdko resnico. Radičevci ne bodo nikdar mogli popraviti svojih starih grehov, nikdar ne bodo mogli povrniti škode, ki so jo prizadeli s svojim brezplodnim demagoštvom naši državi in vsemu jugoslovenskemu narodu, in sicer tem manj, ker nimajo na razpolago dovolj sposobnih ljudi, kakor pravi »Kmetijski list«. Zato pa je bilo nepošteno, zahtevati od drugih ljudi, predvsem od samostojnih demokratov, naj popravijo čez noč radičevske grehe, ako se niti radičevcem ne priznava dovolj sposobnosti, da bi popravili čez noč lastne grehe, dasi so jih sami zakrivali.

Pucelj pravi tudi, da je politika umetnost mogočih stvari. To načelo ne priznava za druge, pač pa samo zase.

Ali se bodo slovenski kmetje zadovoljili s Puceljevimi drobtinami, ki jih edine smatra za »mogoče stvari«, je veliko vprašanje, tem bolj, ker Pucelj že sedaj pobija v »Kmetiskem listu« samega sebe in vse to, kar je še prejšnji teden proglašal kot edino zveljavno za slovenskega kmeta.

Radičevci na pragu režimske politike

Zagreb, 15. julija.

Današnji »Dom« prinaša obsežnejšo »avtentično« informacijo, kako se je dosedel sporazum ter navaja s ponosom, da bodo radičevci imeli v novi »radikalno-seljaški« vladi četvero ministrstev ter tri »državna seljaška (!) podtajništva«. Ministri bodo Pavle Radić (agrarna reforma), dr. Nikola Nikić (šume in rude), dr. Ivan Krajač (industrija in trgovina) ter dr. Benjamin Superina (pošte in brzojava). Podtajniki pa bodo v prometnem ministrstvu Josip Pasarić, v socialni politiki dr. Giuro Basariček in v finančnem ministrstvu dr. Samuel Kocijan, katerega »Dom« proslavlja za najboljšega hrvatskega finančnika (ki pa je, kakor se zatrijuje, ponudbo odklonil).

Končno pravi »Dom«: »Vseh ministrstev je 18, kar je vsekakor preveč. Ta broj bo še koncem tega leta s posebnim zakonom znižan vsekakor na 16, morda celo na 14, a obstoja tudi osnova, da se zniža celo na 12.« Lepo je »Domu« govoriti o redukciji, ko istočasno namešča celo rajdo državnih podtajnikov, pa bi jih namestil še več, če bi bili radikali koncedirali. Sicer pa »Dom« ravno zato obeta redukcijo ministrstev, da bi vsaj na ta način opravičil nesorazmerje med številčno močjo radikalnega in radičevskega kluba ter razdelljivo portfeljev, ki so jih radičevci dobili premaro.

Stipa Radić sam nima druge želje, kakor da čimprej pride iz zapora zopet na svoj udoben kvartir v Prpičevi palači. To se da pričakovati, v kolikor se more verjeti današnji napovedi, ki jo objavlja popoldanski »Večer« iz Beograda: »Prvi akt nove vlade bo sklenjanje o vodstvu HSS. S popolno sigurnostjo se lahko trdi, da bo jutri ali najkasneje pojutrišnjem vodstvo HSS izpuščeno. Ker proti dr. Mašku in tovarišem ne obstoji nikakva večja obdolžitev, bo bržčas njihova zadeva definitivno rešena. Izpuščen pa bo tudi Stjepan Radić in se bo branil v svobodi«.

V zagrebških zajedničarskih krogih je zavladalo strahovito razočaranje in ogorčenje nad radičevci. Današnji »Hrvat« oznanja debelo, da so bili »zastopniki hrvatske narodne politike izbačeni iz Hrvatskega seljaškega kluba«. Na široko objavlja »proglas hrvatskih narodnih zastopnikov, ki ne odobravajo vstopa centralistične politike« ter komunistična podnaslovi, da Hrvatska za jednica nastopa proti centralistični politiki vidovdanske ustave, ker se hrvatski narod pri volitvah ni izrekel za ono

politiko, ki jo zdaj vodi Pavle Radić. Obenem objavlja »Hrvat« tudi oklic dr. Ivana Lorkovića, ki za nedeljo sklicuje »višje« — izredni občni zbor — Hrvatske zajednice, ki bo sklepala o nadaljnjem ravnanju zajedničarskih poslancev.

V poročilu o historični seji Hrvatskega seljaškega kluba pa navaja »Hrvat« med drugim, da je dr. Trumbić osobito poudarjal: »Kakšna demokracija je to, pa celo še seljaška demokracija?« A Pavle Radić je samo pritril: »Tako je!« in nato nahljil dr. Trumbića z osornim glasom: »Ne dam Vam besede! Nimate besede!« A ko so zajedničarji srdito zapuščali klubski lokal, je dr. Zanič kričal: »Izbacuju nas po radikal-skom befe!« ... Iz previdnosti »Hrvat« ne dostavlja, v koliko je ta vzklil bil upravičen.

Vsekakor pa je kot rečeno, razburjenje med zajedničarsko inteligenco ogromno in se z napetostjo pričakuje nedeljski sestanek. Mnogo na pade tudi posrečenih dvopitov, posebno še v zvezi z izjavami Pavla Radića, da so zajedničarji demagogi, ako radičevcem očita nedostojnost, ker so se odrekli republike. Farsa ne more biti popolnejša: Monarhistični zajedničarji so postali in so še republikanci, republikanski radičevci so se spreobrnil v najhujše monarhiste in centraliste, in obenem so kot staroslavni demagogi postali nasprotniki demagogije. Kdo je vedel, da se pri nas vrtil svet hitreje kakor povsod drugod?

Poslovilo Pavla Radića blokašem

Pismo Ljubi Davidoviću o izstopu HSS iz opozicijskega bloka.

Beograd, 15. julija.

Včeraj zvečer, ko so opozicijski šefi zastoj čakali, da pride Pavle Radić vsaj osebno se posloviti, in ko so se končno ponizili in razžaljeni razšli, je Pavle Radić potom postreščka dostavil Ljubi Davidoviću nastopno poslovilno pismo:

»Gospodu Ljubi Davidoviću, narodnemu poslancu in predsedniku bloka narodnega sporazuma in seljaške demokracije, Beograd«.

HSS je stopila takoj po volitvah, 8. februarja 1925, v parlamentarno zajednico z Demokratsko stranko (Davidović), z SLS (dr. Korošec) in z JMO (dr. Spaho) in svrhu, da se država uredi na temelju narodnega sporazuma in v duhu seljaške demokracije. Predložila je tem strankam takoj skupni okvir programa, ki je bil v glavnem sprejet. HSS je bila pripravljena boriti se z vsemi

„Antikrist v Trsteniku“

Z današnjo številko smo zaključili roman »Onstran pragozda«, ki je zlasti našim čitateljem zelo ugaljal. Na večstransko željo naših naročnikov bomo kot prihodnje daljše delo prinesli izvirno domačo povest

„Antikrist v Trsteniku“

Napisal jo je naš znani in priznani romanopisec in novelist dr. Ivo Šorli, ki je vzel snov iz domačega sodobnega življenja. Njegovo ime samo jamči, da bo delo tako vsebinsko kakor jezikovno na višku. Vsaka reklama bi bila zato odveč.

Z objavo začnemo v nedeljo, 19. t. m. Opozariamo na to zlasti one čitatelje, ki še niso naročniki »Jutra«. Ako hočete nemoteno in v redu čitati Šorlijevo povest, nai se na list nemudoma naročite. Naročnina do konca julija znaša samo 7 Din.

in najostrejšimi parlamentarnimi sredstvi, da se ta program oživotvori. Ona je to združeni strankam takoj naglasila. Odnosno predložila. Združene stranke deloma niso mogle, deloma niso hotele pristati na uporabo teh parlamentarnih sredstev. Medtem bi morali biti razveljavljeni vsi hrvatski mandati in bi bila tako tudi opozicijska parlamentarna zajednica oslabljena za polovico. Vodstvo HSS je smatralo v teh prilikah za svojo dolžnost in za svojo pravico, da kot edini parlamentarni predstavnik hrv. naroda poskusi z Vašo vednostjo takoj prirediti delo za narodni sporazum in selj. demokracijo z glavno parlamentarno predstavnicu srbskega naroda, z radikalno stranko, s katero je bila HSS vsled danih okolištin sedem let v boju. To prizadevanje je uspelo in HSS more skupno z radikali prirediti vstransko in uspešno delo za narodni sporazum in za seljaško demokracijo. Hrvatski seljaški klub ima namreč v zajednici s klubom NRS jako, dvetretjinsko parlamentarno večino in iz te večine sestavljeno parlamentarno vlado v duhu narodnega sporazuma in seljaške demokracije.

S tem aktom prekinitja HSS vse svoje dosedanje parlamentarne zveze z ostalimi strankami opozicije ohranjuje napram njim svoje spoštovanje in prijateljstvo. Na podlagi tega se Hrvatski seljaški klub ne smatra več član parlamentarne zajednice pod Vašim vodstvom in odključuje vse svoje delegate v predsedništvu odnosno v ožjem in širšem odboru Bloka narodnega sporazuma in seljaške demokracije.

Prejmite, g. predsednik, tudi ob tej prilici izraz moje spoštovanja.

V Beogradu, 14. julija 1925.

Pavle Radić, l. r.

V krogih opozicijskega bloka vlada nad tem pismom silno ogorčenje. Poučarja se, da so izjave Pavla Radića cinično zafrkavanje in brezvestno postavljanje resnice na glavo. Kot posebnost žaljivo občutijo voditelji bloka Radićovo ironično trditev, da se je duh narodnega sporazuma in seljaške demokracije iz Bloka preselil v novo koalicijsko RR.

Danes popoldne se sestanejo zapuščeni »šefi« Davidović, Korošec in Spaho, da sestavijo odgovor na Radićevo pismo. Zatrijujejo, da bo ta odgovor zelo oster in v obliki pravcate vojne napovedi ...

Pogodba med radikali in samostojnimi demokrati

Ljubljana, 15. julija.

Na včerajšnji seji radikalnega kluba se je obširno obravnavala tudi moralna stran aranžmana med HSS in NRS. Večina govornikov je odločno svarila pred prekinitjem koalicije med NRS in SDS, češ da bi to pomenilo izdajstvo, ki bi se bridko maščevalo. Globok vtis je napravilo, ko je posl. Milutin Dragović sporočil vsebino koalicijske pogodbe, ki je bila dne 27. marca 1924. sklenjena med NRS in SDS in ki nosi podpis gg. Pašića in Pribečevića. Glavni del tega sporazuma se glasi:

»Ta sporazum se zaključuje med obema skupinama radi sodelovanja pri upravi države s temeljnim ciljem, da se ustvari koncen tracija ljudi in političnih skupin, ki so pripravljene čuvati in izvajati ustavo na podlagi narodnega edinstva in popolne enakopravnosti Srbov, Hrvatov in Slovincov. Radi tega se more ta sporazum razširiti tudi na druge skupine, katerih sodelovanje bi bilo mogoče z istim političnim programom.«

Koalicija teh dveh skupin se more razširiti z vstopom drugih strank samo po pristanku ene ali druge skupine.

Poslanec Dragović in za njim še drugi govorniki so izjavili, da je radikalna stranka s to pogodbo vezana in da ni smela brez pristanka ali pa predhodnega razčiščenja svojih odnosov napraviti SDS skleniti aranžmana z radičevci. Posl. dr. Marković je skušal te trditve ovreči. Ni sicer negiral obstoja take pogodbe, pač pa je dokazoval, da je že davno konzumirana, ker da je veljala samo do volitev. V dokaz tega je navajal, da je g. Pribečević po volitvah predložil g. Pašiću načrt novega sporazuma, ki je vpošteval nove razmere. G. Pašić je ta načrt proučeval, toda nanj ni pristal odnosno ga ni vrnil in vsled tega radikalna stranka ni v ničemer vezana napram SDS. Na ta izjavljanja so drugi odgovarjali, da s tem, ako Pajvanji ni pristal na spremembo sporazuma prvotna pogodba še ni razveljavljena. Vendar je Markovićeva izjava, da je sporazum od 27. marca 1924, veljal samo do volitev (8. februarja 1925) napravila precejšen vtis ter bila poudarila, da je bil sporazum s HSS sprejet v klubu s tako veliko večino.

Proti drju Markoviću se je danes oglašil v »Politiki« minister Pribečević, ki izjavlja: »Ako je dr. Laza Marković zares to izjavil v radikalnem klubu, potem je svoje prijatelje prestopil. Ono, kar je izjavil dr. La-

za Marković, niti najmanj ne odgovarja resnici.«

Z naše strani dodajamo še tole: Sporazum z dne 27. marca 1924. v svojih bistvenih delih odgovarja navedbam posl. Dragovića. V smislu tega sporazuma je vsaka od obeh koaliranih strank obvezana, da se brez vednosti druge ne bo z nobeno tretjo stranko pogajala in da ne bo sklepala nobenih političnih aranžmanov brez pristanka druge zaveznice. Da bi sporazum veljal le do volitev 8. februarja je izmišljeno; nasprotno, intencija je bila baš ta, da ostane v veljavi tudi po doseženem volilnem uspehu, na katerega sta obe stranki računali.

Politične beležke

+ Kam bodo šli samostojni demokrati? Klerikalce skrbi usoda samostojnih demokratov, ki so po zatrtjuvanju »Slovenca« grozno razočarani. Kakor trdi škofov list, stopajo številni njihovi pristasi trumoma v druge stranke in zapuščajo svoje voditelje. To vse se je zgodilo preko noči, kajti v terek »Slovenec« o tem še ni vedel ničesar poročati, pač pa poroča o velikem prestopanju samostojnih demokratov v druge stranke šele v včerašnji številki. V katere stranke prestopajo samostojni demokrati kar v množicah. »Slovenec« še ne ve povedati. Mogoče je, da vstopajo med Puceljeve republikance, ali med Hribarjeve radikale, Ravaliarjeve specialradikale, ali v Jelčinovo cikorijo, ali pa med klerikalce. Nihče ne ve, kam prestopajo, in to je danes za vse še velika tajnost. Kam bodo torej šli samostojni demokrati? Kolikor je nam trenutno znano, hodijo na božja pota, kjer porisajo za pamet klerikalne gospode okrog »Slovenca«?

+ Delo poslancev SLS. Posl. Zebot je zelo agilen človek posebne bistrumnosti, četudi ga včasih zapusti pri znani igri »friše fire«, kakor vedo poročati beogradske listi. A kljub temu — agilen je! In tako je v svoji agilnosti stavil na kmetijskega ministra vprašanje, kje se dobi semenska aid za tiste, katerim je toča pobila semenske pridelke. Kakor javlja »Slovenec«, mu je kmetijski minister sporočil, da ima to semensko ajdo Kmetijska družba v Sloveniji. Če bi se posl. Zebot obrnil za pojasnilo na klerikalne odbornike v Kmetijski družbi, bi ga dobil sicer nekoliko prej, a v tem slučaju bi posl. Zebot ne imel povoda za interpelacijo. Posl. Zebot pa hoče biti agilen!

+ Dr. Korošec o Pavlu Radiću. Po obupni poslednji seji opozicijskega bloka, ki jo je Pavle Radić gladko brskiral, je dr. Korošec dal novinarjem nastopna pojasnila: »Mi v bloku smatramo, da Pavla Radića ne bo več v blok. Jako neprijetno se nas je dojmilo, da se Pavle Radić za svojo odsotnost ni niti opravičil. Mi smo ga večkrat klicali telefonično in parkrat osebno preko Salih Baljića. Jutri zjutraj se sestanejo predstavniki okrnjenega (sic!) bloka, da se porazgovorimo o nadaljnjih korakih, ki jih je treba ukreniti za medsebojno organizacijo (!) Doslej ni bilo nič definitivnega zaključeno, dokler izključeni člani HSK (zajedničarji) ne dobijo od svojih volilcev odnosno od svojih organizacij navodil za svoje nadaljnje zadržanje v parlamentu. Ta čas bodo ostale stranke v bloku konzultirale svoje klube in vodstva, kakšen program (!) naj dobi nova skupna organizacija.« — Reč je torej težavna, kakor to priznava sam dr. Korošec: stranke opozicijskega bloka, ki ni samo okrnjen, temveč razrušen, morajo z dolžovno proceduro sestaviti nov program na osnovi sporazuma, da se je treba spoznameti. In podoba je, da se bodo morali med seboj še mnogokrat telefonično klicati tako, kakor so v terek popoldne klicali Pavla Radića.

+ Nehvaležnost radičevcev. »Slovenec« je zelo hud na Pavla Radića, ki se ni hotel udeležiti seje bloka narodnega sporazuma in seljaške demokracije in mu očita, da nima niti toliko takta in olike, da bi se vsaj opravičil, češ, da ne more priti ali da noče priti. Da bi se zalivali, da je blok ščitil radičevce v najbolj kritičnih časih, tega v bloku sploh ni nihče pričakoval, odkar to družbo bolje pozna, piše »Slovenec«. Vprašanje je, od kdaj klerikalci Radićevo družbo bolje poznajo? Bili so dve leti v tesni zvezi z njo in Radić je lani s svojimi izjavami vrge Davidovićevo vlado. Zato je upravičeno vprašanje, kako je mogoče, da niso že prej spoznali radičevcev. Dr. Korošec se je v svoji kratkovidni politiki zopet pošteno vračunal, radi česar je vse klerikalno zabavljanje proti radičevcem obenem tudi obsojanje dr. Koroščeve slepote. Če bi se dr. Korošec ne vezal z Radićem na življenje in smrt v svojem avtonomističnem stremljenju, bi imel danes svobodne roke, tako pa je s svojimi tigri vred blamiran in obsojen na prisiljen pokoj. Božji milini mejtejo nočasi, a gotovo!

+ Dobrota je sirota, to je star pregovor, ki ga pa Stipa Radić ne prizna in ne mara spoznati. Zato je zajedničarjem dal premmogokrat čutiti, da za milostne mandate zahteva brezpogojno pokorščino. In ko so se zdaj obotavljali glasovati za zaupnico, jih je vnaprej velel brez pardona odstraniti iz kluba. V tem smislu je tudi Pavle Radić podal dopisnico »Jutarnjega lista« posebno izjavo, ki se glasi: »Zadržanja gospodov iz Hrvatske zajednice nisem smatral za definitivno, ko se je zadnjič v Zagrebu glasovalo za zaupnico meni. Ampak če zdaj niso marali izreči zaupanja predsedniku stranke Štefanu Radiću, ki jih je na svojih listah kandidiral, smatram, da oni niso več člani Hrvatskega seljaškega kluba ...!« Ta izjava razodeva celo teorijo Radi-

čevega absolutizma: Stjepan Radić je edini gospodar stranke, on določa kandidate in deli mandate. Stipa Radić in njegova familija vedri in oblači, dočim so poslanci brezpogojno obvezani k priknavanju. Kdor oddvori svoje misljenje, ni več član Hrvatskega seljaškega kluba. Zdj se tudi razume, zakaj Stipa Radić svoje poslance imenuje »zastopnike«. Pač zato, ker lahko vsakemu izmed njih vsak hip stopi na kurje oko in ga hudo pobara: »Zastopiš?!« In sicer tako kakor so včas avstrijski feldevlji dejali: »Kuschen und weiter-dienen!«

+ Izprememba režima v Hrvatski? Med objavljenimi pogoji sporazuma radičevcev in radikalov je baje tudi določba, da se ima v Hrvatski izpremeniti režim v duhu obstoječih zakonov. Ako radikalna stranka pristaja na te pogoje, potem javno priznava, da je bil režim v Hrvatski pod vlado radikalne stranke in njenega notranjega ministra slab in da ni bil v duhu obstoječih zakonov. To je tedaj obsodba samega sebe. Ne glede na to pa pomenja ta koncesija radičevcem razdelitev interesne sfere, v prečasnko — radičevsko in srbsko — radikalno. To pa je ravno nasprotno vsega onega, kar je doslej zastopala radikalna stranka in proti čemer se je še nedavno izrekala »Samouprava« kot njeno glavno glasilo. Sporazum med radičevci in radikali vodi res do čudnih nelogičnosti in absurdnosti.

+ Zajedničarji so se »poturčili«. — Zajedničarji in Jagatići, ki jih je Pavle Radić »odstranil« iz Hrvatskega seljaškega kluba, so takoj popoldne zaprosili za gostoljubnost Jugoslovensko muslimansko zajednico. Muslimani so seveda zajedničarskim brezdomcem šli rade volje na roko in tako so doktor Trumbić, dr. Lorković, dr. Polić, dr. Zanič in dr. Bazala tekom popoldneva prenašali vse svoje stvari v klub JMO. Največ je vsekakor imel prenašati filozof Bazala, ki splošno znano poseduje celo garnituro visokih cilindrov, najmanj pa dr. Zanič, o katerem je enako splošno znano, da ne premore nič drugega kakor — dolg jezik. Ta bi zato prav za prav spadal v klerikalni tigrom, dočim se o dr. Bazali in ostalih gg. še ne da soditi, ali bodo natakli fes in kako jim bo vobče pristojal. Vsekakor pa je za enkrat glavno, da so zajedničarji v sedanjih stanovaljski bedi tako hitro dobili kvartir.

+ Ptičica — golobček ... »Jutarnji list« prinaša o podpisu »sporazuma« nastopno presunljivo poloficijozno poročilo: »V ministrstvu za socialno politiko je bil danes (v terek) ob poldevetih popoldne podpisan tekst sporazuma, kakor je bil definitivno izdelan in korigiran. Ljuba Živković je izrekel kratek dirljiv govor, po katerem se je vseh šeststo delegatov medsebojno poljubilo ...« Tak je bilo torej pečat na pismo ljubezni. Natančno tako, kakor ob podpisu Markovega protokola v zagrebški Prpičevi palači.

Po svetu

— Nemški zakon o valorizaciji. Nemški državni zbor je sprejel 14. t. m. zakon o valorizaciji ter je odklonil vse predloge opozicije.

— Nemški socialisti v Rusiji. Te dni je odpotovalo 62 nemških socialnih demokratov in 20 komunistov v Rusijo, kjer bodo kot delavski nameščenci in industrijski uradniki proučili boljševiške gospodarske razmere.

— Angleški rudarski kongres v Scarbow. roughu se je izrekel za poddržavljenje premostopkov ter je sprejel predlog rudarske mednarodne zveze glede proglasitve splošne stavke v vseh državah, kakor hitro napove kaka država vojno. Predsednik Smith je izjavil, da rudarske strokovne organizacije zaradi vedno večje brezposelnosti ne morejo voditi borbe za povečanje mezd.

— Kritični odnosi med Anglijo in Rusijo. Po svojem povratku iz Moskve v London je imel sovjetski poslanik Rakovskij daljši razgovor s Chamberlainom o političnih in gospodarskih odnosih med obema državama. Chamberlain se je pritožil proti komunistični propagandi, ki je v smislu angleških ruske trgovske pogodbe zabranjena, toda Rakovskij ni hotel podati nobenih tožadev, niti pojasnil in je vzel Chamberlainova izjavljanja samo na znanje. Po razgovoru je Rakovskij izjavil, da se ni govorilo o preloemu odnosov z Rusijo, da pa kljub temu odnosi med Anglijo in Rusijo niso normalni. Obstoja kronična kriza, je rekel kratkomo in pristavil, da noben ruski list ne piše za prekinitve odnosov. — Angleški vojni minister je 13. t. m. v parlamentu poročil vesti o komunistični agitaciji med angleškim vojaštvom.

— Japonska in dogodki na Kitajskem. Japonski zunanji minister je demantiral vesti o tajni pogodbi med Japonsko, Anglijo in Ameriko ter je izjavil, da bi se Japonska udeležila kitajske konference, ki pa bi bila po njegovem mnenju odveč, ker upa na ugoden rezultat sedanjih pogajanj.

— Razsodba v Lipskem komunističnem procesu. V soboto 11. t. m. je državno sodišče v Lipskem razglasilo sodbo v znanem komunističnem procesu. Strojvodja Botzenhardt je obsojen na 3 in pol leta, ključavničar Lampe na 2 in pol, rudar Harder na 1 in pol, ostali obtoženci pa na ječo do dveh let. Obsojenci so pripravljali spomlad 1923 komunistično vstajo s podporo ruskega poslanstva, ki jih je preskrbelo z denarjem.

— Zanimiva aretacija madžarskega novinarja. Po nalogu predsednika budimpeštanske senata so aretirali in zaprli novinarja dr. Borosa, ker ni prisostvoval svojemu tiskovnemu procesu. Pravosodni minister Pesthy je odredil proti predsedniku senata preiskavo v svrhu ugotovitve, ako je bila aretacija izvršena na podlagi zakonov.

Naši kraji in ljudje

Pivovarnarski kartel

Maribor, sredi julija.

Vreme se naposled vendarle boljše in morda bomo že jutri v dneh, ko človek stalno hrepeni po čaši osvetožujočega piva. A baš v zadnjih tednih so morale gostilničarske zadruge v Mariboru in drugod v mariborski oblasti protestirati proti novemu, neutemeljenemu podražanju piva, ki ga je diktiral pivovarnarski kartel. Neumljivo pri tem je, da sta javnost in upravna oblast posvetila tej zadevi tako malo pažnje, saj si je lahko misliti, da mora biti stvar prokleto resna in protest zelo utemeljen, če protestirajo že najbolje informirani in strokovnjaki na tem polju, gostilničarji in kavarnarji. V pivovarnarski kartel, ki je v času splošnega padanja cen podražil pivo kar za 80 Din pri hektolitru in s tem samo v mariborski oblasti »pridelal« več milijonov Din, si ne upa in noče nihče dregnuti. Stori bomo torej saj mi pred javnostjo dolžnost, ki nam jo nalaga vest.

Ljubljanski nemška Union pivovarna je najprej pobasala slovensko pivovarno Laško, da se znebi neljube konkurence tega boljšega piva. Slovenski delničarji so ob ogorčenju javnosti prodali lepo narodno premoženje. S tem pivom pa je še vedno nagajala pivovarna Union Götzu po mariborski oblasti. Zlasti je dobro pivo Laško izpodiralo grenkega Götzja v Mariboru in Prekmurju. Götz pa je zopet s svojim malo boljšim izdelkom meštaril v škodo Uniona po Ljubljani in tamošnjem rajonu. Končno so se gospodje tega konkurenčnega boja naveličali in v Zagrebu napravili kartel ter rajonirali predajanje. Union z Laškim se je umaknil iz Maribora. Götz iz ljubljanske oblasti in še povsili so cene piva za 80 Din pri hl, čeprav cene na celi črti padajo.

Pivovarnarji pa so s kartelom še ogromno znižali režijske stroške: zaloge, nastavljeni, manjša reklama itd. Götz je bil že pri prejšnjih cenah visoko aktivno podjetje in je torej povsok čisto suhi dobiček, ki gre v milijone. Lani je Götz produciral okrog 49.000 hl piva. S poviškom 80 Din pri hektolitru bo torej vtaknil letos poleg lanskega dobička še okrog 4 milijone Din novega slovenskega premoženja v svoje blagajne. Poleg Götzja sta producirali lanko leto v mariborski oblasti kartelirani nemški pivovarni Tscheligi okrog 4000 hl in Laško 300 hl piva, tako da bodo imelo vse tri kartelirane pivovarne to leto brez vsakega truda poleg običajnega profita še nad 6 milijonov kartelnega dobička. Dejansko pa ga bo še več, ker bodo brez konkurence več prodale in lažje pritiskale pri nabavi svojih potrebščin in pri mezdah delavcev in nastavljenec. Da je konsum letos mnogo večji, smo se mogli že kmalo prepričati na grenkem okusu, ker morajo spravljati v promet nezadostno prekažano pivo.

Sobotne in nedeljske prireditve v Rogški Slatini

Za »Slovenskim kvartetom« kar po vrsti in v enem tednu dve predstavi ljubljanskih igralcev, koncert, potem v nedeljo še slava pravoslavne cerkve, francoski dan, popoldne nogometna tekma, zvečer nastop najznamenitejših umetnikov in ples. Znanihi vsega res preveč hkratu in zato popolnoma naravno, da osebno spričo znatnega odstotka neslovenskih gostov »Ljubljanski Zvon« v soboto ni privabil v veliko dvorano toliko poslušalcev, kakor bi jih bili tako iz srca privoščili temu našemu ljubemu znanu. ki je prišel k nam že petič. Pisec teh vrstic je bil zaprečen, da iz svojega poročila o uspehu prireditve in se mora nasloniti na vtise drugih, po katerih nastop letos ni prodrl z lanske elementarnostjo. Tu se spominimo graje poklicnega kritika po tistem koncertu društva v Laškem (z istim programom, kakor dan poprej pri nas), češ, da se je zbor premalo oziral na potrebe »glasbeno izobražene-

ga občinstva«, dočim smo ga mi pohvalili vprav zato, ker se je znal prilagoditi »posebnemu poletnemu razpoloženju počitniških gostov ter nudil — daleč od tega, da bi stregel slabemu okusu — predvsem lažje prebavljivo duševno hrano.« Zdi se, da se je zbor za letos oprijel prvega mnenja; kajti le ena sodba letošnjih posetnikov je, da zbor vsaj v prvem delu vzporeda ni ogrel ter da je zgrabil šele z drugim, predvsem z Mokranjčevim rukovetom in Biničkega »Čini, ne čini«. Tudi je splošno naziranje, naj bi se zbor v tako velikem prostoru, kakor je zdraviliška dvorana ne cepil, ker so moški in ženske posebej prešibki. Navzlic vsemu pa upamo, da nam »Ljubljanski Zvon« ostane zvest in za bodoče ter tudi, da v prihodnje bolje zadene dan, ko je duma vnaprej vedno tako kočljiva stvar. Nedeljskemu dopoldnevju je dala osebno obeležje na eni strani cerkvena svečanost z bogato obredno opravo pravoslavnih svečnikov pod vodstvom g. stavrofora prote Trifunovića, na drugi pa nabiranje darov za francoske vojake s tako ljubkimi nabiralniki, da se njih čarom niso mogli ustavljati niti bivši »sovražniki« ter je bil uspeh primeren vedremu razpoloženju elegantnih in ... ah brezdvomno tudi vražje »imučnih« — žrtev. Po službi božji je pravoslavna cerkvena občina v restavraciji Zdraviliškega doma priredila velik banket, na katerem so se vrstile vprav bratske napitnice. Pod noč se je vršila med koncertiranjem mornariške godbe vedno tako priljubljena tombola z dragocenimi dobitki ročnih del večina domačih dam pod okriljem društva jugosl. sester. Ali vrhunec vsega je bil večerni koncert z violinskimi virtuozi g. prof. Stojanovića in našim Betetom in Rijavcem, ki sta sedaj tudi naša gosta. Veliko dvorano je zasedla množica najzibranjšega občinstva do 800 glav in takoj se je opazilo, da danes prvič odločno prevladuje srbski element s svojo beograjsko elito. Po odsviranju naše in francoske himne ter nastopu ljubkih in gracioznih malih gospodičin Daun iz Vel. Bečkereke, ki se takorekoko pred našimi očmi razvijata v bodoči svečenci Terpsihore, je zapela troje pesem gospa dr. Radolčičeva iz Beograda. Njen krasni glas spominja na našo nepozabno znanko prejšnjih sezon gospo Lovšetovo. G. Stojanović iz Novoga Sada, sedaj profesor glasbe na Dunaju, tudi nam znan že od prej, je imel izredno srečen večer in je v polni meri zaslužil toplo pohvalo navzočih. O g. Rijavcu je škoda mnogo govoriti: že več let je naš stalni gost, že več let pravi triumfator, čim po sijajni dvorani zazvenji njegov fenomenalni glas. Odpel je arijo iz »Aide« in »Gianni Schicchi« ter dodal spev iz »Tosce«. Aranžer večera je mogel le s trudem napovedati naslednjo točko, tako je grmelno frenetično ploskanje za tretjo točko. Zadnji se je prikazal g. Beteto. Velik del mešanega občinstva očitno ni vedel, s kom ima opraviti; splošna osuplost že po prvih zvokih njegovega močnega organa, na koncu naravnost eksplozivna pridržanega občudovanja. Pel pa je g. Beteto tako, da smo trdimo: tako ga nismo čuli peti še nikoli! In še nekaj: spričo vzorne njegove vokalizacije je z arijo iz Čaikovskega (Onegin) in Puccinija (Spev na plašč v »Bohemi«) po italijanski iz Verdija tujcem prav ad oculos pokazal, da je naš jezik tudi pevski eden najbolj zvočnih in polnih. Na klavirju je vse koncertante z znanim mojstrstvom spremljal domačin g. dvor. dobav. Vil. Bizjak.

Eno k drugemu sta bila ta dan in ta večer najlepša sedanja sezona. Izvrstni nedeljski članek v »Jutru« iz Rog. Slatine je tu zbudil veliko zanimanja, nekaj razburjenja in precej — muzanja. Toda jedilni list z 8 Din za porčijo krompirja, na katerega se sklicuje gospod dopisnik, je vendar nekoliko — pretiran ... Ugotovili smo, da se cene za mesne jedi popolnoma krijejo z onimi v boljših ljubljanskih restavracijah in da samo za nekatere stvari variirajo za 1 do 2 Din.

Naši v Ameriki

Največja slovenska naselbina v Ameriki, cleveandska, ki šteje nad 30.000 naših rojakov, prav lepo napreduje. Zopet ima novega slovenskega zdravnika, to je dr. Lojze Perme, doma iz Vir pri Domžalah.

V Danvillu je pri svojih sorodnikih umrl eden najpopularnejših slovenskih priselencev Ivan Kučič, ki je prišel v Ameriko pred 34. leti. Dan pred smrtjo je bil na ženitovanju svoje nečakinje, kjer ga je zadela kap v Clevelandu sta umrla Leopold Čampa, rodom iz Sordražice, in diplomirana bolnišnica strežnica Klara Vertin, v Gilbertu pa Nikolaj Križan v starosti 34 let. V rudniku Gordon je ponesrečil naš rojak Jakob Štemberger. V Indianapolisu je umrl Martin Androina iz Bučke na Dolenjskem, v Ely pa Miha Rakar, rodom iz Poljan na Dolenjskem.

V Chicagu se je etabliiral slovenski dvodetnik Viljem Kompare.

Izseljevanje iz Jugoslavije

Iz izkaza, katerega je izdal izseljeniški komisariat kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Zagrebu, posnemamo, da se je meseca januarja in februarja izselilo iz naše države 1650 ljudi. Največ jih odpaše na Hrvaško in Slavonijo (502), potem na Vojsvodino (496), na Dalmacijo (319), na Slovenijo (234), a najmanj na Bosno in Hercegovino (16). Od izseljencev je največ poljedelcev, in sicer 829, večinoma iz Vojsvodine (246), potem iz Hrvaške (162); iz Slovenije jih je 109. Po plemenu jih je 823 srbsko-hrvaško-slovenske narodnosti in ostalih Slovanov 62. Nemcev se je izselilo 413 oseb, največ iz Vojsvodine (300) in iz Hrvaške (111), Madžarov pa 342 oseb, od katerih jih odpaše na Vojsvodino 119, na Slovenijo pa 159, torej največ. Od izseljencev jih je odšlo največ v Brazilijo (672 oseb) — iz Slovenije 151 —, potem v Argentino (474 oseb; iz Slovenije 51), a v Zedinjene države Severne Amerike 263 oseb.

Kar se tiče kraja vkrcanja, se jih je vkrcalo največ v Cherbourg (686 oseb; iz Slovenije 56) in v Amsterdamu (611 oseb; iz Slovenije 0). Od domačih luk prihajajo v prvi vrsti iz pošte Sušak s 180, potem Split s 127 in Gruž s 43 izseljenci. Iz naših luk se je potemtakem izselilo v celem 350 oseb, torej več kot ena petina vseh izseljencev. S tem je dokazano, da so naše luke že sedaj pripravne za izseljeniški promet in da naši izseljenci precej radi potujejo iz domačih luk, kljub temu, da še ne prihajajo k nam prvovrstni parniki. Iz naših luk še ne plovejo parniki v Zedinjene države in tudi ne v Kanado, iz Sušaka pa so odpotovali prvi izseljenci šele meseca decembra lanskega leta. Inozemski izseljeniški promet v naših lukah torej naglo narašča in bo še večji, čim bo Split zvezan preko Like z hrvaškimi ozadjem in kakor hitro bodo začela naša izseljeniška oblastva podpirati in forsirati izseljevanje

iz domačih luk. Seveda onih specifičnih izseljeniških naprav, kakor so v svetovnih izseljeniških lukah v Hamburgu, Anversu, Cherbourgu in dr. mi še dolgo ne bomo imeli. Izseljevanje potnikov posreduje pri nas parobrodsko društvo »Vesna«, ki je edino te vrste v naši državi in ki že uspešno konkurira s tujimi svetovnoznani parobrodskimi društvi, kakor so »White Star Line«, »Cunard Line« in »Südamerikanische Gesellschaft« v Hamburgu.

Iz drvečega vlaka ...

Maribor, 15. julija.

Včeraj popoldne se je nudil potnikom ptujskega vlaka razburljiv prizor. Med postajama Hajdino in Ptujem je nenadoma skočila skozi okno drvečega vlaka, ki je vozil z brzino 50 km, 35letna Marija Emeršič, soproga orožnika v Polskavi pri Pragerskem. Potniki so takoj potegnili varnostni zavor in vlak je kmalu ustavil ter peljal nazaj, da naloži nesrečnice. V splošno začudenje potnikov pa je bila Emeršičeva neposkodboma, le malo šepala je. Bila pa je še toliko pri moči, da se je iztrgala dvema ženskama, ki sta jo prijele pod pazduho in se je hotela vnovič vreči pod kolesa nazaj vozečega vlaka. V tem pa je skočil iz zadnjega vagona organ železniške policije g. Pelican, prijel Emeršičevo in jo zadržal pred progo. V vlaku je imela Emeršičeva še šestletno hčerko, ki je medtem glasno jokala. Na vprašanje, čemu je skočila iz vlaka, je odgovorila Emeršičeva, da so jo hoteli v vagonu napasti, kar na seve ni bilo res. Svoje dejanje je najbrže izvršila v trenutni duševni zmedenosti. V Ptuju so jo izročili z otrokom vred policiji.

Najnovejše izgotovljene toalete

vedno na razpolago.

Modni atelje M. Šarc, Ljubljana
Kongresni trg 4L

Proces Jefremov v Zagrebu

Včeraj dopoldne je pričela v Zagrebu pred nabito polno dvorano poslušalcev razprava proti Rusu Jefremovu, ki je, kakor znano, deloval na patološkem inštitutu zagrebške medicinske fakultete kot asistent, ne da bi imel doktorat. Za razpravo vlada v Zagrebu ogromno zanimanje. Jefremov je obtožen radi uporabljanja napačnih listin in zavajanja oblasti v zmoti.

V gladki hrvaščini je Jefremov opisal najprej svoje življenje v mestu Baku v Rusiji, kjer je bil njegov oče inženjer pri tamkajšnji angleški družbi za pridobivanje olja. Po gimnaziji in vstopu na medicinsko fakulteto v Varšavi, kjer je bil baže do osmega semestra, je vstopil v Denikinovo armado, kjer je bil dodeljen voj. bolnici. Po porazu Denikina je odšel v Egipt, odkoder pa se je kmalu vrnil na Krim in deloval v Wranglovi armadi kot zdravnik. Z ostalimi begunci je prišel potem v Boko Kotorsko, kjer je bil na podlagi raznih potrdil imenovan za asistenta v vojaški bolnici, s priporočilnim pismom prof. Lapinskega pa se je l. 1923. predstavil vodji patološkega inštituta v Zagrebu dr. Saltikovu, ki ga je takoj imenoval za asistenta.

Na predsednikovo vprašanje, ali se čuti krivega, je Jefremov odgovoril: »S stališča zakona sem kriv, moralno pa nikakor. Izvrševal sem svoje delo vestno in sem si svest svojega znanja.« Predsednik: »Sklicujete se na svoje znanje, toda priče, n. pr. dr. Stojčič, zatrjuje ravno nasprotno.« Jefremov: »Dr. Stojčič bo izpovedal da mene vedno neugodno, toda njegovo mnenje ni merodajno. Edini, ki bi imel odločati o tej stvari, je prof. Saltikov!« Predsednik: »Ali se spominjate neke nogometne tekme, pri kateri ste bili v službi kot zdravnik?« Jefremov: »Da, in tudi ranjenca, na katerega namigavate.« Predsednik: »Lepo! Dr. Stojčič pravi, da ste takrat zavezali ranjencu glavo, kakor kak lajik.« Jefremov: »Jaz pa pravim, da sodi dr. Stojčič o tem kakor lajik. In vrh tega je hotel dr. Stojčič obvezati ranjenca z umazanim žepnim robcem.« Obtoženec

Danes 16. do 18. julija

Maria Korda

v njenem najboljšem filmu

Zena za vsakega

Tragedija moderne žene v 6 velikih dejanjih.

Režija: Aleksander Korda.

Mladini neprimerno.

LJUBLJANSKI DVOR

kino

Telefon 730.

Predstave: ob delavnikih ob 4, 6, 8, 9. — Ob nedeljah ob 11, 3, 5, 6, 8 in 9. uri.

je bušnil pri tem v smeh, za njim pa še vsi poslušalci.

O rezultatu razprave bomo še poročali.

Slika iz ljubljanskega dna

Večer je bil temen in soparen. Izza Rožnika so se pripodili črni oblaki in se gnali počasi v severovzhodno smer. Čez ti vojski park so padle trepetajoče sence, ob jelo grmičevje in cvetlične nasade, nato pa izginile in se zgubile v temino gozda. V zraku se je nekaj zganilo, med dreve je planil val toplega vetra, da so zausteli drevesni listi in se poljubovali med seboj. Pripravljal se je k dežju. Iz mesta se je smpatja čul ropot, ki ga je povzročal drdajoči avto ali zapoznel izvošček, sicer pa je kalilo noč mir samo tajinstveno šelestenje gozda.

Iz eno izmed cerkva so se nenadoma odtrgali tresoč se zvoki. Ura je udarila dve po polnoči. Udarci zvona so zbudili na klopi sedečo kakor v globke misli pogreznjeno postavu. Peter K... je prišel šele včeraj iz večmesečnega zapora. Presedel ga je radi številnih vlomov in tatvin, ki jih je izvršil po mestu in okolici. Bil je povsod v mestu znana prikazen, vendar se je najraje zadrževal v predmestnih gostilnah, kjer so se vrtele bolj ali manj sumljiva dekleta, ki mu znal je vse po imenu, veliko izmed njih tudi njegovih ljubeznivosti niso zamerjale. Po natančnejši... Sedaj je stegoval roke, da so mu pokale v čelnih, pogledal v nebo in konstatiral, da je postal gladek. V možganih ga je poščegetala misel, da bi šel v mesto, morda na trg, kjer so barake in bi si nabiral jestvino. Mogoče bi se dobilo celo še kaj drugega.

Nenadoma pa ga je zmotilo v premišljevanju škripanje peska pod pločati. Njegov pogled je prodiral v grmovje in iz prsi so mu je izvil pritajen: »Ah! Stisnil se je v kot klopi, tisti hip pa sta že prikorakali iz grmičevja dve ženski postavi. Ob strani klopi sta obstali kot priraščeni in presenečeno vzkliznili. Peter se je nasmejal, nenadoma pa so se mu zavrtle oči in skočil je po konci. Dekleti sta stekli vsaka na svojo stran, hipoma pa ju je ustavil znan glas: »Ne boja se! Ne poznata li mar več Petra?« Kot bi trenil sta stali ženski zopet pri klopi in vsi trije so se pričeli pozdravljati kot stari dobri prijatelji. Peter je cmoak same zadovoljnosti nad nepričakovanim svidenjem, Metka ga je gladila po lasih, Marja pa se stegovala čez oba in dražila oba, ščegetajo ju po vratu. Končno je Metka po tegnili iz pompadure kos sira in kruha. Peter se je spočetka radi lepšega branil nasposled pa prišel jesti kakor za stavo. Jel jima je pripovedovati svojo zgodbo; ko pa je končal se je stisnila Metka k njemu in dejala potihom: »Veš Peter, Ljubljana bi morala biti sedaj tudi zame deveta dežela.« Peter jo je prijel za roko in dejal: »Hm! Misli je nekaj časa, ker ni uganil smisla Metkinih besed. Končno, ko je postajala Metka že jezna, misleč, da je nepozoren za njeno skrb pa se mu je posvetilo v glavi in je dejal: »Aha! Izgnana?« Marja je dejala: »Revidaj za nedolžno čas! Saj bi morala iti tudi jaz pa sem gori v rdeči hiši preprošila. Veš, sem se poboljšala...« Peter je spravil zadnji nekam nagajivo izrečen stavek v neizrečeno veselost, da je pogabil za roko še Marjo in se smejal na vse pretege. Čez čas so zapadli vsi trije v gluho premišljevanje in obšla jih je mrzla neprijetna misel. Končno se je dvignila Metka in predlagala, da bi šli prositi vsi trije za streho debelo Zefo. Ona je vdova, ima tri otroke, torej je revica, vsi trije pa bodo že »zaslužili« nekaj, da ji pomagajo. Predlog je bil sprejet. Vsi trije so se splazili iz grmovja kakor nočni strahovi in krenili po stranskih ulicah v mesto. Nekje so preskočili vrtno ograjo in potrkali. Za hip se je vžigala mala svetilka, spregovorjenih je bilo pri oknu par besedi, nakar je zaškripal v vratih ključ in vsi trije so stali v sobi pri debeli Zefki. Predstavljeni so si bili hitro, sledilo je še kratko pojasnilo, dogovor in čez nekaj časa je bilo čuti samo še težko vzdihovanje Petra in zavladala je mir...

Zjutraj na vse zgodaj pa se je nenadoma začelo na vratih težko trkanje. Zefka je skočila pokonci nekam v strahu, otroci so dvignili glave, oni trije v kotu pa so spali naprej. Zefka je stopila k njim jih zbudila in Peter se je odplazil v drugi kot. Nato je odprla vrata in v sobo je stopil detektiv. Metka je pri njegovem vstopu preplašeno skrla glavo v roke. »Ej, Metka, Metka,« je dejal detektiv in se nasmehljal, saj smo vedeli, da boste tukaj. Brez Ljubljane ni življenja, kaj?« Uradni mož je nato otipal še Petra, si ogledal Marjo in se z Metko odstranil. Ko so se koraki oddaljili, je Peter pristopil k Mari, ki se mu je nasmehnila, in ji dejal: »Marja, kar moja prijateljica bodi! Metka sedaj nekaj časa ne bo. Pojdiva!«

Proti odebeltosti

deluje s kolosalnim uspehom samo »Vilfanov čaj«. Dobiva se v vseh lekarnah in drožerijah. Proizvajala: Laboratorij Mr. D. Vilfan, Zagreb Ilica 204.

Kulturni pregled

Načrti Moskovskega hudožestvenega teatra

V začetku meseca julija je prispel v Karlove Vartu upravnik Moskovskega hudožestvenega teatra Vladimir Ivanovič Njemirovič Dančenko, brat znane pisateljice Vasilje Ivanovič Njemirovič Dančenka. Dopisnik nekega češkega časopisa se je pri tej priliki razgovarjal s tem uglednim ruskim gledališkim delavcem, ki je v družbi s Stanislavskim vzgojil in izpopolnil Moskovski hudožestveni teater.

Njemirovič Dančenko je podal več zanimivih informacij o pripravah Moskovskega hudožestvenega teatra in sicer opernega ansambla za bodočo sezono. Tekom letošnje zime bosta Evropa in Amerika prvič spoznali, kaj je izvršil Hudožestveni teater na glasbenem polju s svojimi opernimi predstavami. Operna skupina Hudožestvenega teatra, ki šteje 80 članov, bo pod vodstvom dirigenta Bakalejnikovega posetila najprej Nemčijo in nato Ameriko. Njemirovič Dančenko je z obžalovanjem ugotovil, da opera na skupina ne more posetiti Prage, ker bi se

to ansamblu, ki nosi s seboj vse potrebne kostume, dekoracije in rekvizite, komaj izplačalo.

V Nemčiji in v Ameriki bo opera Hudožestvenega teatra uprizorila Bizetovo »Carmen« pod imenom »Carmencita in vojaki«, Aristofanovo komedijo »Lizistrato« in še nekaj drugih oper.

V Moskvi se prične gledališka sezona okoli 15. septembra. Tudi oba dramski skupini Hudožestvenega teatra bosta istočasno odprili sezono. »Stara skupina« otvori sezono z zgodovinsko dramo »Pugačevština« pisatelja Trenjeva, katero bo režiral Dančenko. Nadalje uprizori dramski ansambl še sledeča dela: Strovskega »Vročee srce«, Aischylovega »Prometeja« s Kačalom v glavni ulogi. »Mlajša skupina« bo uprizorila Shakespearjevo tragedijo »Makbeth«, z igralko Čabanovo v glavni ulogi.

To so le glavne smernice za naše bodoče delo, pravi Dančenko, a imamo še mnogo načrtov za bodoče delo Hudožestvenega teatra, ki se vsako leto izpopolnjuje. Ves trud uprave Moskovskega Hudožestvenega te

atra je sedaj posvečen pripravam za operna gostovanja, ki bodo pokazala, kako se udeležuje Hudožestveni teater tudi na glasbenem polju.

Razstava del kiparja brez roke, V Varšavi je razstavil vrsto svojih del mladi poljski kipar Lopuszanski. Kritike naglašajo, da je mladi kipar eden najboljših zastopnikov sodobnega poljskega kiparstva. Dela so tem zanimivejša, ker je kipar invalid in je brez leve roke. Svojo delavnico ima kipar v podzemskem stanovanju in živi v zelo skromnih razmerah.

Delovanje naših kulturnih društev v tujini. Jugoslovnsko prosvetno društvo »Rodoljub« v Johnstownu v Ameriki je pred kratkim proslavilo 15 letnico svojega kulturnega delovanja. Ob tej priliki se je vršil velik koncert, pri katerem so sodelovali jugoslovnski umetniki: ga. A. Danilova iz Clevelanda, prof. Žarko Savić iz Newyorka in zbori pevskih društev »Strossmayer«, »Javor« in »Bled«.

Narodni guslar Peter Pesunović je priredil v kalifornskem mestu Sacramento koncert, ki se ga je udeležilo okoli 300 naših rojakov. Mestni župnik Biškupović je predstavil občinstvu Perunovića ter opisal njegovo prosvetno delo v domovini in v Ame-

riki. Perunović je nato raztolčal narodno zgodovino gusli in naših narodnih pesmi. Nato je odigral več komadov na gusli ter žel za svoja izvajanja obilo odobravanja.

Smrt Evgena Hubajja. Na svojem posvetu v mestu Soczy je umrl slovit madžarski violinski virtuozi in ravnatelj budimpeštanske glasbene akademije Evgen Hubaj. Pokojnik je užival v glasbenih krogih velik ugled in je slovel tudi kot skladatelj.

Romunske literarne revije. Predvojna revija »Vita romana« (Romunsko življenje) je še vedno prva med prvimi. Vodstvo lista je prevzel sociolog M. Račca. V listu so zastopani starejši in mlajši umetniki Revije »Gandirea« (Mišljenje) urejuje znani pisatelj Cezar Petersen. Pri njej sodeluje tudi romunski nemški pisatelj Valtter Cizek. »Ideea Europe« zasleduje kulturno življenje v Rumuniji in inozemstvu. Nedavno je pričela izhajati »Miscarea literara« (Literarno gibanje). List »Contimporanul« (Sodobnik) zasleduje najmoderneje smernice. Publicist Filotti urejuje »Cuvantul liber« (Svobodna beseda), ki se zavzema za popolno evropeizacijo rumunskega duha. Poleg teh izhaja še več pokrajinskih revij. V Cluj izhaja »Cultura« v rumunskem, nemškem, madžarskem in francoskem jeziku.

„LUKULO“ dišave v zavojčkih so najboljše.

Domače vesti

* Zakon o kmetijskih kreditih. »Uradni list« ljubljanskega mariborskega območja objavlja v 66. številki zakon o kmetijskih kreditih, na kar opozarjamo zainteresirane.

* Nova konzula. Za argentinskega konzula v Zagrebu je imenovan Alfredo Silvestrini, za nemškega konzula v Sarajevu dr. Ernst Drufel. Naša vlada je obema konzuloma že podelila exequatur.

* Nov inženjer. Na tehniški visoki šoli v Brnu je g. Miloš Oberigner promoviral za inženjerja elektrotehnike. Čestitamo!

* Izpremembe v carinski službi. Po službeni potrebi so imenovani: Boža Kontić doslej v Zagrebu, za skladiščnikovega pomočnika pri glavni carinarnici v Ljubljani; carinik Fran Eržen, doslej v Ljubljani, za blaginjske centralne carinske blaginje v Novem Sadu, in Andrej Berginc, doslej v Ljubljani, za skladiščnikovega pomočnika pri glavni carinarnici v Zagrebu.

* Novi šel zagrebški policije. Kako poročajo zagrebški »Riječ« iz zanesljivega vira je določil Stjepan Radić za novega šefa zagrebške policijskega ravnateljstva preiskovalnega sodnika dr. Slavko Koerberja in sicer radi »humanega vodstva preiskave« proti njemu samemu ter proti ostalim internim članom vodstva bivše hrvatske seljaške republikanske stranke.

* Prihodnje šolsko leto prične dne 1. sept. Ponavljalni in naknadni izpiti se morajo opraviti od 24. do 31. avgusta. Šolsko leto se bo v bodoče delilo v tri trimesečja. Sprave bodo prešli učenci le koncem šolskega leta, trimesečni uspehi pa se bodo zapisovali v »dijaško knjižico«, ki jo bo moral vsak učenec nositi s seboj kot legitimacijo.

* Slovenski absolventi dunajske visoke šole za svetovno trgovino. Z Dunaja nam poročajo: Letos je zaznamovati lep uspeh Slovencev-dijakov na visoki šoli za svetovno trgovino na Dunaju. Diplomski izpiti so položili z dobrim uspehom sledeči študenti: Slovenci te šole: Barbaš Anton iz Šembi na Krasu, Bartol Fran iz Sodražice, Jenko Jože iz Topolca na Krasu, Pokorn Jože iz Ljubljane, Škerjanec Črtil iz Radomlja pri Kamniku in Turk Dragotin iz Tomaja na Krasu. Čestitamo!

* Himen. Poročil se je v Ljubljani Gvido Pahor, učitelj v Hrušici, z gđ. Marijanco Jančič, učiteljico na zavodu za slepce v Kočevju.

* Smrtna kosa. V noči od torika na sredo je preminula v Ljubljani zadeta od srčne kapi, gospa Apolonija Verbič, roj. Kralner, tašča delegata ministrstva financ, g. dr. Karla Savnika. Pokojnica je bila vrla narodnjakinja in je živela splošen ugled. Pogreb se bo vršil danes ob 6. popoldne iz Gorupove ulice št. 3. Blag bi spomin, žalujemo naše iskreno sožalje!

* Praški zastopnik na kongresu v Rogaški Slatini. Centrala Českoslov.-Jugoslav. Lig v Pragi je po odreditvi njene predsedniškega ministra dr. Hodže delegirala kot svojega zastopnika pri prireditvah JC Lig v Rogaški Slatini dne 1. in 2. avgusta svojega generalnega tajnika g. prof. Berlingerja, ki se pripelje že 17. t. m. skozi Maribor z rodbino v naše Primorje na letni oddih.

* Orjuna in nova situacija. Direktorji glavnega odbora Orjuna v Splitu nam sporočajo, da sklicuje za 28. t. m. ob 9. dop. prvo sejo glavnega odbora, na kateri se bo razpravljalo o političnem položaju v državi. Direktorji izjavljajo dalje, da niti glavni odbor Orjuna niti direktorji sam, ki sta edino merodajna za obvezne izjave imenovane cele organizacije, nista podala dosedaj še sploh nobene izjave.

* Državni mejniki. Veliki župan ljubljanske oblasti razglasa: Ponavljajo se slučaj, da so razne osebe poškodovale ali odstranile državne mejnike na avstrijski in italijanski meji. Tako početje ne sme nikakega smisla, marveč je samo znamenje posurovelosti in nerazumevanja državnih koristi, poleg tega pa je tudi kot zlobna poškodba tuje lastnine strogo kaznivno ter so storiščni odgovorni za vso škodo, ki jo s tem povzročajo državi. Vsi, ki prihajajo na državno mejo, se s tem opozarjajo, da puste državne mejnike na miru, ker bodo oblastva vsako poškodbo strogo zasledovala. Kdor pa zve za udeležence pri takem početju je v javnem interesu dolžan, da jih prijavlja oblastvom. Posebno se apelira na turiste, ker je v nekaterih slučajih padel sum nanje.

* Vprašanje tujih jezikov v dalmatinskih osnovnih šolah. V številnih osnovnih šolah v Dalmaciji so se morali otroci poprej učiti razven srbohrvatskega jezika tudi italijansko, pri čemer je ostalo tudi po prevratu. Ker pa učenje tujih jezikov v tako nežni starosti nasprotuje pedagoškim načelom in ovira vrh tega narodno vzgojo mladine, je prosvetno ministrstvo izdalo ukaz, da se mora s prihodnjim šolskim letom v vseh osnovnih šolah v Dalmaciji poučevati samo srbohrvatsko.

* Znižanje cen na Bledu. Zveza za tujski promet nam poroča: Vслед padca lire in dviga dinarja so se v zadnjem času cene na Bledu znatno znižale in sicer po vzoru ljubljanskih gostilničarjev. V skromnejših hotelih se dobijo hrana in stanovanje že od 65 Din naprej za osebo, v večjih hotelih pa se dobijo penzija od 110 Din dalje. V očigled znižanim cenam so se zadnje čase nekateri hoteli in penzije skoro docela napolnili.

* O ameriški ženski je v tork zvečer predavala v ljubljanski Mladici izbrani učiteljica gđ. Stebljeva. Govornica je bila v Ameriki in tam proučevala zasebno in javno življenje Američank, ki se v obliki meri zanimajo za javno politično življenje. Organizirane so v raznih društvih in delajo z vneto za njih procvit. Američanka ne odkloni nikdar odkazanih društvenih poslov. Ko je govornica omenila, da v Jugoslaviji ne uživajo ženske volilne pravice, so se Američanke čudile ter govornici prigovarjale, naj ne prenehajo delovati, dokler ne dosežejo tudi v Jugoslaviji splošne volilne pravice. Ženska ima v Ameriki dosti več

pravice in ugleda in javnem in zasebnem življenju kakor pri nas. Ko stopi v javen lokal ali lift, se ji moški odkrivajo in ponujajo ji najpripravnejši sedež. Mladina se vse bolj prosto giblje kakor pri nas. Na ples hodi sama brez nadzorstva starišev ali koga drugega. Govorec o slovenskih priselencih je z boleščjo pripomnila, kako se potapljajo slovenski življenji v angleškem morju. Starši govore še slovensko, a mladina po veliki večini samo angleški. Mnogi starci bi se rad vrnili v staro domovino, pa ga zadržujejo razne ovire. Slušateljice so se gđ. govornici iskreno zahvalile za zanimivo predavanje.

* Zračni promet med Beogradom in Zagrebom. V Beogradu se ustanavlja delniška družba, ki namerava uvesti stalni zračni promet med Beogradom in Zagrebom. Ustanovitelji delniške družbe se že pogajajo s tvornico za izdelovanje letal »Ikarus« v Novem Sadu za nakup več letaloplanov. Na tej črti se bodo prve mesece prevažali samo časopisi, pisma in paketi. Spočetka bo nedvomno pasivna. Ako dobi državno podporo, namerava družba uvesti tudi potniški promet.

* Dan planincev na Triglavu. Kakor smo nedavno poročali se vrši v dne 19. in 20. julija »dan planincev« na Triglavu. Doslej se je za ta dan prijavilo 65 hrvatskih turistov, 15 srbskih in 4 iz Bosne. Tudi med slovenskimi planinci je živahno zanimanje za »dan planincev« in je torej pričakovati mnogobrojne udeležbe.

* Pristaniška dela v Dalmaciji. Izgradnja pristanišnega nasipa v Splitu, oziroma razširjenje Wilsonovega nabrežja je poverjeno splitski tvrdki M. Matošić & Comp. za svoto 10.063.555 Din. Z delom se prične v najkrajšem času. Gradnja pristanišča na Brajdici pri Sušaku je prevzelo podjetje »Beton« za 2.986.733 dinarjev. Razširila se tudi pristanišče v Zeleniki in v Kotoru.

* Hidroplanski promet Beograd-Zagreb. V Beogradu se snuje delniška družba, ne-navadna vsled tega, ker ne računa na kake dohodke pri svojem poslovanju. Akcionariji so premožni ljudje, ki dobe od novosadske tovarne »Ikarus« nekoliko hidroplanov. S temi hidroplani urede na vodni črti Beograd-Zagreb hidroplanski promet ter bodo nekoliko mesecev brezplačno prevažali časopise, pakete in pisemsko pošto. Družba pa računa na to, da dobi potem državno subvencijo. Potem bi se pričelo tudi s prevažanjem potnikov. Na ta način bi se tudi v Jugoslaviji ugodila pot razvoju hidroplanske flote, ki bi sprva opravljala redni zračni promet med Beogradom in Zagrebom ter ga polagoma razširila tudi na druge važnejše kraje Jugoslavije.

* Avtomobilski promet. Ministrstvo pošte in brzojava je odredilo, da se ustanovi stalen avtomobilski promet med Karlovcem, Slunjem in Bihačem. Za novo linijo se določijo štiri veliki avtomobili, ki bodo prevažali pošto in potnike.

* Gosliniške cene na Sušaku. Oblastvenemu znižanju gostliniških cen v Zagrebu so sledila tudi nekatera druga hrvatska mesta. Prošlo soboto je o pobljanju dragine razpravljali tudi mestni odbor na Sušaku. Gostilnine in kavarne je, kakor Zagreb, razvrstili v tri kategorije ter odredili maksimalne cene. Cene so skoraj popolnoma enake maksimalnim cenam v Zagrebu.

* Suspiendiran nemški zdravnik. Bivši okrožni zdravnik v Rogaški Slatini dr. Emil Treo ni hotel nastopiti svojega novega mesta v Oornjem gradu in je tako v smislu tozadevnih določil uradniške pragmatike po preteku desetletnega roka prenehal biti državni namestnik. Posle okrožnega zdravnika v Rogaški Slatini je že prevzel njegov naslednik dr. Brabec in Rogatec, kar so z veseljem pozdravili vsi župani in domače prebivalstvo iz okolice.

* Kobilice na Ovčjem polju. Na Ovčjem polju so se pojavile velike množice kobilic, ki uničujejo mladice v vinogradih kakor tudi razne posevke. Kobilice so se razmnožile tako, da so se lotile celo krompirja v zemlji. Na vso srečo so se pojavile tudi velike jate kavek, ki se »mastijo« s kobilicami. Ljudstvo z velikim zanimanjem motri borbo med kavkami in kobilicami.

* Veliki živinski in trgovski sejem se vrši dne 25. julija pri Sv. Urbanu, nad Ptujem. 1486

* Za konzerviranje lesa (pleskanje ograj itd.) priporočamo terovo olje trvdke Chemotechna, Ljubljana, Mestni trg 10.

* Senzacija! Vслед pozne sezone platneni damski čevlji vseh barv Din 85.— samo pri »Voikar«, Ljubljana, Krekov trg 10.

* Žrtve steklih mačk. V selu Ilci pri Mostarju je obolelo na stekline več oseb, ki so jih ogrizle stekle mačke. Vsi so bili iz-ročeni Pasteurjevemu zavodu na zdravljenje. Med ljudstvom je zavladala velika preplašenost. Sumljive mačke so polovili in uničili.

* Smrtna nesreča. Pišejo nam: Na cesti blizu Krelove restauracije, ne daleč od železniške proge v Petrovčah, si je v ponedeljek zvečer 70 letni Janez Šerdoner zlomil tlinik in takoj izdihnil. Ko se je povzpnil na premikajoči se nizki voziček svojega nečaka, se je privzdignila stranska deska, s katere se je Šerdoner, doma iz Male Pircice, prekatil na tla in obležal. Na odredbo orožnikov so truplo ponesrečenca prepeljali v mrtvašnico k Sv. Kancianu.

* V Savo je skočila. Včeraj je stražnik, ki je imel službo v bližini mestnega savskega kopalnice v Zagrebu, zapazil žensko, ki je imel službo v bližini mestnega savdala neprestano v Savo. Ker se mu je zdela ženska sumljiva, se ji je hotel približati, da jo odvrne od morebitnega nepravilnega koraka. Ko pa je ženska to opazila, je nenadoma skočila v Savo in se pričela takoj potapljati. S pomočjo dveh kopalniških uslužbencev se je končno stražniku posrečilo rešiti obupanko iz valov. Na policiji je povedala, da je Katica Jelč, služkinja pri trgovcu Milanu Friedmanu. Zakaj je hotela v smrt, pa noče povedati.

* Požar. Dne 5. t. m. okoli 9. zvečer je izbruhnil ogenj pri posestniku Martinu Slugi v Rožičkem vrhu pri Radenci. Požar se je naglo razširil na blizu stoječo vinčarjo posestnika Jožefa Mira. Začela je tudi že goreti stikalnica pri vinčarji in je obstojala nevarnost, da se vnamejo še poslopja ostalih sosedov. V odločilnem trenutku pa so prihiteli na kraj nesreče marljivi gasilci iz Hrasnje-Mote. Njihov načelnik Hinko Streiber je takoj spoznal, da ni mogoče več rešiti gorečih objektov in je zato omejil delo na rešitev ogroženih poslopij. Gasilci so po težkem naporu končno zajezili požar in odvrgli tako še večje nesreče. Pohvala gre tudi posestniku Francu Jurkoviču iz Hrašenkega vrha, ki je z ročno brizgalnico do zadnjega vztrajal na najnevarnejši točki. Oba posestnika imata obšutno škodo, ker sta bila zavarovana le za malenkostne vsote.

* Atentat v Grocki še vedno nepoasnen. Kakor smo svojedobno poročali, je bil prošli mesec v Grocki pri Beogradu izvršen atentat na tamkajšnjega srezkega načelnika. Načelnik sam je ostal nepoškodovan, pač pa je bomba ubila njegovo trinaestletno hčerko, soprogo pa težko ranila. Atentator je izginil v temi. Preiskava doslej ni dovela do pozitivnega uspeha. Ministrstvo za notranje zadeve je razpisalo zato sedaj nagrado v znesku 20.000 Din za onega, ki bi dal potrebne podatke o atentatorju.

Novi Tarzan!

V del Tarzana je ravnokar izšel: naroča se v Zvezni knjigarni, Ljubljana, Mladina trg

Iz Ljubljane

* Izprememba posesti. Zemljišče na ljubljanskem polju, doslej last Jugoslovenskega sokolskega saveza, je kupila mestna občina ljubljanska kvadrantni meter po 30 dinarjev.

* Šentjakobska knjižnica v Ljubljani namerava vpeljati izposojanje modnih listov. Gospe in gospodične, ki bi se hotele posluževati tega izposojanja, naj se javijo ustno ali pisмено ter povedo tudi, na katere liste bi pred vsem reflektirale.

* Šentjakobski sejem. Ob priliki cerkvenega prošenja v šentjakobski fari priride šentjakobsko napredno gospodarsko društvo, v nedeljo dne 26. julija na telovadišču Sokola II. na Prulah običajni šentjakobski sejem s pestrim sporedom. Več prihodnji teden.

* Dr. Volavšek zopet ordinira. 1488

* Člane dramskega odseka »Unije« se opozarja na skušnjo, katera se vrši danes večer v Švicariji (Tivolij). Prosi se točnosti!

* Danes in vsak četrtek od 8. do 12. ure na vrtu hotela »Južni kolodvor« Miklič koncert. Priporočam novo zidano kegljišče. 1489

* Zdravstveno stanje v Ljubljani. Glasom zdravstvenega izkaza mestnega fizika se je od 8. do 14. julija rodilo v Ljubljani 27 otrok (15 moškega, 12 ženskega spola) umrlo pa je 11 moških in 7 žensk, skupaj torej 18 oseb in sicer: 3 osebe za jetiko, 2 za rakom, 2 za ostarelostjo, 2 za pljučnico, 1 za vnetjem mozganske mrene, 1 za boleznijo na sru, 1 za kronično bronhitis, 6 oseb pa vsled drugih naravnih smrtnih vzrokov. Izmed umrlih je 6 oseb doseglo starost nad 70 let. Na nalezljivi bolezni je v tem času obbolela samo 1 oseba (na ošpicah). Bolnik je ostal v domači oskrbi.

* Umrlj v Ljubljani. Zadnje tri dni minulega tedna so bili prijavljeni sledeči smrtni slučaj: Marija Košar, laborantka, 21 let. — Marija Svet, zasebnica, 80 let. — Frančiška Vondra, žena trgovskega zastopnika, 63 let. — Andrej Kranjc, bivši trgovec in posestnik, 79 let. — Anton Kolenc, invalid, 30 let. — Jerica Stitar, zasebnica, 63 let. — Matija Kovačič, dinar, 31 let.

* Policijske prijave. Od torika na sredo so bili prijavljeni policiji sledeči slučaj: 2 tatvine, 1 goljufija, 1 poškodba tuje lastnine, 1 pretep, 1 prestopek kaljenja nočnega miru 4 prestopki pijanosti, 11 prestopkov cestnega policijskega reda, 2 prestopka obrtnega reda in 1 prestopok posesti vojaškega orožja.

* Vandalizem. Čevljarski pomočnik Leopold Gerkman z Dolenjske ceste se je v pijanosti znesel nad palmami pred Narodno kavarno, jih več močno poškodoval in povzročil s tem kavarnarju Josipu Carliju 200 Din škode. Zlikovec je bil aretiran in bo prejel za svoje divjaštvo zaslužen plačilo na sodišču.

* Prevežan goljaf. 44-letni zidarski delavec Josu Ažič, 44 let iz okolice Sarajeva je pred kratkim po daljšem moledovanju dobil delo pri tvrdki inž. Kasala. Ker pa je zaslužil premalo, si je znal pomagati na drug način. Pod različnimi pretvezami si je izposloval denar od peka Josipa Markiča iz Trnovca, od trgovca Josipa Šobra ter zidarskega delovodje Antona Mavriča. Obenem pa si je hotel krepčati dušo in telo na kredit v Vidmarjevo gostilno na Sv. Jakoba trgu. Te dni se je seznanil z rojakom trgovcem s purani in odšel z njim proti Bosni.

* Okraden med delom. V preoblačilno sobo za delavce na Scagnetiljev žagi za kolodvorom se je splazil v tork popoldne neznan umozveč ter pobral delavkama Mariji Martinjakovi ter Pavli Noveličevi iz obleke vso gotovino v skupnem znesku 200 Din.

Iz Maribora

* Poškodba občinskega svetnika. Obč. svetnik g. Zmazek je preteklo soboto vodil prevoz Werthermer blagin na pošto, pri čemer mu je ena padla na nogo ter mu jo tako poškodovala, da so ga morali prepeljati v splošno bolnico.

* Nov list. Na včerajšnjem sestanku »Orjuna« v Narodnem domu, ki je bil dobro obiskan, je vodstvo med drugim poročalo tudi o osnovanju novega neodvisnega nacionalističnega tednika, ki bi bil pisan v poljudnem slogu. V ta namen se je ustanovila v Mariboru tiskovna založba kate predrednik je dr. Makso Šnuderl, ob enem načelnik oblastnega odbora »Orjuna« za mariborsko oblast, tajnik pa Radivoj

Rehar. Zadruga je pravkar izdala tiskane lepake s pozivom na subskripcijo zadrskih deležev po Din 1000 in opravičnih po Din 100.—.

* Pretirana najemnina — prazni lokali. Zadržani smo poročali, da stoji v Mariboru v lepi Scherbaumovi vili sredi mesta, kjer se je med vojno šopiril poveljnik soške fronte nadvojvoda Evgen, prazno stanovanje s sedmimi sobami, katerega nihče ne mara zaradi visoke najemnine. Že nekaj tednov pa zeva praznosta na najprometnejšem kraju na vogalu Gosposke in Slovenske ulice cela Wögererjeva hiša, novo poslopje z reprezentativnimi lokali, ki jih je zapustila Anglo-banka. Tudi teh lokalov lastnik radi visokih zahtevkov ne more oddati, čeprav se v Mariboru baš za lokale v prometnih krajih vedno velik boj.

* Iz vse seje občinskega sveta. Na torkovni seji občinskega sveta so obravnavali par važnih osebnih in gospodarskih zadev. Prošnji bivšega magistratnega uradnika Eferla, ki je pomeveril občinski denar, za zopetni spremen v službo, so zavrnili in je bilo sklenjeno uvesti preiskavo proti onim občinskim organom, ki so imeli nalogi nadzirati Eferlovo poslovanje. (Eferl je stal pred zadnjo poroto ker je pomeveril v mestnem šolskem svetu pri razpečevanju od občine založenih knjig nad 10.000 Din).

* Škoda, ki je nastala vsled ognja na električnem transformatorju pri Götzu, bo trpela občina do polovice. Prošnji nemškega obč. uradnika Geigla za upokojitev je bilo ugodeno. — Pri pogajanjih za nakup dragoske vojašnice od Slavenske banke se je izkazalo, da je poslopje v desolatnem stanju in bi investicije občino najbrž več stale kot zidanje nove hiše; zadevo bodo še študirali. — V včerajšnje poročilo o občinski seji se je vrnilo vsled slabe telefonske zveze par napak. Med drugim moramo popraviti, da je bil nastavljen sluga klerikalne banke v mestni klavnic in ne hranilnici.

* Pogajanja glede električnega toka. Vслед sklepa predzadnje občinske seje je stopila občina v pogajanja s falko elektrarno glede znižanja cen električnega toka v smislu tozadevne pogodbe, ker se je med tem časom okrepil dinar. Na predvčerajšnji tajni seji je župan poročal o poteku teh pogajanj, pri katerih je občina dosegla delni uspeh, vendar vsled tega mestno električno podjetje ne bo znižalo cen svojim konsumentom, ker je v Mariboru itak električni tok najcenejši (ena kilovatna ura 3 Din do 3,75, med tem ko stane povsod drugod, v Ljubljani, Zagrebu in ostalih mestih po 5—9 Din). Prihranke na tej znižani ceni s falko elektrarno bo občina v širšem interesu občanov uporabljala raje za zidanje hiše za električno podjetje ter popravo in spopolnjenje električnega omrežja, ki je bilo svoječasnno od mestnega obč. sveta napravljeno iz slabega vojnega materiala.

* Nalezljive bolezni v Mariboru. V času od 8. do 14. t. m. je zabeležil mestni fizik 12 slučajev škrlatinke in 1 slučaj ošpic.

Iz Celja

* Prodaja starih nagrobnih kamnov. Mestni magistrat celjski razglasa, da se bo v soboto dne 1. avgusta ob 4. popoldne vršila na mestnem pokopališču prosta prodaja nagrobnih kamnov, ki so zapadli mestni občini, ker pristojbine za uporabo grobov za nadaljnjih 20 let niso bile plačane. Sestanek interesentov je ob določeni uri pri glavnem vohu na mestno pokopališče. Izkupilek je vplačati takoj na lico mesta. Prodani nagrobni kamni pa se morajo odstraniti najkasneje do 15. avgusta t. l.

* Pravoslavna cerkev. Mešana vojaška in magistratna komisija, o kateri smo že pred dnevi poročali, ni prišla do kakih pravih zaključkov, ker je za provedbo ukrepov potrebno odobrenje državnih oblasti. Precej sigurno pa je, da se namerava na mestu podrtih stare vojaške bolnice zgraditi pravoslavna cerkev, ki bi jo obdajal mal park.

* Mestni muzej. Prihodnje dni bo otvorjen mestni muzej. Veliki vneim in strokovni sposobnosti g. prof. Orožna imamo zahvaliti, da so bile zbirke v kratkem času vzorno urejene in da so sedaj brez pridržka na vpogled občinstvu.

* Poprave Friderikovega stolpa. Olepševalno društvo, ki vzdržuje tudi razvaline celjskega starega gradu, namerava popraviti sprhnele stopnice na Friderikov razgledni stolp. Iz zanesljivega vira čujemo, da so storjeni koraki, da dobi olepševalno društvo drugo leto prepotrebno podporo od države.

* Nadležno beračenje. Sedaj, ko so ponehali malo potrebni cvetlični dnevi, se je razpasla po mestu druga vrsta beračenja. Okoli kavarn in po cestah hodijo prilene osebe in otroci iz okolice, ki nadlegujejo domačine in tujece za milodare. Moledovanja ni konca ne kraja. Verjamemo, da je dosti bede med ljudmi, a vendar mislimo, da bi se dali malenkostni milodari vendar kako nadomestiti. In tuji bi imeli mir in o razmerah pri nas boljše pojme.

* Umetniška razstava g. Miroslava Modica. V Celju namerava prirediti meseca septembra razstavo svojih del mladi slikar g. Miroslav Modic. Kakor je sporočilo prošli teden že »Nova Doba« v daljši razpravi, se mudi Modic že od februarja zopet v Celju, kjer vztrajno dela in se izpopolnjuje. Modic je popoln individualist in se pripravljajo za svojo pot v Pariz, kamor misli odrediti v jeseni nadaljevat svoje beograjske študije. Značilno je, da varuje Modic v svojih delih svoj absolutni jaz.

* Smrt dobre matere. V Škofji vasi pri Celju je pobrala neizprosna smrt g. Jožefo Vrečkovo, ženo posestnika in stavbenega podjetnika g. Florijana Vrečka. Rajnica je bila mati desetih otrok, katere je dobro vzgojila in jih spravila deloma že h kruhu. Pogreb se bo vršil danes ob osmih dop. iz Škofje vasi v Vojnik.

* Petletnica koroskega plebiscita. Moška Ciril-Metodova podružnica je na svoji zadnji seji sklenila obhajati letos skupno z žensko podružnico žalosten spomin petletnice koroskega plebiscita. Spored je pester in primeren.

Iz Trbovelj

* Zlostna posledica pomanjkljive vzgoje. Pred kratkim smo poročali o tatvini, ki je bila izvršena v stanovanju g. Franca Holca, lastnika vinotoča. Ob tej priliki mu je bilo ukradenih okoli 700 Din in to večino ma v bankovcih po 10 in 5 Din. O storilec dolgo časa ni bilo nobenega sledu, slednjič pa se je le dogladno, da je bil vilmolec Stanislav Avsec iz Lok, ki je star komaj 13 let! V družbi več mladih sovrstnikov je napravil načrt za tavino in ga tudi izvedel. Po doli so se nato v bližnji gozd, kjer so posedli in pričeli piti vino, ki so si ga dali prinesiti iz gostilne. Poleg tega pa so za omenjeni denar tudi dobro jedli, ker so si nakupili kruha, klobas, slaščice in še drugih priboljškov. Seveda niso pozabili na dobre cigarete. Kako so rajali, je najbolj razvidno iz tega, da so vso svoto zapravili razen 5 Din, ki so jih še našli pri nadebudnem Stankotu. Ko so tega prišli in še ostalo družbuco 12 — 13letnih fantov, je bil mal Stanko tako pijan, da se je moral prespati, predno je prišel k zavesti. Sedaj se izgovarja, da je ukradel Holcova denar, ker je bil v to prisiljen radi lakote. Ker pa je fant do bro rejen, je ta izgovor kaj malo verjeten. Krive so najbolj pač nesrečne družinske razmere, radi katerih je prisiljena hoditi mati na šilt, medtem, ko mora posušati otroka s mega doma. Ker nima očeta, je stvar še bolj razumljiva. Zadevo ima v rokah sodišče v Laškem, ki bo najbrže poskrbelo, da bo prišel otrok v poboljševalnico, zlasti še, ker noče hoditi v šolo.

* Težka telesna poškodba. Ko je krmila ptiče, je padla Frančiška Rozmanova, žena rudarja, tako nesrečno z mostovza prevega nadstropja na tla, da si je izpahnila levo roko in poleg tega se zlomila. Poškodovana pa si je tudi še prsni koš in pretresla možgane, tako da je njeno stanje resno.

* Sokolska tombola se bo vršila v nedeljo 19. t. m. ob 3. popoldne pri Sokolskem domu. Kdor se nima srečk, naj si jih še pravočasno preskrbi, da mu ne bo pozneje žal prelepih dobikov.

* Lepa prireditel v Hrasniku. V nedeljo 19. t. m. bo priredila ljubljanska »Edinost« v Hrasniku Nušičevo trojeansko šaloigro »Navaden človek«. Sodeluje tamburški zbor. Po predstavi prosta zabava s plesom in šaljivo pošto. Vabimo vse prijatelje in somišljenike, da prihitite ta večer v Narodni dom in s tem podprete mlado društvo. Začetek ob 8. uri.

Iz Primorja

* Barkovljanska cerkev okradena. V noči od nedelje na ponedeljek so se neznanj tatrovi vthotapili v župno cerkev v Barkovljah ter pokradli vso dragoceno cerkevno posodo. Tatvino je odkril v ponedeljek zjutraj barkovljanski župnik Salvadori. Pred oltarjem so bile razmetane po tleh hostije in črepinje neke pozlačene steklene posode. Tudi monštranco so tatovi ukradli ter sploh pobrali vse, kar se jim je zdelo dragoceno.

* Nove italijanske znamke. Pošto ravnateljstvo v Trstu je te dni objavilo: Ob priliki kraljevega jubileja so bile izdane nove posebne poštne znamke po eno liro in po 60 stotink. Te znamke se bodo razprodajale od 16. t. m. dalje in sicer izključno v poštah uradih. Vsakdo pa bo smel kupiti le tri komade.

* Videmski prefekt v Idriji. V soboto in v nedeljo se je mudil v Idriji videmski prefekt Ricci, ki je razdelil podporo, ki jo je nakazala vlada za poplavljenice. V Spodnji Idriji je izročil županu Burniku 5000 lir, enako vsoto županu iz Ledina. Prefekt je posetil tudi Cerkno ter nakazal šolskemu vodstvu 500 lir za šolsko razstavo. V občini Idrija je razdelil 12.000 lir in v občini Dole 300 lir za poplavljenice. V Idriji je prefekt sprejel tudi razne deputacije, ki so mu izrazile želje in potrebe domačega prebivalstva.

* Primorski otroci na počitnicah. V sredo se je odpeljal iz Trsta večje število otrok na počitnice v Selce, Slavino, Kočo, Matenjo vas, Orehek, Rakitnik, Zeje, Gabrovec in Postojno. Druga skupina otrok pa je odšla v Bukovje, Predjamo, Gorenje in Belsko.

* Odpis davčnih zaostankov za Istro. Ministrski svet je sklenil, da se odstopijo vsi zastali davki v Istri, ki jih ima terjati država, v korist občin in pokrajinske uprave. To velja za Istro in Voloski politični okraj. S tem sklepom hoče država pomagati občanom do primernih dohodkov in obenem razbremeniti davkoplačevalce, ker bo vsled te cesije davčni vijak občin znatno popustil.

Strašen napad z žvepleno kislino

V ponedeljek 13. t. m. se je prijetilo v Budimpešti nekaj groznega. Delavec Rihard Fuhrmann je poročil sestro znane nalogometaja Hürzerja. Njegov svak je dobil pred kratkim pri igri tako hud sunek v trebuh, da je kmalu potem umrl. Drugi brat je bil preteklo nedeljo tako strašno nabit, da so ga morali prepeljati v bolnišnico, kjer se bori s smrtjo.

Fuhrmann je zelo razburljiv človek. Baval se je s hipnozo in je hotel tudi svojo ženo hipnotizirati. Ona pa ni bila s tem zadovoljna in je pravila možu, naj dela in služi denar. Fuhrmann je zaradi hipnotičnih poskusov začel zamerjati službo. Zato se je povrnila žena k starišem in zahtevala ločitev.

V ponedeljek je prišel Fuhrmann v stanovanje svoje žene in imel z njo hud nastop. Naenkrat

Iz življenja in sveta

Viharno žensko zborovanje

Mednarodna ženska zveza za pravo in svobodo je priredila 13. t. m. v Innsbruku javno zborovanje, na katerem so govorile žene iz raznih držav.

Nemško nacionalno dijaštvo je organiziralo proti zborovanju močno agitacijo, češ, da bosta govorili tudi neka Francozinja in neka Angležinja. Okrog 100 dijakov je zasedlo galerijo, kjer so pričeli razgrajati že ob otvoritvi zborovanja. Predsednica gospa Hertza z Dunaja, energična žena, je komaj vzdrževala red, ni pa hotela pustiti v dvorano policije, ki se je zbrala pred poslopjem.

Innsbrški mestni svetnik dr. Pembauer se je v svojem govoru pritožil, češ da nima zveza v svojem programu nemških manjšin ter je omenjal krivice, ki se godijo tirolskim Nemcem v Italiji. Nacionalisti so priredili govorniku viharne ovacije in so povzročili tak hup, da je predsednica komaj mogla ugotoviti neresničnost govornikovih izjavanj glede zanemarjanja nemških manjšin s strani Mednarodne ženske zveze, ki ima v svojem programu sploh vse narodnostne manjšine.

Govor ameriške zastopnice Levis so poslušali še precej mirno. Ko pa je govorila o potrebi miru med narodi, so jo nacionalisti prekinili s klici proti Judom.

Mnogo slabše se je godilo češkoslovaški zastopnici gospe Ilovi. Nacionalisti so jo grlili in jo podili iz dvorane, toda gospa Ilova je govorila naprej. Ko je omenila, da uničuje napaden nacionalizem ideale, je nastal v dvorani velik hup, dokler ni stopila na oder predsednica tirolskega Rdečega križa, gospa Steiner, ki je prosila, naj se spoštujejo pravice gostiljubja.

Med hrupom je prišla na galerijo skupina delavcev, ki je hotela odstraniti nacionaliste, kar pa se ji ni posrečilo, ker jih je bilo premalo. Kljub protestom so mogle govoriti še gospa Pye iz Anglije, gospa Puchleitner iz Gradca in gospa Cederfeld iz Danske.

Po zborovanju je prišlo med delavci in nacionalnim dijaštvom do prepira, dokler ni policija razgnala obeh skupin. Za tork zvečer napovedano nadaljevanje zborovanja je tirolska deželna vlada prepovedala z motivacijo, da obstoja nevarnost resnejših konfliktov.

Ameriško kazensko pravno postopanje

Postopanje pri ameriških kazenskih sodiščih se v marsikaterem pogledu razlikuje od kazenskega pravnega postopanja na evropskem kontinentu. Postopanje je v podrobnostih sicer različno v posameznih zveznih državah in zato hočemo govoriti le o splošnih načelih, ki veljajo za vse države.

Prva stopnja kazenskega postopanja je aretacija. Oseba, ki smatra, da ji je bila storjena krivica, kazniva po zakonu, se poda k mirovnemu sodniku (justice of the peace), k mestnemu sodniku (magistrate) ali k enaki sodni osebi ter si od te izposluje zaporno povelje (warrant). Ovditelj pa mora položiti prisego, da so njegove navedbe resnične. Zaporno povelje izroči nato mestni policiji, ki aretira obtoženca in ga odvede v zapor, da čaka na obravnavo, ali če je to mogoče, ga takoj privede pred magistrata v svrhu predhodnega zaslišanja. Pri tem zaslišanju mora biti oškodovana stranka navzoča s svojimi pričami, da poda dokaze. — Obtoženca lahko zastopa tudi odvetnik in sme privesti svoje priče.

Magistrat, oziroma mirovni sodnik lahko izda sledeče ukrepe: izpusti aretiranca radi nezadostnih dokazov za njegovo krivdo; ga kaznuje z denarno kaznijo; ga obsodi, da odsedi nekaj časa v ječi; ali pa ga pridrži za višje sodišče. V tem slednjem primeru naznanj sodnik obtožencu, koliko naj plača varščine ali kavcije. Ta varščina se položi v gotovini in nudi poročilo za to, da bo obtoženec prišel h glavni razpravi, čim bo proti njemu odrejena. Čim je varščina položena, se obtoženec izpusti iz zapore. Pri težkih deliktih položitev varščine seveda ni dopustna. Ta-

koj nato pa pošlje magistrat vse akte državnemu pravdniku, ki jih natančno prouči, da se prepriča, da-li utegne proces uspeti s stališča obtožitelj. Ako državni pravdnik ugotovi, da je zadosti dokazov za nadaljnje postopanje, predloži celo zadevo veliki poroti, ki naj odloči.

Veliko poroto tvori 23 moških, izbranih od časa do časa izmed državljanov v dotičnem okraju. Porotniki se shajajo, da zaslišajo dejstva v kazenskih procesih in da določijo kot nestrokovnjaki, jeli podan zadosten razlog za postopanje proti obtožencu. Porotniki čujejo le dokaze in priče proti obtožencu, nikakor pa ne tvega, kar navaja obtoženec v svojo obrambo. Ako porotniki ne najdejo razloga za nadaljnje postopanje, se proces s tem konča.

Ako pa velika porota izreče, da je obtožba upravičena, sledi nadaljnje postopanje, t. zv. arraignment. To je formalno postopanje, ki obstoji v tem, da se obtoženec privede pred sodišče, kjer se zasliši, da li je kriv hudodelstva, katerega se obdoljuje ali ne. Prečita se obtožnica, nakar obtoženec izjavi, dali se priznava krivim ali ne. Ako obtoženec prizna, da je kriv, ga mora sodnik takoj obsoditi. Ako pa ne prizna krivde, ga odvede v zapor in se nato odredi dan redne sodne razprave.

Glavna razprava je najvažnejši del kazenskega postopanja. Vrši se javno, v prisotnosti sodnika in porote. Obtoženec in njegov zagovornik sedita na eni strani. — V splošnem porota ugotavlja dejstva, sodnik pa uporablja zakon. Porota šteje 12 članov in se bistveno razlikuje od prej omenjene glavne ali velike porote. Nadaljnje postopanje je slično našemu porotnemu postopanju, a za obsodbo se zahteva soglasnost vseh porotnikov. Ako se porotniki ne morejo zediniti glede enoglasnega pravoreka, sodišče odpusti poroto in pride pozneje do nove razprave, ako obtožitelj vztraja na obtožbi.

Čim porotniki naznanijo svoj pravorek, se proces konča. Ako se obtoženec proglasi za nedolžnega, se izpusti na svobodo, ako pa se spozna krivim, se povrne v zapor. Sedaj sledi lahko dvoje: ali obsodba s strani sodnika, ali pa pritožba s strani obtoženca.

Končna stopnja v kazenskem procesu je seveda obsodba. Obtoženec, ki je bil spoznan krivim, se prevede iz zapore pred sodnika, ki odredi kazen.

Poplava v New Yorku

V ponedeljek 13. t. m. je nenadoma počila v New Yorku med Peto avenijo in 42. cesto glavna vodovodna cev. Hipoteka so bile tri podzemne železnice in vsi cestni bloki med 5. in 45. cesto poplavljeni.

Voda je vdrla v vse kleti in jih napolnila do vrha. Ker je bila nevarnost, da voda izpodje temelje hiš, so ljudje hitro pobegnili na plano. Prizadete ulice so bile takoj zatvorjene. Vseled tega je bil več ur ustavljen ves promet po glavnih ulicah. Sele ko je oblastvo dalo preiskati vse temeljne zidove in je požarna brambada začela črpati vodo iz poplavljenih kleti, so se upali stanovalci zopet v hiše.

Ko so se delavci prepričali, da ni več nevarnosti za stanovalce ogroženih hiš, so se lotili dela v podzemskih železnicah. Najprej so morali zapreti vodovod, ker je neprestano bruhal iz cevi curek, sličen precej velikemu potoku. Sele potem so začeli črpati vodo iz poplavljenih rovov podzemskih železnic. To seveda ni šlo tako hitro, ker je bilo treba odstraniti več tisoč kubičnih metrov vode. Sele po več urah so mogli delavci najti luknjo, kjer je vdrla voda v podzemske proge.

Vsled povodnji je bil del New Yorka kjer so vse glavne trgovine in skladišča, več ur popolnoma odrezan od okolice. Seveda so morali takoj ustaviti ves

Turisti, turistinje!

Vsa oblačila primerna za pohod v planine iz najtrpežnejšega sukna, damske hlače, krila itd. izgotavlja in dobavlja po meri kar najceneje tvrdka

Drago Schwab - Ljubljana

promet. Ljudje so zelo trpeli, ker dolgo niso imeli vode. Da bi preprečili še večjo neizgodo, so morali zapreti ves vodovod. Hujših posledic ni bilo.

Umor demimondke v Berlinu

V Schönbergu pri Berlinu so našli v nedeljo 12. t. m. zjutraj 30 letno demimondko Herto Dupuisovo umorjeno na postelji. Na vratu, na licih in drugod po telesu je imela razne rane, iz katerih sklepa policija, da gre za umor iz sadizma.

Kmalu potem je prišel na policijo 21 letni hotelski sluga Kurt Brandt, ki je izpovedal, da je on morilec Dupuisove.

Brandt pravi, da je v soboto zvečer s svojimi tovariši popival po raznih gostilnah in se popolnoma opijal. Pozno ponoči ga je na cesti ustavila elegantna in zelo lepa dama, ki ga je povabila k sebi na dom. Kaj se je potem zgodilo, se mož ne ve več spominjati. Ve le, da se je zjutraj, ko se je okrog pol 6. zbudil, našel v tuji, poltemni sobi. Poleg sebe je zapazil mrtvo žensko. Videl je, da ima polno ran.

Mladenčica se je polastilo strašno razburjenje, ker je sklepal, da ne more biti morilec nihče drug kot on sam. Spominja se le, da ga je dama povabila in da je po kratkem obotavljanju šel z njo. Ve le, da se je to nekje zgodilo, potem pa je njegov spomin odpovedal. V duševni zmedenosti se je naglo oblekel, zaprl sobo in šel. Vso nedeljo, tako pripoveduje Brandt, je taval po Berlinu. Hotel je izvršiti samomor, a ni imel poguma. Potem je pisal poslovlina pisma starišem in nevesti. Nato je šel na policijo, kjer se je prijavil in povedal vse.

Umorjenka je bila v Berlinu dobro znana kokota in je veljala za izredno krasotico. Njeno pravo ime je Herta Bajoratova.

Škandalni proces v Budimpešti

V ponedeljek 13. t. m. se je pričela v Budimpešti glavna razprava proti finančnemu nadsvetniku Štefanu Kosztki, ki je lani 30. septembra ustrelil svojega prijatelja, huzarskega polkovnika Sigismunda Valeriana. Kosztka je izvršil umor potem, ko je prisliškoval telefonskem pogovoru med prijateljem in svojo ženo. Umor je vzbudil v Budimpešti veliko senzacijo, ker so bili vsi trije zelo dobro znani v tamošnji družbi.

Sodna preiskava je dognala, da Kosztka ni živel v mirnem zakonu s svojo ženo. Ponovno se je hotel ločiti, toda z ozirom na otroka se je končno vedno poravnal. V zadnjem času pred usodepolnim dnevom je sumil obtoženec o zvestosti svoje žene in je bil vedno bolj prepričan, da ga vara z njegovim prijateljem. V tej domnevi ga je potrdila zlasti nedolžna otrokova opazka, iz katere je sklepal, da si je dovolil prijatelj napram njegovi ženi, češar seveda ne bi smel. Svojega prijatelja je prosil, naj ne zahaja več k njegovi ženi, kar mu je Valerian obljubil s svojo častno oficirsko besedo. Ko je pozneje telefonično poklical svojo ženo, je slučajno slišal njen pogovor s prijateljem. Nato je počakal prijatelja pred njegovimi vrati in ga je ustrelil. Kosztko so takoj zaprli.

Obtoženčeva žena ni prišla k obravnavi, ker noče v smislu zakona pričati o svojem možu. Kosztka se zagovarja, da je izvršil zločin nezavedno in da je delal v skrajni razžaljenosti svoje moške časti. Obtožnica mu očita premišljen umor.

Zaslišanih je bilo nad 20 prič. Zelo obtežljivo za obtoženca je pričevanje, da hlepi po denariu. Vdova umorjenega Valeriana je izpovedala, da je bilo njeno zakonsko življenje srečno. Mož se ni nikdar izrazil o kaki ločitvi. Zanimala je predsednikovo vprašanje, ako je bil njen mož lahkomišeln pri dajanju častnih besed. Druge priče pa so izpovedale, da je bil Valerian velik kavalir. Priče so označile tudi obtoženca kot korektnega moža, toda hitre jeze. Edina priča umora, neki huzarski polkovnik, je baje slišal, da je Valerian

ošabno odgovoril, ko ga je prijel obtoženec za besedo.

Drugi dan razprave je bil zaslišan najboljši obtoženčev prijatelj, polkovnik Tomka, kateremu je obtoženec večkrat pravil o svoji strasti do gospe Kosztke. Govoril je ponovno tudi o samomoru. Domača služkinja je izpovedala, da se je v zadnjem času ljubezensko razmerje med obema ohladilo. Usodnega večera ni pokusil jedi in je bil zelo vznemirjen. Vzel je površnik in samokres ter je odšel. Služkinja je nadalje izpovedala, da je obtoženčeva žena sprejela v svojem stanovanju umorjenega Valeriana. Kljub protestu državne pravdnika je morala služkinja svoje izjave potrditi s prisego.

Tudi vzgojiteljica Amalija Krautz je izpovedala, da je hodil k ženi neki gospod, ki ga je pozneje spoznala kot Valeriana. Druga vzgojiteljica, 55 letna Török, je izpovedala, da je bil Kosztka

brutalen in je pretepel komaj triletnega sina. Obtoženec je nato pripomnil, da priča ne govori resnice.

Državni pravdnik je razširil obtožnico na premišljen umor, zagovornik pa je na splošno začudenje izjavil, da ne želi odgoditve procesa.

Častna plača Amundsenu. Norveška zbornica je sprejela v torek 14. t. m. brez debate proti dvema glasovoma predlog, s katerim se polarnemu raziskovalcu Roaldtu Amundsenu zviša letna častna narodna plača od 6000 na 12.000 norveških kron (nekaj nad 120.000 dinarjev).

Krvna oskrumba. Te dni je prišla policija na Dunaju mehanika Avgusta Kissutha, ker se je večkrat izpobil nad lastno hčer, jo. Dekle je sedaj zanosilo. Preiskava je dognala, da zlorablja oče svojo hčer že od njenega osmega leta. Ko se je hči zadnje mesece branila, je omamil Kissuth svojo ženo in hčer z narkotičnimi sredstvi.

Po slovanskem svetu

Razvoj šolstva v Brnu

Razvoj šolstva v moravski prestolici, v Brnu, kaže zelo zanimivo in poučno sliko. Ta razvoj kaže velik napredek češkoslovaškega narodnega življenja na Moravskem. Pred prevratom je bilo v Brnu samo 10 čeških javnih ljudskih šol in nobene javne češke meščanske šole. Zato so pa imeli Nemci 32 javnih ljudskih, 13 meščanskih in 44 čisto nemških šol, kjer se je poučevalo samo v nemščini. Se v začetku šolskega leta 1918/19 je bilo vpisanih v češke šole samo 3307 učencev, v nemške pa 10.709. Prvo leto po prevratu je bilo ustanovljeno 5 novih čeških meščanskih šol tako, da je bilo v 15 šolah takrat 5179 čeških učencev, na 45 nemških šolah pa 8304. Drugo leto po prevratu je nastopila na 22 ljudskih in 10 meščanskih čeških šolah prva premoč čeških učencev nad nemškimi. V čeških šolah je bilo namreč 7948, v nemških pa 6224 učencev. V tem letu je prišlo namreč do krve restrikcije nemškega šolstva v Brnu in drugih večjih mestih ČSR. Od začetka šolskega leta 1920/21 je bilo odpravljenih v Brnu 11 nemških šol. Na vsako nemško ljudsko šolo je prišlo povprečno 188 učencev, na češko pa 254.

Razvoj se je povoljno nadaljeval in l. 1920/21 se je vpisalo v 28 čeških ljudskih in meščan. šolah 8734 učencev, v 14 nemških meščanskih in 22 ljudskih šolah 5932 učencev. Po vsej pravici je prišlo torej do druge restrikcije. Začetkom šolskega leta je prosvetna uprava zaprla 4 nemške meščanske in 3 ljudske šole. Zelo poučno je tudi absolutno razmerje med nemškimi in češkimi učenci v začetku šol. leta 1921/22, torej pred drugo restrikcijo. V 14 nemških šolah z 62 razredi je bilo 1894 učencev, tako da je prišlo na vsako šolo 135,2, na vsak razred pa 30,5 učencev. Po restrikciji je imela vsaka šola 189,4, vsak razred pa 37,8 učencev. V čisto nemških šolah je bilo to razmerje še slabše. V celotnem Brnu je bilo začetkom šolskega leta 1922/23 že 105 čeških šol s 524 razredi in 19.537 učenci, nemških šol pa 41 z 208 razredi in 5824 učenci. Ta proces nazadovanja nemškega življa je šel svojo pot tudi poznejša leta. V šolskem letu 1922/23 je štela vsaka češka šola 186, vsak razred pa 37,6 učencev, dočim je znašalo to razmerje v nemških šolah 141,9, odnosno 28. Naslednje leto se že kažejo posledice svetovne vojne, izražene v manjšem številu učencev. Tretja restrikcija je zadela kljub temu zlasti nemške šole, ker je bilo odpravljenih začetkom šolskega leta 1924/25 še 5 nemških ljudskih šol in 35 razredov, dočim so izgubile s to restrikcijo češke šole samo 18 razredov. V tem času je bilo proti 50 češkim šolam v notranjem mestu z 271 razredi in 8866 učenci samo še 28 nemških šol, ki so imele 143 razredov in 4099 učencev.

V celotnem Velikem Brnu je zdaj 35 čeških meščanskih in 66 ljudskih šol. Nemci imajo pa 10 meščanskih in 21 ljudskih šol. Letos se je vpisalo v češke šole 15.848, v nemške pa 3909 učencev. Nemške šole so nazadovale v primeri z lanskim šolskim letom za 331. češke pa za 936 učencev. Absolutni odstotek je zopet ugodnejši na čeških šolah. Še bolj razveseljuje je slika vpisovanja v prve razrede, ki kaže, da so Čehi napredo-

vali v primeri z lanskim letom za 651. Nemci pa samo za 127 učencev. Kakor vse kaže, izgubljaio Nemci v Brnu svoje pozicije tako konstantno, da bodo igrali v par letih prav skromno vlogo.

Ta pojav je tudi za nas Slovence zelo razveseljav, obenem pa poučen, ker nam kaže, kako je treba na šolskem polju skrbeti za naraščal, ki bo vzgojen v narodnem duhu.

Družinsko življenje Tolstega

V pariškem listu «Comœdia» poroča Gonzaque-Frick o družinskem življenju Tolstega med drugim:

Po dvajsetih letih zakona je postajal Tolstoj vedno bolj pesimističen ter je tajno zapuščal svojo družino, da praktično preizkuši svoje ideje.

Njegova žena je bila požrtvovalna sodelavka, toda v svojem pozitivnem prepričanju ni mogla odobravati filozofskih idej Tolstega. Ko ji je umrl najmlajši otrok, je čutila v duši odpor proti veri in vsem cerkvenim ceremonijam. Ni čudno, da je postajala razlika med njo in Tolstom, ki je vneto zagovarjal državno pravoslavno vero, vedno večja.

Tolstoj pa se je tudi naveličal neprestanega sumničanja svoje žene, ki je brskala med njegovimi rokopisi, ter je v znani oktobrski noči 1910. pobegnil iz domače hiše. Ko je grofica izvedela za njegov beg, se je v prepričanju svoje krivde hotela utopiti, pa so jo pravočasno rešili. In vendar sta se ljubila kot malokdo!

Ljeningov spomenik v Leningradu. Akademija upodablja očetu umetnosti v Leningradu je predala te dni gubernijskemu izvršilnemu odboru obširen referat o pripravi za postavitev spomenika Ljeningu, glavnemu idejnemu ustanovitelju komunizma. Ljeningov spomenik bodo postavili na Martovem polju, na onem mestu, kjer stoji sedaj Suvorovov spomenik. Spomenik generala Suvorova bodo namestili pred palačo inženjerskega zavoda.

Dijaštvo in vojaška dolžnost na Poljskem. Nedavno je zakonodajni odbor poljskega sejma izglasoval zakonski predlog, po katerem morajo vsi dijaki, ki so sposobni za vršitev vojaške službe, nastopiti službo v kadru najpozneje z dopolnjenim 26 letom, brez ozira na to ali so dovršili študije ali ne. Zakon je stopil že v veljavo in vojni ministrstvo je pozvalo vse dijake v vojaško službo. Dijaki pa so radi tega priredili veliko protestno skupščino, na kateri so izvolili deputacijo, ki bo pri samem predsedniku republike prosila za odložitev vojaške dolžnosti za toliko časa, dokler strokovni krogi še enkrat ne vzamejo tega vprašanja v pretres. S tem zakonom so prizadele zlasti privatne visoke šole, ki vrstni služatelji se rekrutirajo večinoma iz vrst starejših dijakov. Tako je bilo n. pr. s takozvane svobodne univerze v Varšavi vpoklicanih k vojakom 350 slušateljev in v visoke politične šole 150 slušateljev. Kako se bo rešila ta zadeva, še ni znano, dejstvo pa je, da je vzbudil zakon veliko nezadovoljstvo pri dijaštvu in v vsej poljski javnosti.

Dohodki tobačnega monopola na Poljskem. Iz uradnih statističnih podatkov je razvidno, da so znašali dohodki tobačnega monopola za mesec maj na Poljskem 15 milijonov poljskih zlotov. Varšavski listi naglašajo, da bi bili dohodki lahko še mnogo večji, ako bi uprava skrbela za boljše kvaliteto cigaret, cigar in tobaka.

Kako so polhe lovili.

V malih mestih in trgih se navadno zbira vsa inteligenca — od ljudstva imenovani škrici — v najboljši gostilni dotičnega kraja, da se po trudopolnem delu okrepča pri čaši vina in razvedri v prijetni družbi. Tako se je godilo pred par desetletji tudi v Postojni, ki je bila takrat še trg. Le-tu je bila dobro znana gostilna »Pri kroni«, kjer se je vsak večer zbirala elita trga. Izmed drugih navedem imenoma le tri, ki so se pri spodaj opisani resnični dogodbi aktivno udeleževali. Bili so to: Jaka Bradač, nadzornik vseh opat postojnskega okraja. Daleč naokoli je že takrat slovel kot najboljši igralec taroka, vsled česar se ga je prijelo ime »kralj taroka« (Tarokkönig), katero ime se ga še danes drži. Pri njem je posebno čudno to, da se njegov priimek popolnoma sklada z njegovo polnoraslo brado, ki je bila takrat še čisto črna. Tekom časa pa mu je brada popolnoma osivela in ker je gospod Bradač visoke in močne postave, zlasti pa po svoji dolgi sivi bradi zelo podobon našemu premier-ministru, se neredkokrat zgodi, da slišiš, kadar on stopi v to ali ono gostilno: Na zdravje

g. Pašić! Kot zvest tovariš pri tarok-partiji in krokerji je bil vsak večer navzoč drugi junak te dogodb, Francelj Veseljak, vodja zemljiške knjige, takrat »Herr Grundbuchsführer«. Pri Francelju je zelo čudno to, da je bil ob času te dogodb skoraj popolnoma plešast, pozneje pa so mu polagoma zrastle lepi črni lasje, ki so se mu začeli na starost lepo kodrati in danes ima Francelj krasne kodraste lase in marsikdo ga mogoče pozna le še pod imenom: »Ta skrauzlan Francelj«. Že takrat je bil velik dovpitež in hudomušnež, vsled česar je bil v družbi zelo priljubljen, zlasti ker je znal zelo dobro igrati na kitaro, kateri instrument je nad vse ljubil. Imel je to navado, da je vse svoje dovpite govori in pel v rimi. Tako n. pr. je vedno rekel svojemu prijatelju Jakatu, kadar je imel kozarec prazen, on pa kitaro v rokah: Jaka le natoč', pa druž'ga naroč'! Kadar je odhajal in hotel plačati ceho, je poklical natakario dosledno sledeče: Ti, natakaria, ki 'maš rdeča lica, pojdi malo sem, da Te poplačam ino grem. On je tudi skladataelj večjih gostilniških popevk, ki so sedaj postale že tako rekoč narodne, o kojih postanku pa bom ob priliki obširneje poročal. Tretji tovariš pri igri in

pijači pa je bil Dolfe Ključar, o katerem pa ne vem več kot to, da je izvrstno držal »štih«. Da ne pozabim, moram takoj omeniti, da so bili vsi trije imenovani zakonski možje, ki pa so imeli to smolo, da so bile njih boljše polovice silno energične in hude žene. Zlasti je njih srditost prišla do izraza, kadar so se častivredni možje v pozni nočni uri v sladkem razpoloženju domov prignicali. In sedaj pridemo do usodne noči, ko so bili naši junaki primorani iti loviti polhe. To pa se je zgodilo iz tega vzroka: Tarokkönig Jaka je imel usodnega večera izredno smolo ter je vse tarok-partije gladko izgubil. Pripomniti moram, da se ni igralo za denar, temveč za pijačo. In ker je Jaka dosledno izgubljal, je bilo na mizi vedno več pijače, zlasti ker mu je Francelj, navdušen od izredne sreče, ki jo je imel ta večer, pri vsaki igri dal »pontifikal frak«, t. j. največji obred v tarok igri, kakor pravi Tarokkönig Jaka. Pri igri in pijači pa je hitro potekal čas in približala se je policijska ura. Brhka natakaria se prav spoštljivo približala igrajoči gospod ter je opozoril z vidno boječim glasom: Gospoda, policijska ura! Francelj, ki ga je že imel malo pod kapo, kakor se sam izraža, pa jo osorno

zavrne: Kar tiho bodi Mica, če ne boš 'mela črna lica! In res se Mica hitro potegne nazaj v svojo sobo, naznanivši pobje gospodariju, da se ona nikakor ne more in tudi ne mara pripraviti z gospodi zaradi policijske ure. Gospodar jo potolaži rekoč ji, da bo že sam vse ukrenil. Med tem pa so naši junaki pridno naprej igrali in pili. Gospodar Bugar se jim približa, hoteč jih opozoriti, da je čas odhoda. Toda, ko zasliši nad vse prepričevalen glas Francelja: Jaka, pagat ultimo!, iz radovednosti sam prisede in pazljivo zasleduje potek te in potem še nadaljnjih iger. Med igranjem in pitjem pa je čas hitro potekal in predno so se igralci z gospodarjem vred zavdali, je bila ura pet zjutraj. Prvi to zapazi Dolfe ter ves razburjen opozori svoja tovariša, da je skrajni čas, da odidejo domov. Tudi ta dva s strahom konstatirata, da sta mnogo prekoračila od ljubljenih žen dovoljen jima izostanek in skoraj enoglasno izgovorita: Ja, kaj bo pa sedaj doma? — Vsi trije se začno posvetovati, kako bi se bilo mogoče najbolje doma izgovoriti, da ne bo prevelik ramus. Pa brihtna glava Francelja jo kmalu iztuhta ter zakliče: Fanta, jo že imam! Vesta kaj, našega prijatelja Bugarja mačka ima mlade v

hlevu. Prijatelj Bugar nam posodi nahrbtnik, v katerega damo vse štiri mlade mačke ter jih ponese domov in sicer tako, da jih jaz nesem s teboj Dolfe k tvoji milostivi, in tako naprej. Kaj bom pri tem govoril, bosta že slišala, vidva samo pritrujita!

Jaka in Dolfe sta temu predlogu pritrdila, nevedoč sicer, kaj namerava Francelj z mladimi mucki. Vsi trije gredo v hlev po mlade mucke, ki so bile hitro izsledene in hajd z njimi v nahrbtnik, ki ga je korajžno nosil Francelj.

Po dogovoru se najprej napotijo k stanovanju Dolfeja, kamor je imel vstopiti Dolfe in Francelj z mucki. Jaka pa je moral čakati na vogalu. Dolfe pozvoni in pričakuje, kaj bo, Francelj ga pa natihoma bodri. Po precej dolgem čakanju se končno vrata odpro in prikaže se srdit obraz milostive. Francelj se hitro postavi pred gospo v pozno, se globoko prikloni in z visokodonečim glasom prične: »Dobro jutro, milostiva, Gnädige Frau — veste, polhe smo lovili — nur keine Aufregung, Gnädige, in kakor veste, se polhi lovijo samo ponoči, vsled česar smo morali izostati celo noč. Pa ne zastonj — Gnädige — lov je bil zelo dober, kar potipajte tu

Gospodarstvo

Vprašanje dviganja dinarja

Naša valuta ima vse pogoje za svojo čvrstost in je dinar več ali manj čvrst že tri leta. Država se več ne zadoljuje pri Narodni banki, proračun je v ravnotežju in se obkrožuje bankovcem, a glavno, kar je v letošnjem letu pripomoglo do tako znatnega skoka dinarja, je napredujoča aktivnost naše trgovinske bilance, odnosno obilje tujih plačilnih sredstev, ki zaradi povečane izvoza prihaja v našo državo.

Omenili smo že včeraj, da jačanje dinarja izdatno manjša bremena državnega proračuna glede na naše zunanje dolge, da bi torej bil interes države, da vodi dosedanja politiko postopnega jačanja dinarja.

Jasno pa je pri tem, kar smo že neštokrat poudarjali, da mora biti jačanje dinarja skrajno previdno in da je bil zlasti visok skok dinarja v početku letošnjega leta škodljiv interesom vsega našega gospodarstva. Zato smo tudi vedno zagovarjali misel, da bi moralo to dvigovanje dinarja imeti vmesne daljše dobe, v katerih bi bila naša valuta stabilizirana — če se že namreč hoče vztrajati pri politiki stalne postopne krepitve dinarja do gotove višine. Do kakšne višine ga želi imeti naš finančni minister, ki je zadnja leta zelo spretno in zanesljivo vodil usodo dinarja, ni znano, ker se o tem tudi ni nikdar jasno izrazil.

Finančni minister je pač nedavno izjavil jako odločno, da ne želi divjega skakanja dinarja in je zavračal nesmiselne govore, da bo dinar v nekaj — celo dveh — letih dosegel predvojno pariteto, ker si je v svesti katastrofe, ki bi s tem zadela naše gospodarstvo. Pisalo se je zadnje dni tudi, da je finančni minister podvzel korake za stabilizacijo dinarja. Kakor je podoba, mu ta načrt uspeva, kajti dinar je že dalje kakor teden dni v Curlihu stalno na enakem nivoju, kar gospodarski krogi pozdravljajo in žele, da bi ostalo to stanje čim trajnejše, ker je sicer pri neprestanem skakanju nemogoča vsaka kalkulacija. Da trajno skakanje našega dinarja tudi ne more biti v interesu naše ga izvoza, ker povečuje cene za inozemstvo, je razumljivo. S previsokim stanjem dinarja se bi zaustavil naš izvoz in posledica tega bi bila zopet zelo slaba za dinar.

Glede umetne stabilizacije dinarja se sicer izražajo dvomi, češ, da je to nemogoče, ker da bodo prirodni pogoji, ki so dani za naraščanje dinarja, prekrizali račune. Nedvomno ima naša valuta danes tako trdno podlago, da dvigovanje dinarja ni treba umetno forsirati in da se ni treba bati kakšnega večjega padca. Želja vseh gospodarskih krogov je, da se dinar stabilizira — vsaj za čim daljšo dobo, kajti že dosedanje prehitro dvigovanje dinarja je povzročilo kritične razmere v naši trgovini in industriji. Država ne sme imeti samo interesa, da z jačanjem dinarja manjša svoje obveznosti napram inozemstvu, temveč mora gledati tudi na industrijo, obrt in trgovino, saj propadanje privatnega gospodarstva ni le zlo za posameznike, nego povzroča brezposelnost in more posredno končno izjaloviti tudi vse račune okrog dviganja dinarja.

Izvozna izpričevala za carinjenje blaga

Kakor znano, se carini blago po minimalni tarifi samo, če je priloženo deklaraciji izvorno izpričevalo države, od koder blago prihaja. Po trgovinski pogodbi zadostuje za rabo minimalne tarife dokaz, da je blago iz pogodbene države. Z zadnjim predpisom iz l. 1922. je dala generalna direkcija carin v Beogradu vsem carinarinam navodila, kako morajo biti izstavljena taka potrdila in kaj morajo vsebovati.

Navodila sama na sebi so protirana, a v praksi se ta še postružujejo, tako da so trgovci večkrat primorani vplačati carino po maksimalni tarifi samo radi formalnosti. Med drugim predpisuje pravilnik, da mora biti izvorno izpričevalo:

nahrtnik, skoraj poln je teh okusnih živalic! — Milostljiva se na licu mesta prepriča o resničnosti pravkar izgovorjenih besed, potipa nahrtnik, prime za debelega mucka, ki na veliko srečo ni prav nič zamijavkal ter pravi: »Ja, res, sami lepi komadi, sehr schön mein Herr!« Francelj se pri teh besedah še bolj skoraži in reče: »Ampak — Gnädige — da ne boste imeli preveč sitnosti, napravimo poljšo pojedino pri Burgariju ob treh popoldne. S krompirjem so — pick fein, Gnädige. Torej na svidenje — auf Wiedersehen — pri Burgariju — gnädige Frau!« Tako se je Francijev trik imenito posrečil pri najhujši, dalje je šlo na sličan način in Francelj je z dovoljenjem svoje boljše polovice celo nesel vse »polnje« zopet nazaj k Burgariju, ker si ga je od veselja še par kozarčkov privoščil.

Popoldne ob treh pa so se našli trije junaki zopet zbrali pri Burgariju, si zadovoljno meli rok in se smejali na rovaš svojih gospa, o katerih so bili trdno prepričani, da nobena ne pride na poljšo pojedino. Jaka si pri tem pomembno potegnje svojo dolgo brado — ter pravi: »Francelj, če se katerikoli pokrohamo celo noč, bomo šli pa zopet polhe lovit.« Francelj pa mu smeje odvrne: »Jaka, ampak samo v jesen, drugače dobiš doma polen!«

valo pisano samo s črnilom ali samo s tintnim svinčnikom ali samo s pisalnim strojem.

Večkrat je tako izpričevalo pisano s strojem, težina pa je vnešena s peresom. Ker je tu dvojna pisava, carinarica noče sprejeti takega uverjenja in trgovci je primorani pisati po drugo ali pa plačati carino po maksimalni tarifi. Ako piše trgovec po novo izpričevalo, mora računati na ležarino. Izpričevalo se samo radi tega, ker je vpisana težina s črnilom, ne pripozna.

To so formalnosti, kakor nam sporočajo našo upravo v slabo luč. Pravilno bi bilo, da se dokazi sprejmejo, če so že tu, pa naj si bodo pisani ali tipkani. Tudi so nam znani primeri, da je carinarica na podlagi priloženega uverjenja ocarinila blago po minimalni tarifi in da je naknadno zahtevala doplačilo. Ker revizijski osek ali pa mestna kontrola ni pripoznala uverjenja.

Kako pride trgovec do tega, da plača še enkrat toliko carine na blago, katero je morda že prodal na podlagi stroškov, med katerimi ni bilo tega doplačila. Jasno je, da spravi tako doplačila malega trgovca iz ravnotežja. Mi nečemo delati nikakih predpisov, toda zahtevamo, da ostanejo dokumenti, ki se pripoznajo pri carinjenju blaga, v veljavi tudi pri reviziji carinskih dokumentov s strani kontrolnih organov, ako so ti pravilno izdani od trgovske zbornice zunanje države, in da se ne zahtevajo naknadna doplačila, ako niso upravičena.

Ako se more na podlagi priloženih listin ugotoviti, da je blago zares proizvod pogodbene države, se morajo pripoznati vse dovoljene olajšave in blago se mora cariniti po nižji tarifi. Če pride n. pr. z direktnim voznim listom iz Prage 10 zabojev steklenega blaga, je to zadosten dokaz, da je blago češkoslovaškega izvora, tudi če manjka v izvornem izpričevalu znak zaboja ali če je vnešena težina s peresom, medtem ko je vse drugo pisano s strojem. Formalnosti spadajo v šolo, a ne v trgovino. V tem smislu naj bi vodilna oblastiva vzgajala svoje uradništvo.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (15. julija.) Pšenica: baška, avgust - september, 10 vagonov 310. Turščica: baška, 1 vagon 187,5; sremska, 4,5 vagona 192,5; sremska Donava, 20 vagonov 206; banatska, 40 vagonov 195; banatska, 1,5 vagona 190. Tendence nedoločne.

Zagrebski tedenski sejem (15. julija.) Dogon zaradi predčvrstjavanja letnega sejma slab. Nekaj več je bilo le telet, Dovož kreme je bil obilen. Cene živine so ostale nespremenjene; le svinje so se podražile povprečno za 25 par pri kg. Za izvoz so se kupovala samo teleta, katerih je bilo kupljeno okrog 300 komadov za Italijo. Za kg žive teže so se trgovali: voli I. 8,75 — 9, II. 7,50 — 8, III. 6,50 — 7, krave I. 7 — 8, II. 5 — 6, III. 3 — 4, junice I. 7 — 8, II. 5,50 — 6, svinje domače mesne 12 — 13,50, debele 15 — 15,75 (zaklane domače 18 do 18,75, sremske 19 — 19,25), prašci do 1 leta 10 — 12 Din. Konji 2000 — 8000 Din za komad po kakovosti in vrsti. Krma: detelja in lucerna 100 — 125, seno I. 80 — 100, II. 60 do 75, stisnjeno 60, slama 75 — 120 Din za 100 kg.

Dunajski svinjski sejem (14. julija.) Dogon 15.190 komadov. Miren promet. Cene oslabele za 30 grošev pri kg. Notirajo za kg žive teže: mesne svinje 1,80 — 2,55, debele 2,10 — 2,45 šilinga.

Donaška borza za kmetijske produkte (14. julija.) Na ameriških borzah so zabeležene čvrstejšie notice, kar je deloma vplivalo na dunajsko tržišče, ki pa je zabeležilo v splošnem le malhen promet. Najbolj se je iskala rž. Turščica se je dalje podražila. Notirajo za 100 kg v šilingih vključno blagovnoprometni davek brez carine: pšenica: s Potisja, nova 45,50 — 46, Rosafé 51,50 do 52,50; rž: domača, nova 39 — 39,50; ječmen: domači 36 — 41; turščica: 32,25 do 33,25; oves: severnoameriški 44 — 45.

Spremembe v izvoznih carinskih tarif. Iz Beograda poročajo, da je bilo na seji ekonomsko-finančnega komiteja ministrov sklenjeno znižanje posameznih izvoznih carin, in sicer predvsem carin na les in lesne izdelke. Zmanjšanje bo znašalo okrog 50%. Največje je zmanjšanje pri živini, dočim je pri senu tarifa postavka ukinjena.

Jugoslovenska produkcija sladkorja. V kampanji 1924-25. se je produciralo po uradnih podatkih v osmih tvornicah okrog 12.500 vagonov sladkorja in okrog 5900 vagonov melase. Posamezne tvornice beležijo naslednje količine sladkorja (v oklepajih melase) v kg: Crvenka 24.153.435 (9.966.000) Novi Vrba 20.804.162 (8.388.294); Ostiek 16.286.254 (8.961.400); Baranji Vrh 15.390.500 (7.225.300); Veliki Bečkerek 19.168.323 (7 milijonov 837.700); Usora 6.734.095 (5 milijonov 709.800); Čuprija 10.478.000 (4.186.000) Beograd 11.986.162 (7.000.000). V količino sladkorja je pri vseh tvornicah vračunana tudi produkcija surovega sladkorja. Kakor vidimo iz gornjih števk, je polovica produkcije prebrite za izvoz.

Priprave za izvoz češpela. Vlada je te dni razpravljala o izvozu češpela iz sklenila pripraviti vse potrebno, da se izvoz osigura. Da bi se dosegel čim večji uspeh na zunanji tržiščih, je vlada preko ministra za trgovino in industrijo rešila, da se obrazloži strokovne komisije, ki bodo pazile na to, da se bo izvažalo le dobro in pravilno zapakovano blago.

Stanje hmeljskih nasadov v Bački je zelo slabo. Iz poročila Vojvodinske zveze hmeljarjev povzemamo, da je stanje tamšnjih hmeljskih nasadov zelo slabo, ker se

je pojavila hmeljska uš v toliki množini, kakor ne pomnijo niti najstarejši hmeljarji. Pridelek bo zaradi tega kljub ugodnim vremenskim prilikam manjši od lanskega. Kupčija s hmeljem v Bački je mirna in so producenti precej rezervirani.

Lastniki čekovnih računov pri poštni hranilnici se opozarjajo, kakor nam sporoča direkcija ljubljanske podružnice Poštne hranilnice, da skrbno čuvajo poslovne formulare za čekovni promet kakor tudi žige, katere eventualno uporabljajo poleg podpisov na teh formulirjih, ker v primeru kraje teh formulirjev ali falzificiranja podpisov na njih pošta hranilnica ne odgovarja za zlorabe, ki bi nastale zaradi tega; kajti pošta hranilnica ni dolžna preiskovati istinitosti podpisov na dotičnih formulirjih, nego samo to, da so ti formulirji izpolnjeni po predpisu, da so na nje udarjeni prijavljeni žig in da se nahajajo na njih podpisani oni oseb, ki so za to pooblašene in prijavljene. Preiskovati istinitost podpisov pošta hranilnica ni niti dolžna, niti ni v stanu, da bi se v to spuščala. Povod za to objavo publiko so dala dejstva, da so organi posameznih društev, katerim je bilo poverjeno čuvanje poslovnih formulirjev za čekovni promet in žigov zagrešli falzifikate in zlorabe, potem pa so se hotela dotična društva v takih primerih regresirati pri poštni hranilnici. Pošta hranilnica ne more odgovarjati za take zlorabe organov posameznih društev. Za vsako nemarnost in eventualno škodo, ki nastane iz take nemarnosti, nosi polno odgovornost lastnik čekovnega računa, ki poslovnim formulirjem za čekovne račune in žigom ni posvetil potrebne pažnje.

Poravnano postopanje nad Balkansko banko. Iz Zagreba poročajo, da so netočne vesti, da se bo nad Balkansko banko proglasil konkurz.

Poslabšano stanje vinogradov v Hrvatski. Iz Zagreba poročajo: Radi neprestane čeževja so v vinskih gorah v Sv. Ivanu Zelini nastopile bolezni peronospora, oidij in plesen, ki bodo zelo zmanjšale pridelek. Ta okolnost je povzročila, da so začele cene vinu naraščati. Za liter vina na debelo se zahteva 7,50 — 10 Din. Zaloge so jako majhne.

Jugoslovenski karbid na grškem trgu. Splitska zveza industrijcev je izročila ministru za trgovino in industrijo spomenico, v kateri opozarja na potrebo, da se ob priliki bodočih razgovorov z Grčijo upošteva vprašanje razpečavanja našega karbida na grških tržiščih. V spomenici se poudarja, da nam v Grčiji kljub zelo povoljnim prometnim pogojem uspešno konkurira karbid mnogo oddaljenejših držav zaradi neurejenih pogodbjenih odnošajev naše države z Grčijo.

Aktualni jadranski problemi. Uredništvo ekonomskega časopisa »Bankarstvo« je povodno Jadranske izlozbe, ki se bo otvorila 25. t. m., izdalo lično opremljeno propagandno publikacijo, ki vsebuje 30 originalnih in to svrhu napisanih razprav. Med avtorji so: minister n. r. Ljuba Jovanović, minister n. r. in predsednik Jadranske Stranke don Juraj Biankini, predsednik Jadranske izlozbe dr. Tartaglia, pomočnik prometnega ministra ing. Avramović, dalje Ljubomir St. Kosier, Milan Prpić, dr. Ciril Žikež, dr. Melko Čingrija, dr. M. Stojadinović, dr. Ljuba Leontić, Niko Bartulović in drugi. Cena 50 Din. Oprema odlična. Dobiva se v vseh knjigarnah in pri glavni administraciji »Bankarstva« v Zagrebu, Marovska 30. To zanimivo publikacijo naj prečita vsak državljan.

Sejem za pivovarniški ječmen. Bratislava borza organizira v prostorih Mednarodnega donavskega sejma v Bratislavi sejem za pivovarniški ječmen. Sejem se bo vršil od 25. do 30. avgusta, t. l. Posetniki sejma bodo imeli iste lahkote, kakor so dovoljene za posetnike donavskega sejma: znižanje železniških tarif, brezplačni vizumi, pomoč pri iskanju stanovanj itd.

Svobodno uvoz žita v Italijo. Po obvestilu našega ministra za poljedelstvo in vode je italijanska naredba o uvozu žita v Italijo, prostega carine, podaljšana do dne 31. decembra 1925.

Borze

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupčijski zaključki). Vrednote: 7% posojilo 66,50 — 0, Vojna skoda 238 — 0, Celjska posojilnica 200 — 205, Ljubljanska kreditna 225 — 265, Merkantilna 101 — 105, Prastrediona 802 — 808, Kreditni zavod 175 — 185, Strojne 104 — 130, Trbovlje 322 — 335, Vevče 100 — 110, Stavbna družba 165 — 180, 4 1/2% zastavni listi Kranjske dež. banke 20 — 0, 4 1/2% kom. zadolženice Kranjske deželine 20 — 0, Blago: les: dugo hrastove z pokrovci, 1 hl, 1/2 hl, 3/4 hl, fco meja 0 — 190, 0 — 145, 0 — 95, orehove deske, I. vrsta 30, 50, 60, 70, 80, 100 mm debeline, 40 — 45 media fco nakladalna postaja 0 — 1850; bukova drva, 1 meter dolž, fco Skopje 3 vagoni (30); — poljski pridelek: pšenica Hardwinter II, fco Postojna trans. 0 — 405; rž, nova, lombardska 75 kg, fco Postojna trans 0 — 360; turščica, slavonska fco slav postaja 1 vagon (205); krompir, novi, fco štajerska postaja 0 — 55.

ZAGREB. Položaj v efektilh v glavnem nespremenjen. Tečaj nespremenjen, le Hrvatska in Gutman sta padla. Vojna škoda se je danes pojačano iskala in se ji je tečaj okrepil. Trgovala se je po 242 — 243. — Dinar v Curlihu nespremenjen. Ravno tako je bila v Zagrebu tendenca nespremenjena. Newyork in Praga sta neznatno slabša, a London in Italija čvrstejša; tečaj drugih deviz nespremenjen. Povpraševanje zerno in zato ni bil zabeležen večji promet. Narodna banka je dajala blago v posameznih čekih. Skupni devizni promet je znašal okrog 5 milijonov Din. Notirale so devize: Dunaj 796 — 808, Berlin 1350,5 — 1365,3, Budimpešta, 0,0792 — 0,0812, Italija izplačilo 209,45 — 212,45, ček 208,83 — 211,83 London izplačilo 275,95 — 278,95, Newyork

ček 56,44 — 57,24, Praga 167,8 — 170,2, ček 167,45 — 169,85, Švica 1102 — 1112, ček 1101,5 — 1111,5; valute: dolar 55,7 — 56,5, šilingi 802 — 814, lire 211,5 — 214,5, fr. fr. 260 — 265, efektil: bančni: Litorale 48 — 52, Trgo 8 — 9, Hrvatska 30 — 32,5, Eskomptna 105,5 — 106, Hipo 56,5 — 57, Juzo 97 — 97,5, Ljubljanska kreditna 235 — 0, Prastrediona 805 — 810, Etno 155 — 170, Slavenska 69 — 70, Srpska 130 — 132, Narodna 3400 — 0; industrijski: Cereale 74 — 76, Dubrovačka 570 — 600, Sečera 510 — 520, Nihag 39,5 — 42, Gutman 432,5 — 440, Slaveks 140 — 145, Slavonija 49 — 51, Trbovlje 345 — 350, Danica 64 — 66; državni: 7% posojilo 66,5 agrarne 39.

BEograd. Devize nespremenjene, le Berlin je neznatno slabši. Promet majhen. Narodna banka ni intervenirala. Notirale so devize: Amst-dam 2280 — 2290, Dunaj 802 — 802,5, Berlin 1354 — 1358, Budimpešta 0 — 0,0804, Bukarešta 27,50 — 27,65, Italija 210,5 — 211, London 276 — 277, Newyork 56,85 — 56,9, Pariz 268 — 268,75, Praga 168,75 — 169, Sofija 41 — 42, Švica 1106 — 1107.

CURih. Beograd 9,05, Newyork 515,10, London 25,04, Pariz 24,15, Milan 19, Praga 15,25, Budimpešta 0,007255, Bukarešta 2,50, Sofija 3,75, Dunaj 72,55.

TRST. Efektil: obligacije Juljske Kraljine 70,50, Zivnostenska 312, Assicurazioni Generali 13170, Rijnione Adriatica A 4050, Rijnione Adriatica B 4050, Consulch 333, Dalmazia 340, Libera 520, Lloyd 5690, Ozeania 187, Triplicovich 440, Dalmazia cement 620, Split cement 480, Krka 415; devize: 47,70 — 48,10, Dunaj 380 — 395, Praga 79,75 — 80,50, London 131,50 — 131,60, Newyork 27,05 — 27,20, Curih 540 — 555; valute: dinarji 47,25 — 48, 20 zlatih frankov 106 — 109, zlata lira 525,78.

DUNAJ. Beograd 12,47 — 12,51, Berlin 168,67 — 169,27, Budimpešta 99,65 — 100,05 Bukarešta 3,425 — 3,445, London 34,495 do 34,595, Milan 26,21 — 26,33, Newyork 709,35 do 711,85, Pariz 33,31 — 33,47, Praga 21,015 do 21,035, Varšava 135,55 — 135,05, Sofija 5,135 — 5,175, Curih 137,71 — 138,21; dinarji 12,46 — 12,52.

PRAGA. Beograd 59,45, Dunaj 475,75, Berlin 80,50, Rim 124,375, London 164,10, Curih 656,50.

BERLIN. Beograd 7,39, Dunaj 59,059, Milan 15,48, Praga 12,425, London 20,39, Curih 81,46.

Sokol

Zagrebska garnizija pripravlja za rojstni dan kraljevca Petra 6. septembra, velik telovadni nastop, združen z lahkoatletskimi sportnimi tekmami. Vojaštvo vežba tehnični odbor zagrebske sokolske župe.

Sokolska hazena. Zagrebski Sokol I. je začel nedavno sistematično gojiti med svojimi članicami hazeno in lahko atletiko. Zlasti zanimanje za hazeno je veliko in bo prva družina kmalu nastopila že v javni tekmi.

Spomenica o sokolskem zletu in saboru v Zagrebu je ravnokar dogotovljena. Tiskana je v lepi opremi in ima mnoge ilustracije z zleta. Prinaša ves material o zletu in saboru, pa tudi zanimive podatke o pripravah za obe prireditvi. Spomenica velja 30 Din in se naroča pri starosti zagrebske župe br. Ante Brozović, Zagreb, Novč. ves br. 30.

Sport

Osmi nogometni podsavez

Jugoslovenski nogometni savez je sedaj razdeljen na 7 podsavezov, ki imajo svoje sedeže v Zagrebu, Beogradu, Subotici, Sarajevu, Ljubljani, Splitu in Osijeku. Sedaj pa se je oglašil še Banat z zahtevu da se osnuje osmi nogometni podsavez s sedežem v Velikem Bečkereku. Banatski nogometni klub, ki jih je vedno več, se žele odcepiti od beogradskega in subotičkega podsaveza, kjer so včlanjeni sedaj, ter ustanoviti svoj lastni podsavez. V poštev prihaja 15 banatskih klubov, nekaj pa se jih je ustanovilo ravnokar in bodo v najkrajšem času prosili za sprejem v JNS. Po številu klubov ima torej Banat popolno pravico, da zahteva ustanovitev lastnega podsaveza. Končna odločitev o tem vprašanju bo vsakokor padla na letošnji glavni skupščini JNSa.

Včerašnji trening na prostoru Ilirije v Ljubljani je bil prav živahen; udeležili so se ga atleti in atletinje vseh klubov, ki goje lahko atletiko. Odlični Haškovi trener g. Hoke si je namah priporil zaupanje sportnikov, ki so sledili z velikim zanimanjem njegovim navodilom in pojasnilom. Ako bo zanimanje za kurz trajno, se bo že to kratko gostovanje g. Hokeja gotovo ugodno poznalo. V prihodnjih dneh bomo prinesli v dopolnilo praktičnega treninga par teoretičnih članov, ki nam jih je g. Hoke obljubil in na katere naše sportne čitatelje in čitateljice že naprej opozarjamo.

Velike mednarodne ženskosporne prireditve. Letos v avgustu se vrši v Londonu mednarodni lahkoatletski miting za dame. Udeležbo se ga Anglija, Francija, Belgija, Ni-

Proti škodljivcem

na hmelju je Tobacini izvelič z m. zavim milom. Z navodilom vred se dobi v drogeriji SANITAS, Celje.

zozemska in čehoslovaška. Ta pošlje v London iste atletinje, ki so nastopile v soboto in nedeljo v Ljubljani, katerim pa se pridruži še par drugih odličnih reprezentantk. Prihodnje leto se vrši v Bruslju ženska olimpijada z vsemi panogami ženskega sporta. Ako bo mogoče zbrati potrebna finančna sredstva, se udeležijo olimpijade tudi Jugoslovenke. Trdno smo uverjeni, da se bo posočilo zbrati potne stroške, saj imamo najboljši, se izgleda, da dosežejo na ženski olimpijadi, zlasti v lahki atletiki in hazeni prav le uspehe.

Nogometne počitnice preklicane. Upravični odbor JNSa je na svoji seji dne 13. t. m. preklical svoj sklep o nogometnih počitnicah, ki bi se morale vršiti od 13. do 31. t. m. Sklep je JNS. revidiral radi tega, ker se je večina nogometnih podsavezov izrekla proti temu ukrepu. Obenem pa je upravični odbor sklenil, da se bo vršilo meritorno razpravljanje o nogometnih počitnicah na prihodnji glavni skupščini JNS.

Hazena Ilirije v Trstu. Na igrišču S. K. Adria v Trstu se vrši prihodnje nedelje tekma hazenskih družin Adria: Ilirija. Ljubljanske hazenašice dospejo v Trst v nedeljo ob 12. z osebnim vlakom.

Petdesetletnica »Kola jahača i vozača« v Ljutomeru. V Ljutomeru, središču Munškega polja, ki je znano po svoji stari kmetijski konjereji, slavi »Kola jahača i vozača« dne 15 in 16. avgusta svojo petdesetletnico. Na programu prvega dne je razstava prvovrstnih kasačev-amerikancev in topokrvnih konj, potem uporabnostna izkušnja kasačev (na dirkališču), pred plugom, težkim vozom in pod sedlom) ter dve dirki. Dne 16. se vrši popoldne 4 dirke, vse na dirkališču na Cvenu. Opozorjamo vse ljubitelje konj na prireditve posebno zaradi tega, ker se bo ta dva dni videlo na razstavi in dirkališču veliko število prvovrstnih konj. Letošnja zmagovalca v jugoslovenskem derbju (Nadina) izhaja iz ljutomerske reje.

Čisti dobitek pariške olimpijade. Francosko časopisje prinaša šele sedaj točnejša poročila o finančnem efektu olimpijade, ki se je vršila lansko leto v Parizu. Iz teh poročil posnemamo, da je znašal čisti dobitek lanske olimpijade 70.708 frankov. To je prvi slučaj, da izkazujejo olimpijske igre ali tiven bilančni zaključek.

Evropske plavalne tekme. Naš plavalni savez je prejel te dni od madžarskega plavalnega saveza povabilo k velikim plavalnim tekmam, ki se bodo vršile prihodnje leto za prvenstvo Evrope v Budimpešti. Tekmovali bodo na sledeče proge: 100, 400 in 1500 m svobodni stil, 200 in 400 m prsnico, 100 m hrbtno in končno stafeta 4 x 200 m. Poleg tega se bodo najboljši plavalci merili v skakanju in v waterpolu.

Novi češkoslovaški rekordi. Na lahkov atletskem mitingu, ki ga je priredila v ponedeljek praška Sparta je bilo postavljenih več novih lahkoatletskih češkoslovaških rekordov. Na 3 angleške milje je Dvořák postavil nov rekord v 15:20,8, nov rekord v metanju kopja je dosegel Koczan s 55,57 m, v enournem teku pa je Hoffman dosegel 17,085 metrov.

Prvenstvo Italije v nogometu. Odločitev za nogometno prvenstvo Italije še vedno ni padla. Finalista Genova in Bologna sta igrala že štirikrat, a vedno neodločno. Italijanski nogometni savez je sedaj odredil, da se tekma vrši peti in sicer v nedeljo, dne 19. t. m. v Milanu.

Ameriško prvenstvo v lahkoatletiki. Te dni so se vršile v mestu San Francisco lahkoatletična tekmovanja za prvenstvo Amerike. Doseženi so bili nastopni rezultati: 100 jardov Hussey 9,8, 220 jardov Scholz 20,8, 440 jardov Cook 48,2, 880 jardov Heffrich 1:56,6, 1 angleška milja Ray Buckner 4:19,4, 120 jardov z zaprekami Guthrie 14,6, 440 jardov z zaprekami Morgan Taylor 53,8 (nov svetovni rekord), skok v daljavo Hubbard 7,73 m, skok v višino Osborne 201, metanje krogla Houser 14,27 m, metanje diska Houser 47,70 m, metanje kopja Bonr 65,19 metrov.

Dar Sumatre za olimpijski fond. Sumatra, kolonija Holandije, je darovala holandskemu olimpijskemu odboru nad milijon dinarjev s pripombo, da se ta vsota uporabi za olimpijado, ki se bo vršila leta 1928, v Amsterdamu.

Karel Koželuh, prvok profesionalnih tenistigralcev. Karel Koželuh, znani nogometa in igralec dunajskega WACA in sloviti teniški igralec si je priporil pri tekmovanju v francoskem mestu Trouville prvenstvo profesionalcev v tenisu. V finalni borbi je porazil Angleža Burgessa s 6 : 4, 6 : 8, 6 : 0 in 6 : 2. Pri prvenstvenem tekmovanju je sodelovalo 14 najodličnejših profesionalnih igralcev.

Posojilo v znesku 12 milijonov dolarjev je dobila od Amerike mala fimska država. Sportno časopisje naglašja, da ima največjo zaslugu za to posojilo slavni tekač Nurni, ki je s svojimi izrednimi teki v Ameriki seznanil cel svet s svojo malo ali agilno domovino.

Vremensko poročilo

Ljubljana, 15. julija 1925.

Ljubljana, 306 m nad morjem.

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna
-----------------	----	-------------	--------

Naš paviljon na veliki razstavi v Parizu

Mnenje najuglednejšega pariškega kritika.

Med najbolj znanimi umetnostnimi in kulturnimi kritiki v Franciji je Francis de Miomandre, član PEN-kluba pariškega, stalni so urednik dveh ali treh največjih in v takšnih zadevah vodilnih revij, urednik največje sočasne revije L'Europe Nouvelle, ki je po vsej tekom osmih let svojega izhajanja prava zbirka dokumentov in mnenj pravnikov, ki jih imena so se v tej dobi v svetovni povesti imenovala. Mednarodna diplomatska revija, in obenem revija mednarodne literature, teatar, razstave, vse to gledamo s stalno in z okusom Parizana. Svoj material prinaša ta revija v štirih glavnih delih. Prvi je politični, s pregledi, članki in v dvema glavnih rubrikama sodobnih anekdot: »Politični pokrovi« in »Na hodnikih parlamenta«. Drugi oddelek je »Pariški vestnik« s glavnimi rubrikami za literaturo, razstave in dalje rubrika »Viri in dokumenti« in »Gospodarstvo«.

V drugem oddelku je stalna rubrika »Le bon gout«, katero baš piše Francis de Miomandre.

To ime ima v pariški javnosti svojo težo, svoj zvok. Njegovo mnenje je mnenje avtoritete.

V letošnji 334. številki od 27. junija piše de Miomandre o jugoslovenskem paviljonu na veliki razstavi ob obali Seine:

»Predolgo bi bilo, predno bi mi sploh mogli razlikovati, po katerih značilnostih bi se ločili Srbi, Hrvati in Slovenci, združeni v jugoslovenski razstavi v paviljonu g. Stepana Hribarja. Dela jugoslovenske umetnosti imajo na sebi nekaj izrazito svojstvenega, po čemer jih spoznamo med seboj. Paviljon sam je jako enostaven, v kubični formi, in skoraj nima zunanje ornamenta, razven veličastnih (magnifique) vrat iz rezljanega lesa, iz istega materiala in toplega lesa, iz katerega je tudi atrij in gale so ter svetilniki ob stopnišču. V prvi etaži je freska, ki predstavlja kolo seljakov. Gibljejo se težko in kakor svečano. Občleni so v narodno nošo, v to sijajno nošo, ki jo najdemo tu vedno iznova, v drupu ali belem platnu, v vezanini, in včasih natrpano in do skrajnega roba pokrito z ornamentalnimi motivi. Na narodna noša je lepa do takšne popolnosti, da dobi moški, ki si jo obleče, obraz in zunanost kralja, pa če bi bil preje tudi največje pastir. Omare iz lesa in skrinje iz usnja so napolnjene z lutkami v narodnih nošah. Šareni peškirji, srajce z ornamentom, voščene izdelane kakor dragulji in poslikane v najbolj živih barvah, skrinje z rezbarskim delom, finim kakor čipke, moški, prestrala za na stene, blazine, kobreci,

tapeti in tapeti z geometričnimi slikami, vse to izdaja svojega mojstra. To je enostaven narod, ki je pa baš iz te svoje enostavnosti in frugalnosti izvelel vse in najvišje, kar more to stanje dati finega okusa in čistosti živosti.

Narod pastirjev in gorjanov, ki prinaša v mesto svoje aspiracije in svoje sanje pastirja in gorjana. Pa ta narod ni nasprotnik luksusa, — kar dokazuje razkošnost njegovih slavnostnih oblačil. Toda tega luksusa ni zlorabljal, kakor se to večkrat godi pri nas in se potem razvija v banalnost. Kar vidimo tu, nas sili na resno in stvarno podrobno proučevanje. In v rhu tega je luksuz podrejen estetski emociji, material tu ne pomeni nič, forma pa vse.

Beli javor ni posebno dragocen les. Toda glej, kako ljubko spalnico si lahko napraviš iz tega lesa! Glej stand v smeri Grand Palais. Pred posteljo je razprostrt kobrec iz skoraj sirove jantje kože. Oblačila in perilo ni spravljeno v omarah, marveč v skrinjah. Ta razporedba je nekoliko bolj kmečka, toda s koliko ljubezni je ta skrinja konstruirana in izdelana! Dalje si moral videti tapiserijo, izdelano iz rafije, da vidiš in nad tem osupneš, koliko dekorativnega lahko napraviš iz te snovi. Seljaki svirajo na leseno žvegljo, toda ta žveglja je celirana z umetnostjo, ki je potrpežljiva, nedolžna, robustna. Čutare so tudi lesene in izdelane v kar najbolj srečnih oblikah, kar si jih moreš misliti in ki so posnete po oblikah vegetalnih, in pr. cvetnih. Ali pa opanke, ki so se našim najuglednejšim damam od lani dalje tako priljubile, glejte, Jugoslovenci so jih iznašli. Si-li moreš misliti pripravnost in obenem enostavnost reš? Njihove seljaške lutke, lesene, izražajo čudovit humor. Redko kdaj sem videl pohištvo, ki bi bilo bolj perfektno, bolj harmonično in ki bi tako zmogovito vabilo k intimnemu bivanju, kakor sta dve jedilnici, na standu ob Grand Palais, ena je iz jelovine, druga iz hrastovine z divanom in pečko iz fajanse. Vse to je tako živahno in ima v sebi neko silo, kakršno najdeš že bolj poredko. Vse to pa ima svoje korenine v inspiraciji, ki izvira cela iz te misli za prirodo. To se potrjuje, če prestopimo v drugo domeno, na pr. k predmetom, namenjenim teatru. Rezultat je isti, samo prevzame te po svoji intenzivnosti. Oddelek dekorjev (slik) je prvovrsten. Ne samo, da tu ni luksusa, tu je celo naglašena enostavna veličina. Moglo bi se reči, da se nekoliko približuje nemškemu ekspresionističnim in sintetičnim poizkusom, če bi se temu ne protivil zmogoviti silni smisel za barvo, kateri smisel je tej rasi lasten. Vse je tu doseženo s tem, da so drug proti drugemu postavljeni masivni toni in da je vse reducirano na bistvene arhitektonske elemente. Tu je rožnoba tema, ploskev, obdana z dvema stenama, vrh stopnišča, dekor za

Smrti majke Jugovića. V »Noči kraljev« (?) je razdelitev apartmanov označena z dvema nasprotnima okroglimi poravnavama. Če treba, tudi ne manjka živga šarenila (Srce iz lesta), a takrat so barve upravljalno in prelesto vesele očem...

Jugoslovenska umetnost, čije sredstva izražanja imajo toliko svojstvenega, znači za to razstavo ob obalah Seine — pravcato razodetje!

Dopisi

MEDVODE. Dramatični odsek društva »Unije« v Ljubljani priredi dne 19. julija v Sokolskem domu v Medvodah Spicarjevo dramo v treh dejanjih »Na Poljanah«. Med igro svira tamburaški zbor Unije. Po igri prosta zabava z godbo, plesom, komičnimi nastopi, šaljivo pošto, kupletit itd. Vse prijatelje in ljubitelje drame in društva Unije, kakor tudi vse člane uljudno vabimo na to prireditev, ki bo nudila mnogo zabave.

ŽIROVNICA. Veselica, ki jo je zadnje nedeljo priredila podružnica Jug. Matice v Svetinovi gostilni je v vsakem oziru sijajno uspešna. Naravnost ogromna udeležba je zgovoren dokaz da se narodna zavest pri nas udeležuje na najlepši način. Zelo častno so bili zlasti zastopniki gostje iz Radovljice, Koroške Bele, Jesenice, Dobrave itd., domačini pa so naravnost tekmovali med seboj v poštvovalnosti. Posebne zasluge za lep uspeh si je pridobil ravnatelj tukajšnje dež. elektrarne, g. Inž. Vagaja, ki ni štedil časa, truda in denarnih žrtv, da je kar najslajnejše opremil veselilni prostor. Globok vtis na slehernega občivalca je napravila pred vsem čarobna razsvetljava in dekoracije, za krasne dobiteke, prijazno postrežbo in okusno pecivo pa je žela podružnica mnogo iznanja. Reči se mora, da je tako moralni, kakor tudi gnetni uspeh nad vse pričakovane sijaje, kar naj služi podružnici v novo vzpodbudo za še intenzivnejše delovanje.

DOL. LOGATEC. Izredno slavje je imelo v nedeljo naše gasilsko društvo. Osem zlatih in dve srebrni svetilji so dobili za služni gasilci. Po maši, pri kateri je svirala železničarska godba, so se zbrala vsa društva pred Sokolskim domom, kjer jih je že čakal srezki poglavar g. Poklukar v spremstvu občinskega zastopar, kakor tudi zastopniki raznih uradov. Srezki poglavar je po lepem nagovoru pripeljal slavljencem odlikovanja. Po čestitkah je orisal društveni načelnik g. Tollazzi požrtvovalno delovanje odlikovancev, jih stavil za vzgled vsem družnikom in predlagal, naj se pošlje kralju udanostna in zahvalna brzojavka, kar je bilo z navdušenjem sprejeto. Sledila je povor ka po vasi, tekem katere so bili slavljenci

obmetani s cvetjem in obdarovani. Pri banketu se je imenom slavljencem zahvalil g. Maček in prosil g. srezkega poglavarja, naj sporoči zahvalo na najvišje mesto.

ČATEŽ. Zadnja leta prihaja k nam poleg toplih gostov tudi veliko drugih letoviščarjev, ker ima naš kraj poleg izvrstne vode proti revni tudi jako ugodno lego in lepo okolico. Posebno letos je obisk mnogo lažji, nego prejšnja leta, ker je kopališče na novo urejeno. Postavljen je velik nov objekt s kabinami in stanovanji, kakor tudi motorna črpalka za vročo vodo. Gosti dobivajo svoje časopise na tukajšnji poštni nabiralnik. Ker nam prinaša pošto vsak dan razen ob nedeljah iz Brežic, dobimo isto šele okoli pol 12. ure. To bi se ne bilo najhujše, želimo pa, da bi bile uradne ure, če so tukaj potrebne, pač v času, ko pride pošta.

TOPLICE PRI NOVEM MESTU. V nedeljo se je vršil »Orlovski tabor« novomeškega orlovskega okrožja. Udeležba ni niti od daleč dosegla splošnega pričakovanja. Prireditelj se je vršila brez vsakega navdušenja. Telovadba sama je pokazala, da se ne goji smoteno. Sodeloval je godba obrtnega društva iz Novega mesta. Zabavljanja ob strani govornikov ni bilo.

ŠOSTANJ. Gasilno društvo Šmarata ob Paki priredi dne 19. julija v Javorani Sokolskega doma v Šostanju Ganglovo štiridejansko dramo »Sila«. Začetek točno ob 4. uri popoldne. Ker je čisti dobiček namenjen za nabavo novega gasilnega orodja vabi k obilni udeležbi — od 1498

NAZARJE PRI MOZIRJU. Naše prstovino gasilno društvo priredi dne 19. julija ob 3. uri popoldne svojo prvo veselico »a prstom«. Čisti dobiček se bo porabil za zgradbo gasilnega doma. Za pijačo in jedila bo preskrbljeno, ne bo pa manjkalo tudi plesa in druge proste zabave. Na sporedu je tudi srečolov! Vsi uljudno vabljeni! — Na pomoč! 1484

PEKRE. Pevski krožek »Črček« priredi v nedeljo dne 19. julija ob 15. uri na vrtu g. Kmetiča veselico s pestrnim sporedom, kakor: petje, dve gledališki predstavi, kegljanje na dobiteke, streljanje na divjo kozo, zverjank, pekarski muzej itd. Dolžnost narodnjakov je, da obiščejo ta kraj, kjer je bila do prevarata Šulferjanova šola in kjer je intenzivno delovala Šulferjanova. Od pol 15. ure naprej bo vsake pol ure avto vožnja od glavnega trga v Mariboru in nazaj.

GRACNICA. Prva jugoslovenska tovarna podjetnikov nas prosi z ozirom na naš dopis z dne 12. julija za objavo sledečega pojasnila: Pri podjetju je preko 50 odst. jugoslovenskega kapitala in torej podjetje nikakor ni v nemško — inozemskih rokah. Tudi se delavcev ne izkorišča. Povprečna meza da na uro znaša 2 do 6 Din ter imajo samo mladostni in ženski uslužbenci 2 do 3 Din

VI. BODETE VEROVALI

da eden par nogavic z žigom in znamko (rdečo, modro ali zlato) — 95-a 14

„ključ“

traja kakor štirje pari drugih! ako kupite eden par. Dobivatej se v vseh prodajalnah.

na uro. Večinoma delavcev dela v akordu in zaslužijo moški 3,50 do 7 Din, ženske pa 3 do 5 Din na uro. Delovni čas znaša 8 ur in more vsako napraviti tri nadure, za katere se zaračuna 4 in pol ure, vstevši počitek. Smirskovo platno se zaračuna samo bru sačinjam, vendar se zato zvišajo akordne postavke. To je potrebno radi izrabe jermenov in je običajno v vseh podobnih tovarnah. Najboljši dokaz, da se v tovarni delavstvo ne izkorišča, je dejstvo, da imamo stalno delavstvo in da se delavstvo ne menja.

SV. LOVRENC NA POHORJU. Lastnik tovarne sprav in kos, g. Friderik Kleffer, je velikodušno podaril tukajšnji osnovni šoli krasno zbirko nagačenih ptic in drugih živali. Šolsko upraviteljstvo se mu najiskreneje zahvaljuje za plemenite darove ter izkazano naklonjenost.

GORTINA PRI MUTI. Kakor že znan, se je pri nas ustanovila krajevna organizacija demokratske stranke, h kateri se prijavljajo vedno novi člani. Zdi se, da bosta poštasi na nasprotni strani ostala samo še dva, sedanjí klerikalni župan in pa njegov prvi občinski svetovalec. Slednji kot zagrozen nemškutar znaní Franc Janesch kateremu je bivši cesar Karel podelil zlati križček menda za to, da je šel z znano deputacijo k cesarju na Dunaj tožiti Slovence, se še vedno ne more prav živeti v to, da mora kot občinski odbornik znati vsaj slovensko čitati, ne pa da reče, če se mu prinese uradni dokument v slovensčini: »Ich kann nicht windisch lesen!« Takim ljudem bo seveda že pri prihodnjih volitvah tudi pri nas odklenalo, pa naj v Janeschovi gostilni še tako prepevajo »Die Wacht am Rhein« in on se tako lazi od enega do drugega občinarja in jih obdeluje, naj za božjo voljo ne pristopajo k demokratom, češ da so tam sami Srbi. Za danes naj bo dovolj, če bo na hotel gospod Janesch še dalje rogovilili, bomo pa ob priliki povedali še kaj več.

Izdajatelj in lastnik: Konzorcij »Jutra«
Odgovorni urednik: Andrej Razem
Tisk »Narodne tiskarne« v Ljubljani

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

Ženitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1.— Najmanjši znesek Din 10.—

Službe (dobe)

Prodajalka
Mareja mož, samostojna, za 15 let, se sprejme 1. septembra 1925. Naslov v upr. »Jutra«. 16339

Vpokojen orožnik
V starosti do 50 let, dobi plačo. Poudarje na upravo »Jutra« pod šifro »Strogo tajno«. 16336

Potnik
Nastopa špeditorsko blago ali kaj silneže, odjem nastopajo za alkoholne pite na Gorenjskem, proti vrtni. — Vporablja pod šifro »St. 1925« na upr. »Jutra«. 16339

Nameščenci
Vseh vrst lahko doba v najkrajšem času službo v Sloveniji. Hrvatski ali kje drugje. — Obrnite se samo k nam na Oglašeno-Namjestnik Oljček »Delta-Stan«, Zagreb, ulica 11. 16378

Brivski pomočnik
Išče. Nastop takoj ali dogovor. Josip Vranec, brivec v Trbovljah. 16339

Prodajalka
Vilike stroke, vestna in iznajetna, se sprejme v trgovino na delo. Poudarje prepis spletna na upr. »Jutra« pod šifro »Zbirka Breka«. 16339

Brivski pomočnik
Briv mož, se takoj sprejme. — Poudarje na upravo »Jutra« pod »Stalen šifro«. 16336

Dobrega fotografka
Za slikanje na prostem — sprejme takoj v podružnici Rogarska Slatina. — Foto Pelikan, zavod za podružnično fotografijo. 16316

Tehnično podjetje
Prejme absolutno strojno in obdelovalno tehnično delo, proti začetni plači. — Poslanje v prepiš spletna na »Tehnik« na podružnico »Jutra« v Mariboru. 16313

Pisarniška moč
Ev. tudi praktični (tj. tudi praktični) pisarniška moč, se sprejme ali po poroki, po možnosti s t. r. pisarjem in deloma bančno pisarjem, večja nemško in slovenske stenografije, nemške, srbohrv. in strojne stenografije, se sprejme v večji pisarniški trgovini v Trbovljah. — Poudarje na upravo »Jutra« pod šifro »Zbirka Breka«. 16313

Služba
Vedno posreduje plačniti dami in ženski vseh barv po 85 Din — samo pri »VOJKA«, Ljubljana, Krenk trg 10. 16309

1 Berlet Limousina
2 P.S. krasno tapetirana, s obročjem 880/120, se po najuglednejši ceni prodaja. — Strojilna, lesna in kemična industrija, d. d., Polzela pri Celju. 16478

Foto-filmpack
Je v kvaliteti nedosegljiv. — Foto-materijal Janko Pogačnik, Ljubljana, Tavčarjeva (Sodna) ul. 4. 16404

Učencec
star 15 let, išče mesto za mehaniko obrt, katere je že nekoliko vajen, ali pri kakem drugem boljšem strojnem podjetju. Ernest Rojce, Stična, Dolomjki. 16477

Prodajalka
z večletno prakso, želi mesto premeniti. Zmogla je zastopati tudi žef. Ako morete v kak trg ali blizu železnice. Poudarje na upr. »Jutra« pod šifro »Za-neljiva šifra«. 16496

Kuharico
nad 55 let staro, išče mesto v gostilni. — Naslov v upr. »Jutra« pod šifro »Dobro«. 16470

Do 20.000 Din
posojilni omen, kateri mi središči v Sloveniji ali na Hrvatskem dobro službe trgovskega pomočnika ali skladističnika. Poudarje na upravo »Jutra« pod šifro »St. 1925«. 16339

Izvirna pletilka
išče mesto. Naslov pove upravo »Jutra«. 16473

Deklica
stara 16 let, z dobrim priročnim, želi premeniti službo. — Lesna maza bti zdrav in bres velikih grad. Poudarje na upravo »Jutra« pod šifro »Za-neljiva šifra«. 16496

Sobarica
zmožna vsa del, išče primerno službo. Poudarje na reklamno pisarno »Florenca«, Trbovlje. 16334

Prodajalka
mečane stroke, inteligentna, zmožna vsa del, želi premeniti službo. Poudarje pod šifro »Absolutno zanesljiva« na reklamno pisarno Florenca v Trbovljah. 16330

Ženska
išče postrojnik zaslužek. — Naslov pove upravo »Jutra« v Celju. 16333

Gospodična
starejša, išče nameščeno za takoj, kot vzgojiteljica otrok. Poudarje na upravo »Jutra« pod šifro »Vrsta-jiteljica«. 16338

Sluga
z dobrim svetnim sprebovalom dijaškega doma v Avstriji, išče primerno mesto. — Gre tudi h kakih boljših gospodi v Jugoslaviji. Naslov pove upravo »Jutra«. 16469

Krojaški pomočnik
išče mesto v mestu ali na delu. Naslov pove upravo »Jutra«. 16405

Slučaj
z dobrim svetnim sprebovalom dijaškega doma v Avstriji, išče primerno mesto. — Gre tudi h kakih boljših gospodi v Jugoslaviji. Naslov pove upravo »Jutra«. 16469

Vila ali hiša
v vrtu, v Ljubljani ali na periferiji mesta, se kupi. Poudarje na navedbo ceno na upravo »Jutra« pod šifro »Dobro kupce«. 16339

Lepa hiša
v vrtu in njive, se zelo ugodno prodaja. Hišica stoji 8' od kolodvora, na lepem prostoru. Naslov pove upr. »Jutra«. 16496

Hiša v Celju
velika, dvonadstropna, blizu kolodvora, se po zelo ugodni ceni prodaja. Samo spodnja prostora 480 m², prostori so prazni, ter kupno takoj na razpolago. Pripravnost na vsakovrsto podjetje. Reflektanti naj se blagovito obrniti na lastnika: Ig. Toplak, Celje, Breg 14. 16427

Restavracijo
stare in dobro znane, s krasno arhitekturo, pravico do drv iz Bistriče, v sredini letovišča in zdravilišča v Kamniku, prodam radi izselitve. Enonadstropna hiša z vhodi iz dveh ulic, je maza s steno, obsega malo vinogradi in 10 sob, dva kuhinji, dobro vsilko klet, majhen klev, tlakovano dvorišče in lina vodovod in električno razsvetljavo. K hiši spada tudi nad 5 oravov kmetije (travniki, zeljnik in goščiki). Poudarje na upravo »Jutra« pod šifro »Stara restavracija«. 16312

Lepa hiša
na delu, s 3 sobami, kuhinjo, blagom, stanovanjem za vinogradi, stikalno, dvonadstropna hiša, se po nizki ceni prodaja. Lepa lega, 5 minut od kolodvora Poljane. Poudarje na naslov: »Lepa hiša, polno letišča, Poljane, Slovenija«. 16388

Hiša-vila
osemstanovna, v bližini Ljubljane, se ceno prodaja ali zamenja. Naslov upravo »Jutra«. 16490

Majhna trgovina
v meš. Maop. bres konkurence, s kompl. trgovsko opremo, bres blaga, dobro lokacijo, išče kje biliz let. postaje ali v večjem mestu s primernim stanovanjem. — Prevzem 1. avgusta 1925. Reano in točno poudarje na upravo »Jutra« pod šifro »Bres konkurence«. 15744

Majhna trgovina
primerja za ženske ali invalida, se poseni o d d. d. Poudarje na upravo »Jutra« pod šifro »Lukovici«. 16492

Delavnica
za kamnoseke, obrt. betonsko obrt, s stanovanjem — se odda poleg ljubljanskega pokopališča. — Fran Zorman, Ljubljana, St. Florijana ulica 23. 16172

Delavnica ali klet
se odda na Celovški cesti št. 41. 15026

Veliko trgovino
s krasnim stanovanjem, dam omenu v n. j. m. m. ki prazno vsa inventar in plača najemlino za 6 mesecev naprej — v jako prometnem industrijskem kraju, za več let. Potreben kapital s najemlino vred samo 62.000 Din. Zraven še lep poseben zaslužek. — Reane poudarje na upravo »Jutra« pod šifro »Prevzem takoj 7897«. 15746

Lokal
pripraven tudi za delavnico se odda v Novem Vozdumu. Naslov pove upravo »Jutra«. 16300

Majhna trgovina
v meš. Maop. bres konkurence, s kompl. trgovsko opremo, bres blaga, dobro lokacijo, išče kje biliz let. postaje ali v večjem mestu s primernim stanovanjem. — Prevzem 1. avgusta 1925. Reano in točno poudarje na upravo »Jutra« pod šifro »Bres konkurence«. 15744

Stanovanje
2-3 sob s stranskimi prostori, se odda v novi zgradbi. — Pismene poudarje na upravo »Jutra«. 16307

Zamenja se
stanovanje v sredini mesta za stanovanje v Šp. Šiški. Naslov pove upravo »Jutra«. 16301

Opremljeno sobo
išče takoj za dobo enega meseca. Poudarje pod šifro »Mesec« na upr. »Jutra«. 16303

Opremljeno sobo
s elektriko razsvetljavo, v sredini mesta, išče gospod. Poudarje na upravo »Jutra« pod šifro »Bolihi gospod 8014«. 16304

Gospodična
se sprejme na stanovanje s zajtrkom, event. s hrano. Naslov pove upravo »Jutra«. 16303

Opremljena soba
za 1-2 osebi, event. s sobom, bres konkurence, se odda. Naslov pove upravo »Jutra«. 16429

1-3 sobo
lepo opremljena, s posebnim vzhodom, elektr. razsvetljavo in vporabi kopališča, se takoj oddaje. — Naslov v upravo »Jutra« pod šifro »1-3«. 16487

Dve prazni sobi
v centru mesta, o d d d m. — Poudarje na upravo »Jutra« pod šifro »Jutra«. 16482

Deklica in deček
(solarji) se sprejmeta na hranilo in stanovanje k boljši družini. Kvarir na razpolago. Naslov pove upr. »Jutra«. 16484

NARODNA TISKARNA

IZVRŠITE TISKARSKA DELA V VSAKI MNOŽICI
NIN SICE URADNE TISKOVINE CENIKE
KUVERTE RAČUNE HRANILNE IN ZADRUŽNE
KNJIŽICE POROČNA NAZNAVILA VABI
LA CIRKULARJE VSTOPNICE ETIKETE MR
TVAŠKA NAZNAVILA ZAVITKE I ČASOPISE
IN VSA TISKARSKA STROKO SPADOČILA
DELA OKUSNO IN CENO S NAROČILA
SPREJEMA TUDI NARODNA KNJIGARNA
PREŠERNOVA ULICA ŠTEVILKA 7
TELEFON 37EV 304

LJUBLJANA KNAFLJEVA UL 5

Priporočamo novo izdajo

Janko Kersnikov romanov

Cyclamen

Broš. 22 Din, vez. 27 Din, pošl. 1.25 Din

Agitator

Broš. 18 Din, vez. 23 Din, pošl. 1.25 Din

Izdala jih je Tiskovna zadruga v Ljubljani

James Oliver Curwood:

Onstran pragozda

Kdor bi ga zdaj gledal, bi nikoli ne rekel, da je Breault tudi šaljivec.

Končno je pokimal.

«Dobro jutro, Roger Mc Kay! In — dobro jutro, gospa Mc Kayeva! Oprostita, da motim! Ali dolžnost je dolžnost. Jaz sem Breault od kraljevske severozapadne jezdne policije.»

Mc Kay je namrdnil ustnice. Breault je to opazil in usmev na njegovem suhem obličju se je razširil še bolj.

«Vem, da je vama neprijetno,» je rekel. «Ali zahvaliti se morata za to Piku, ki me je dovedel semkaj.»

Nstal je in kakor bi se to razumelo samo po sebi, je nameril na Mc Kaya svojo pištolo.

«Ali bi ne hoteli priti nekaj korakov bliže. Mc Kay?» je rekel. V njegovi drugi roki se je majalo par jeklenih verig.

Mc Kay je vstal in Nada se je postavila tik njega, držeč se ga z obema rokama.

«Ni treba tega, Breault,» je odgovoril Roger. «Mirno pojdem z vami.»

«Nič ne škodi — s tem je varneje,» je razložil Breault s posmeškom o obeh. «Iztegnite roko, prosim!»

Okov je sklenil na Rogerjevi zapesti.

«Jaz sem Breault in ne — Terenc Cassidy,» se je hohotal. «Ne podajam se nikoli v nevarnost, to veste. Nikoli!»

Druge zapestnice se je sklopila na Nadini zapesti, na kar je Breault stopil za korak nazaj ter ju ogledoval porogljivo.

«Zdaj imam oba, ni li res?» se je posmehoval. «Zdaj mi pač ne utečete, kaj?»

Odložil je pištolo in se globoko poklonil Nadi.

«Kako vam je všeč zakonski stan, gospa Mc Kayeva?»

Mc Kayeva obilje je pobledele še huje kakor Nadinino.

«Vi strahopetec!» je siknil Roger s tihim, hladnim glasom.

«Vi, podli, nizkotni strahopetec! Na sramoto ste svoji službi. Morda mislite, da pustite mojo ženo takole uklenjeno?»

«Gotovo,» je odvrnil Breault. «Moram vama vsaj nekoliko poplačati vse, kar sem prestal za vaju. Veste, moje načelo je: vsakdo naj pošteno poplača kar je dolžan. Čeprav je ženska. In morda ste jo nalagali kakor vraga.»

«Ne, ni mi lagali!» je Nada divje ugovarjala. «Vi ste — vi ste —»

«Le povejte!» je prikal Breault veselo. «Vsekako povejte, gospa, saj sem! Če pa ne morete najti besed, vam pomagam.» Umočnil je in si natlačil pipo. Nato si jo je prižgal.

«Veste, jaz se ne ravnam natančno po pravilih svoje službe. Le zato sem z vama tako dober,» se je izgovarjal cinično. «Z drugimi besedami povedano: vidva sta mi trd oreh. Cassidy mi je mnogo pripovedoval o vama. Rekel je, da bi vas, Mc Kay, morali takoj obesiti, kakor hitro vas dobimo v roke. In svaril me je, naj bom pozoren — da mi prerežete grlo v temi in pri tem niti z očesom ne trenete. In jaz poznam svojo vrednost v službi. Bila bi škoda, ako bi me izgubili.»

Mc Kay je stisnil ustnice in molčal.

«No, zdaj ko ste neškodljivi, vam moram še nekaj povedati,» je nadaljeval Breault. «In medtem, ko bom privodoval, napravim ogenj, da bomo mogli zajtrkovati. Pik in jaz sva že lačna. To je dober pes, Mc Kay. Rešil nas je takrat v viharju na severu. Ali ste že pravili o tem svoji gospe?»

Ne da bi čakal odgovor in žvižgajoč je podžgal kup brezove skorje pod suhimi cedrovimi vejami, ki jih je bil Mc Kay nabral prejšnega večera.

«Takrat so se začele zame vse bridkosti — tam zgoraj v tistem viharju, gospa Mc Kayeva,» je nadaljeval ne da bi se menil za Rogerja. «Veste, mi trije, višji nadzornik Tavish, Porter — zdaj njegov zet — in jaz, smo imeli prekrasno priložnost, da bi umrli kot mučeniki in za vselej izginili iz zgodovine jezdne policije, ako bi ne bilo tegale poredneža tukaj, vašega moža, in pa Pika. Toda Piku ne zamerim tega, saj je samo pes. Ali Mc Kay je odgovoren za vse. Oropal nas je prekrasne priložnosti umreti na neobičajen način, ker nas je zasledil in zavlekel v svoj breg. Preneumno, ne mislite? In ker je višji nadzornik Tavish velik gospod pri policiji, ker je Porter njegov zet in je bila gospodična Porterjeva rešena z nami vred — no, zato smo si izmislili, da je treba v tej reči kaj storiti...»

Breault ju ni niti pogledal. Polagal je le na ogenj veje in skorje, a s počasnostjo, ki bi lahko marsikoga razburila.

«In tako torej —»

Nstal je in se zopet postavil pred nju.

«In tako torej — so mi naložili neprijetno dolžnost, naj tečem za vami in vam povem, Mc Kay — da so vam odpušteni vsi vaši grehi na vekov veke, amen. In tu imate tole!»

Potegnil je iz žepa svoje suknje nekaj uradni ovitek in ga podal — ne Mc Kayu, nego Nadi.

Nihče ni segel po pismu. Stojč tu s ciničnim usmevom še vedno na ustnicah in probadajoč ju s svojimi čudnimi porogljivi-

vimi očmi, je delal Breault vtisk, da ju muči s poslednjo svojo grozno šalo.

Nato je Nada naenkrat zgrabila ovitek in ga raztrgala, medtem ko je Mc Kay gledal na Breaulta, že verujoč, a vendar še ne upajoč se izpregovoriti.

Nadin krik, divji krik, poln ihtenja in obenem radosti, mu je povedal resnico. Z dragoceno listino v roki se mu je vrgla na prsi, Breault pa je smehljajoč se pristopil in Roger je slišal, kako je klopnil ključek v njenih verigah.

«Imam pa za vaju še mnogo različnih naročil,» je Breault nadaljeval ter začel znova bezati po ognju. «Na primer, da vama tisti rdečelasi lopov Cassidy sporoča, da gradi bungalow štirih sob za vaju na svojem lazju in da bo z gradnjo gotov, še preden se vrnete tjakaj. In potem, da vama neka squaw z imenom Zolte ptičke in neki rdečkožec, ki si daje ime Vitkega srnjaka, sporoča, da sta jima zmerom dobrodošla v njenih loviščih. In lepo deklo, Solčni oblak, vama pošilja toliko poljubov, kolikor je listja po drevju —»

Premolknil je in se hehetal ter se ni niti ozrl, da bi videl velike srečne Nadine oči, uprte na svoj obraz.

«A najlepše vsega je tisto z detetom,» je nadaljeval in pri pravljavi kos slanice «Imela ga bo prav v kratkem — namreč Cassidyjeva žena. Krščen pa je otrok že pred rojstvom. Če bo fant, bo Roger — če bo deklo, bo Nada. Naročila sta mi, naj vama tudi to povem. Smešno, kaj ne? Parček mladih norčkov —»

Tedaj se je pripetilo zopet nekaj novega v pustolovskem življenju Françoisa Breaulta. Ne da bi količkaj slutil, kaj ga čaka, se je začutil kar naenkrat v objemu dveh rok — nekdo mu je nagnil glavo vznak in na njegova trda neusmiljena usta so se pritisnile za trenotek mehke rdeče ustnice.

«Oho, Naj me vrag —!» je dihnil, izpustil svojo slanino in se opotekel, kakor bi ga bil kdo ustrelil. «Glejte no — dobil sem poljubček!»

Zgrabil je svoj nahrbtnik in odšel v goščavo mladih jelk na kraju gozda, ne da bi zinil in ne da bi se ozrl.

In zajtrk je čakal, in Nada z Rogerjem ga je čakala, a Françoise Breault se ni vrnil.

Bil je nerazumljiv čudak, trd, brezsrčen mož in lovec ter strahu sploh ni poznal. In vendar ga je požrla divjina, strahopetca — ko je bežal pred dvema rdečima ustnicama, ki sta ga poljubili...

Tako je odšel Breault prvič v svojem življenju kot postiljon d'amour — sel ljubezni — in v vršičku srebrne breze je ugenila penica, da se je zgodilo nekaj radostnega ter je zapela veselo zahvalnico.

K O N E C.

Kopalna sezija!

Kopalni čevlji Din 29-
d. kopalni tricot od Din 55-
d. kop. tricot s krilom od Din 115-

Kopalni plašči za
gospode, dame in otroke,
najnovejši vzorci.

Najnižje cene!
Vse kopalne potrebščine!
Predno kupite, ogledajte si
zalogo pri

A. Sinkovec nasl. K. SOSS
LJUBLJANA.



Kurje oči.

Najbolje sredstvo proti
kurjavi očem

Varetna smaka.

Skladnice v lekarnah in
drogerijah ali pa naravnost
iz tovarne in

glavnega skladišča

M. HIRNIAK, lekarnar,
SISAK.

Bukovo oglje

suho, vilano naloženo in

drva za kurjavo

suha, trgovska dolžina se kupuje celo leto franco

vagon Postumia. Ponudbe z navedbo plačilnih
in dobavnih pogojev naj se naslove na tvrdko

MAKUC ANTON, Aldussina.

Kupim

veleposredstvo z večjim delom

zemljišča obraslim z zrelim gozdom.

V zameno nudim novo 4 nadstropno

hišo v Zagrebu v vrednosti Din 3 mil-

jone. — Točen opis je poslati na oglasni

zavod „Publicitas d. d.“, Ljubljana, elen-

burgova ulica 7, II. nadstr. 3890-a

Tovarniška zaloga dalmatinskega portland cementa

pod glavni zastopnikih za Slovenijo

Ivan Pestotnik in drug

Ljubljana, Resljeva c. 3 — Telefon 949.

Na vagon! Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Na posamezne vreče!

Dostojevski:

„Bes!“

Broš. Din 40, vezana

Din 52 brez postnice

Roman v treh delih

preložil Vladimir Levstik

se dobi v knjigarni „Ti-

skovne zadruge“ v Ljub-

ljani, Prešernova ul. 54

(Nasproti glavne pošte)

LJUBLJANA

DUNAJSKA C. 46

Telefon št. 379

IVAN ZAKOTNIK

MESTNI TESARSKI MOJSTER

Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe,

ostrejša za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in

zvonike; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, pavi-

ljani, verande, lesene ograje i. t. d.

Gradba lesenih mostov, jecov in mlinov.

Parna žaga.

Tovarna mlinarja.

Tovarna mlinarja.

Tovarna mlinarja.

Tovarna mlinarja.

Tovarna mlinarja.

Tovarna mlinarja.

Tovarna mlinarja.

Tovarna mlinarja.

Tovarna mlinarja.

Tovarna mlinarja.

Tovarna mlinarja.

Tovarna mlinarja.

Tovarna mlinarja.

Tovarna mlinarja.

Tovarna mlinarja.

Tovarna mlinarja.

Tovarna mlinarja.

Tovarna mlinarja.

Tovarna mlinarja.

Tovarna mlinarja.

Tovarna mlinarja.

Tovarna mlinarja.

Tovarna mlinarja.

Tovarna mlinarja.

Tovarna mlinarja.

Tovarna mlinarja.

Tovarna mlinarja.

Tovarna mlinarja.

Tovarna mlinarja.

Tovarna mlinarja.

Tovarna mlinarja.

Tovarna mlinarja.

Tovarna mlinarja.

Tovarna mlinarja.

Tovarna mlinarja.

Tovarna mlinarja.

Tovarna mlinarja.

Tovarna mlinarja.

Tovarna mlinarja.

Tovarna mlinarja.

Tovarna mlinarja.

Tovarna mlinarja.

Tovarna mlinarja.

Tovarna mlinarja.

Domača, najmodernejša urejena

TEKSTILNA TOVARNA

prevzema

sirovi molino

v belenje in apretiranje

proti nizki ceni, hitri dobavi

— in najboljši izdelavi. —

Velika vpeljana trgovina suhna

išče prvorazrednega provizijskega

zastopnika

za Ljubljano in daljnjo okolico.

Zato mora biti isti v mestu in

poznati dobro stroko in mestno

tržišče. — Pismene ponudbe s

prvorazrednimi referencami naj

se pošljejo pod št. 112 „Zastopnik-

II-429“ na „Interreklam d. d.,

oglasni zavod, Zagreb I-78.

oglasni zavod, Zagreb I-78.

oglasni zavod, Zagreb I-78.

oglasni zavod, Zagreb I-78.

oglasni zavod, Zagreb I-78.

oglasni zavod, Zagreb I-78.

oglasni zavod, Zagreb I-78.

oglasni zavod, Zagreb I-78.

oglasni zavod, Zagreb I-78.

oglasni zavod, Zagreb I-78.

oglasni zavod, Zagreb I-78.

oglasni zavod, Zagreb I-78.

oglasni zavod, Zagreb I-78.

oglasni zavod, Zagreb I-